

บัญชาคนิบาทชาดก

หม่อมเจ้าพร้อม

ใน พระเจ้า ราชวรวงษ์เธอ กรมหมื่น ภูมินทร ภาณุ

ทรง เรียบ เรียง

เพื่อ พิมพ์ ทั่วเกล้า ฯ ถวาย

ใน การ พระบรม ศพ

รัตน โกสินทร ศก ๓๒๙

พิมพ์ ๒๐๐๐ ฉบับ

โรง พิมพ์ ไส้ถนนพิพรรฒนากร

ย. อ. ๑๗๗๕
หอพระแก้วรัตนาราม

VAJRAŚANA NATIONAL LIBRARY
BANGKOK

ที่
เลข
๕๐๑ ปุณณิมาศ ๓๓๓

หนังสือ ปุณณิมาศ
๓๓๓

บัญญัติบาทชาคก

พระเจ้าฟ้าหลวง

ใน พระเจ้าราชวรวงศ์เธอ กรมหมื่น รุณโรหิต รัชที่

ทรง เสด็จ เสด็จ

เพื่อ รัชต์ รุณโรหิต รัชที่ ๑

ในการ พระบรม ศก

รัตนโกสินทร ศก ๑๑๗

พิมพ์ ๑๑๑๑ ๑๑๑๑

โดย พิมพ์ โรงพิมพ์กรมหลวง

394.3184
5518 ปก

100

หน้า	บรรทัด	มี	ถูก
๑	๑๒	ฉาต	ฉาต
๒	๑๓	๑๔	๑๕
๓	๑๔	๑๕	๑๖
๔	๑๕	๑๖	๑๗
๕	๑๖	๑๗	๑๘
๖	๑๗	๑๘	๑๙
๗	๑๘	๑๙	๒๐
๘	๑๙	๒๐	๒๑
๙	๒๐	๒๑	๒๒
๑๐	๒๑	๒๒	๒๓
๑๑	๒๒	๒๓	๒๔
๑๒	๒๓	๒๔	๒๕
๑๓	๒๔	๒๕	๒๖
๑๔	๒๕	๒๖	๒๗
๑๕	๒๖	๒๗	๒๘
๑๖	๒๗	๒๘	๒๙
๑๗	๒๘	๒๙	๓๐
๑๘	๒๙	๓๐	๓๑
๑๙	๓๐	๓๑	๓๒
๒๐	๓๑	๓๒	๓๓
๒๑	๓๒	๓๓	๓๔
๒๒	๓๓	๓๔	๓๕
๒๓	๓๔	๓๕	๓๖
๒๔	๓๕	๓๖	๓๗
๒๕	๓๖	๓๗	๓๘
๒๖	๓๗	๓๘	๓๙
๒๗	๓๘	๓๙	๔๐
๒๘	๓๙	๔๐	๔๑
๒๙	๔๐	๔๑	๔๒
๓๐	๔๑	๔๒	๔๓
๓๑	๔๒	๔๓	๔๔
๓๒	๔๓	๔๔	๔๕
๓๓	๔๔	๔๕	๔๖
๓๔	๔๕	๔๖	๔๗
๓๕	๔๖	๔๗	๔๘
๓๖	๔๗	๔๘	๔๙
๓๗	๔๘	๔๙	๕๐
๓๘	๔๙	๕๐	๕๑
๓๙	๕๐	๕๑	๕๒
๔๐	๕๑	๕๒	๕๓
๔๑	๕๒	๕๓	๕๔
๔๒	๕๓	๕๔	๕๕
๔๓	๕๔	๕๕	๕๖
๔๔	๕๕	๕๖	๕๗
๔๕	๕๖	๕๗	๕๘
๔๖	๕๗	๕๘	๕๙
๔๗	๕๘	๕๙	๖๐
๔๘	๕๙	๖๐	๖๑
๔๙	๖๐	๖๑	๖๒
๕๐	๖๑	๖๒	๖๓
๕๑	๖๒	๖๓	๖๔
๕๒	๖๓	๖๔	๖๕
๕๓	๖๔	๖๕	๖๖
๕๔	๖๕	๖๖	๖๗
๕๕	๖๖	๖๗	๖๘
๕๖	๖๗	๖๘	๖๙
๕๗	๖๘	๖๙	๗๐
๕๘	๖๙	๗๐	๗๑
๕๙	๗๐	๗๑	๗๒
๖๐	๗๑	๗๒	๗๓
๖๑	๗๒	๗๓	๗๔
๖๒	๗๓	๗๔	๗๕
๖๓	๗๔	๗๕	๗๖
๖๔	๗๕	๗๖	๗๗
๖๕	๗๖	๗๗	๗๘
๖๖	๗๗	๗๘	๗๙
๖๗	๗๘	๗๙	๘๐
๖๘	๗๙	๘๐	๘๑
๖๙	๘๐	๘๑	๘๒
๗๐	๘๑	๘๒	๘๓
๗๑	๘๒	๘๓	๘๔
๗๒	๘๓	๘๔	๘๕
๗๓	๘๔	๘๕	๘๖
๗๔	๘๕	๘๖	๘๗
๗๕	๘๖	๘๗	๘๘
๗๖	๘๗	๘๘	๘๙
๗๗	๘๘	๘๙	๙๐
๗๘	๘๙	๙๐	๙๑
๗๙	๙๐	๙๑	๙๒
๘๐	๙๑	๙๒	๙๓
๘๑	๙๒	๙๓	๙๔
๘๒	๙๓	๙๔	๙๕
๘๓	๙๔	๙๕	๙๖
๘๔	๙๕	๙๖	๙๗
๘๕	๙๖	๙๗	๙๘
๘๖	๙๗	๙๘	๙๙
๘๗	๙๘	๙๙	๑๐๐

1. $\frac{1}{2} \times \frac{1}{2} = \frac{1}{4}$ 2. $\frac{1}{2} \times \frac{1}{2} = \frac{1}{4}$
 3. $\frac{1}{2} \times \frac{1}{2} = \frac{1}{4}$ 4. $\frac{1}{2} \times \frac{1}{2} = \frac{1}{4}$
 5. $\frac{1}{2} \times \frac{1}{2} = \frac{1}{4}$ 6. $\frac{1}{2} \times \frac{1}{2} = \frac{1}{4}$

หน้า	บรรทัด	เดิม	ถูก
๒๓	ข้อ ๒	“...ใน”	“...ใน”
๒๔	๓	...	...
๒๕	๔	...	...
๒๖	๕	...	...
๒๗	๖	...	...
๒๘	๗	...	...
๒๙	๘	...	...
๓๐	๙	...	...
๓๑	๑๐	...	...
๓๒	๑๑	...	...
๓๓	๑๒	...	...
๓๔	๑๓	...	...
๓๕	๑๔	...	...
๓๖	๑๕	...	...
๓๗	๑๖	...	...
๓๘	๑๗	...	...
๓๙	๑๘	...	...
๔๐	๑๙	...	...
๔๑	๒๐	...	...
๔๒	๒๑	...	...
๔๓	๒๒	...	...
๔๔	๒๓	...	...
๔๕	๒๔	...	...
๔๖	๒๕	...	...
๔๗	๒๖	...	...
๔๘	๒๗	...	...
๔๙	๒๘	...	...
๕๐	๒๙	...	...
๕๑	๓๐	...	...
๕๒	๓๑	...	...
๕๓	๓๒	...	...
๕๔	๓๓	...	...
๕๕	๓๔	...	...
๕๖	๓๕	...	...
๕๗	๓๖	...	...
๕๘	๓๗	...	...
๕๙	๓๘	...	...
๖๐	๓๙	...	...
๖๑	๔๐	...	...
๖๒	๔๑	...	...
๖๓	๔๒	...	...
๖๔	๔๓	...	...
๖๕	๔๔	...	...
๖๖	๔๕	...	...
๖๗	๔๖	...	...
๖๘	๔๗	...	...
๖๙	๔๘	...	...
๗๐	๔๙	...	...
๗๑	๕๐	...	...
๗๒	๕๑	...	...
๗๓	๕๒	...	...
๗๔	๕๓	...	...
๗๕	๕๔	...	...
๗๖	๕๕	...	...
๗๗	๕๖	...	...
๗๘	๕๗	...	...
๗๙	๕๘	...	...
๘๐	๕๙	...	...
๘๑	๖๐	...	...
๘๒	๖๑	...	...
๘๓	๖๒	...	...
๘๔	๖๓	...	...
๘๕	๖๔	...	...
๘๖	๖๕	...	...
๘๗	๖๖	...	...
๘๘	๖๗	...	...
๘๙	๖๘	...	...
๙๐	๖๙	...	...
๙๑	๗๐	...	...
๙๒	๗๑	...	...
๙๓	๗๒	...	...
๙๔	๗๓	...	...
๙๕	๗๔	...	...
๙๖	๗๕	...	...
๙๗	๗๖	...	...
๙๘	๗๗	...	...
๙๙	๗๘	...	...
๑๐๐	๗๙	...	...
๑๐๑	๘๐	...	...
๑๐๒	๘๑	...	...
๑๐๓	๘๒	...	...
๑๐๔	๘๓	...	...
๑๐๕	๘๔	...	...
๑๐๖	๘๕	...	...
๑๐๗	๘๖	...	...
๑๐๘	๘๗	...	...
๑๐๙	๘๘	...	...
๑๑๐	๘๙	...	...
๑๑๑	๙๐	...	...
๑๑๒	๙๑	...	...
๑๑๓	๙๒	...	...
๑๑๔	๙๓	...	...
๑๑๕	๙๔	...	...
๑๑๖	๙๕	...	...
๑๑๗	๙๖	...	...
๑๑๘	๙๗	...	...
๑๑๙	๙๘	...	...
๑๒๐	๙๙	...	...
๑๒๑	๑๐๐	...	...
๑๒๒	๑๐๑	...	...
๑๒๓	๑๐๒	...	...
๑๒๔	๑๐๓	...	...
๑๒๕	๑๐๔	...	...
๑๒๖	๑๐๕	...	...
๑๒๗	๑๐๖	...	...
๑๒๘	๑๐๗	...	...
๑๒๙	๑๐๘	...	...
๑๓๐	๑๐๙	...	...
๑๓๑	๑๑๐	...	...
๑๓๒	๑๑๑	...	...
๑๓๓	๑๑๒	...	...
๑๓๔	๑๑๓	...	...
๑๓๕	๑๑๔	...	...
๑๓๖	๑๑๕	...	...
๑๓๗	๑๑๖	...	...
๑๓๘	๑๑๗	...	...
๑๓๙	๑๑๘	...	...
๑๔๐	๑๑๙	...	...
๑๔๑	๑๒๐	...	...
๑๔๒	๑๒๑	...	...
๑๔๓	๑๒๒	...	...
๑๔๔	๑๒๓	...	...
๑๔๕	๑๒๔	...	...
๑๔๖	๑๒๕	...	...
๑๔๗	๑๒๖	...	...
๑๔๘	๑๒๗	...	...
๑๔๙	๑๒๘	...	...
๑๕๐	๑๒๙	...	...

บาญชี เรื่อง

๑ มณิกุณฑล ชาตก พระบรมโพธิสัตว์ เปน พระเจ้า
พาราณสี พระเจ้าโกศตรราช ยกทัพ มาจับ พระเจ้า พาราณสี
ชิงไว้ พระองค์ ทรง ทำ ฉานต์มาบดให้ เกิด ชนจึง ประทับ ดอย อยู่
บน อากาศ พระ เจ้าโกศตรราชได้ ทอด พระเนตร เห็น จึง เด็ดใจ มา
ถาม พระองค์ ได้ ทรง แสดง เหตุ คือ ความ เปน ผู้ ไม่ เสร้า โศก
จน พระเจ้าโกศตรราช ทรง เต็มใจ คั้น ราชดัมบัติ ถวาย หน้า ๓

๒ สุชาติชาตก พระบรมโพธิสัตว์ เปน บุตร คนมีทรัพย์
ชื่อ สุชาติกุมาร เมื่อ บูดาย เห็น บิดา มี ความ โศก จึง ทำความ เปรียบ
นำ หญ้า แด่ น้า มา เรียก ให้ โค ตาย กิน แล้ว บิน เทา ความ โศก ของ
บิดา เสียได้ หน้า ๕

๓ เวณสาข ชาตก พระบรมโพธิสัตว์ เปน อาจารย์
ที่สาปาลโมข ตั้ง ดอน คิดปล้ำตรั ครั้น เห็น พรหมทัต กุมาร เปน ผู้
มี อริยาศัย หยาบ ข้าง จึง ได้ ถ้าว ตั้ง ดอน เมื่อ พรหมทัต กุมาร
กลับ มา เมือง ได้ เปน พระเจ้า พาราณสี ทรง เชื้อ คำ บังคิยปุโรหิต
จึง รับ รัง ให้ ควัก พระเนตร กษัตริย์ ถึง พันองค์ แล้ว ปลง พระชนม์ เสีย
ภายหลัง เมื่อ พระเจ้า พรหมทัต มี พระเนตร แดก ทั้ง ๒ ข้าง จึง
ได้ ทรง ระวัง ถึง โอวาท ที่ อาจารย์ ถ้าว ดอน ได้ หน้า ๓๐

๔ อูรค ชาตก พระบรมโพธิสัตว์ เปน พรหมณ์ ตั้ง ดอน
ภรรยา บุตร ชิดา สะไร แด่ ทาสี ให้ เจริญ มรณสักถิ ภายหลัง ถึง กติ

บุตร คาย พระโพธิสัตว์ แด่ชนทั้ง ๕ ไม่มีความเศร้าโศก พระ
อินทร์ ลง มาถาม ชนทั้ง ๕ ได้แสดง เหตุ คือ ความเป็นผู้ ไม่
เศร้าโศก แก่ พระอินทร์

หน้า ๑๘

๕ ถึงกษัตริย์ พระบรมโพธิสัตว์ เป็น พระเจ้าพาราณสี
แสดง เหตุ คือ ความเป็นผู้ ไม่เศร้าโศก แก่ พระเจ้าโกศล เหมือน ชนตก
ที่ ๓ แต่ใน ชนตก นั้น กล่าว ขัด ว่า พระเจ้าพาราณสี ทรง พระ
นาม พระเจ้าสมุทรราช พระเจ้าโกศล ทรง พระนาม พระเจ้าจักรวาฬ
ทั้ง แสดง ความเป็นผู้ ไม่มีความเศร้าโศก แปลก ออกไป จากชนตก
ที่ ๓

หน้า ๒๘

๖ การนันทิยชนตก พระบรมโพธิสัตว์ เป็น อันเตวาลิกมู
ใหญ่ ของ อาจารย์ ที่ดำปาโมช มีนาม ว่า การนันทิยมานพ ครั้น
เห็น อาจารย์ ให้ศีล แก่ผู้ ที่ ไม่ ได้ ขอ ซึ่ง ท่าน ได้ พบ เห็น เมื่อ
ปรารถนา จะให้ อาจารย์ ละ ความ ประพฤติ นั้น เสีย จึงได้ ทิ้ง ก่อน
ศีล ลงใน ตำธาร ครั้น อาจารย์ มาถาม ได้ กล่าว ความ อุปมา
อุปมัย ให้ อาจารย์ เห็น จริง จน ละ ความ ประพฤติ เช่น นั้น เสียได้

หน้า ๓๓

๗ ลัทธุกิชาตก พระบรมโพธิสัตว์ เป็น พระยาช้าง
เที่ยว หา กิน กับ บริวาร แปด หมื่น ได้ พบ นาง นก ได้ ตก ถูก ย่อน
อยู่ที่ หนทาง นาง นก ได้ ย้อน วอน ขอชีวิต ด้ว พระยาช้าง
จึงไป ยื่น คร่อม ถูกลูก นก ไว้ ปลดปล่อย ให้ บริวาร ไป ก่อน ภายหลัง มี

ข้าง ตัว หนึ่ง เทียว มา หา กิณ ใน ที่ นั้น นาง นก ได้ ขอ ขี้วิตร ด้ง แก่
 ข้าง นั้น ข้าง ไม่ พัง ฆ่า ด้ง นก ตาย นาง นก จึง หา อุบาย ฆ่า
 ข้าง นั้น เดี่ยว บ้าง

หน้า ๓๘

๘ จุลธัมมปาต ชาตก พระบรมโพธิสัตว์ เป็น จุลธรรม

ปาต กุมาร พระราชโอรส พระเจ้ามหาปตปราช เมื่อ พระเจ้ามหา
 ปตปราช กริ้ว พระ มารดา พระ กุมาร จึง ให้ ฆ่า จุลธรรม ปาต กุมาร
 ซึ่ง มี พระชนม์ ได้ ๗ เดือน เดี่ยว

หน้า ๔๕

๙ สุวณณมิก ชาตก พระบรมโพธิสัตว์ เป็น พระยา
 เนอ • พา บริวาร เทียว หา กิณ ไป คัด บ้าง นาง เนอ ผู้ เป็น ภรรยา
 ไป อื่น วอน นาย พราน ขอให้ ฆ่า ตัว แทน นาย พราน มี ความ
 เดือดร้อน จึง ได้ ปล่อย พระยา เนอ เดี่ยว พระยา เนอ ได้ ให้ แก้ว มณีนี
 แทน คุณ นาย พราน

หน้า ๕๓

๑๐ สุสันธิ ชาตก พระบรมโพธิสัตว์ เป็น พระยา ครุฑ
 แปลง ตัว เป็น มานพ มา เต้น ดังกา กับ พระเจ้า ตัมพราช แล้ว พา
 นาง สุสันธิ ซึ่ง เป็น พระ มเหสี หนี ไป ภายหลัง พระยา ครุฑ ได้ พัง
 เพลง ขับ ซึ่ง คุณ ขับ ของ พระเจ้า ตัมพราช ซึ่ง ได้ ไป ร่วม สมัค ดัง วาศ
 กับ นาง แล้ว หนี กลับ มา ขับ เพลง ถวาย บรม กษัตริย์ พระยา ครุฑ
 มี ความ รังเกียจ จึง ได้นำ นาง มา ตั้ง ค้น

หน้า ๖๓

๑ วัณณาไวหชาตก พระบรมโพธิสัตว์ เป็น รุกข

เทวดา ได้ทราบ เหตุ ที่ ต้นขิง จง ออก ตัว หนึ่ง ซึ่ง ไป อาศัย กิน อาหาร
ที่ เป็น เคน เตื่อ แด ราชสีห์ ภาย หดง ต้นขิง จง ออก ยายา กิน เนื้อ
เลื่อ แด ราชสีห์ จึง ไป ยุ สัตว์ ทั้ง ๒ หวัง จะ ให้ แยก ร้าว จะ ได้ ต่อ
สู้ กัน จน เกิด อันตราย เมื่อ สัตว์ ทั้ง ๒ ไม่ เชื่อ คำ คำ ก็ ต้อง
หลัก หนี ไป

หน้า ๖๗

๒ สัตวิมสัง ชาตก พระบรมโพธิสัตว์ เป็น พรหมณ

บุโรหิต คิด ดัง ได้ ว่า การ ที่ พระเจ้า แผ่น ดิน ทรง เคารพ นับถือ
เพราะ เห็น ว่า เรา เป็น ผู้ มี ศักดิ์ หรือ ทรง เห็น เป็น ผู้ ทรง ไตร เกท ใด มาก
จึง ได้ ทด ลอง คัด ครั้น ทราบ ว่า คัด มี คุณ ประเสริฐ กว่า การ สดับ
ฟัง จึง ได้ ทูล ขอ พระ บรม ราชานุญาต ออก บวช เป็น ฤๅษี แล้ว
ทำ ฌาน สัมมา ตให้ เกิด ขึ้น

หน้า ๗๒

๓ หิริ ชาตก พระบรมโพธิสัตว์ เป็น เศรษฐี ชาว เมือง

พาราณสี ตั้ง สอน บิรवार ถึง เรื่อง บุคคล ผู้ ไม่ ทำ กิจ ที่ ตน ควร
ทำ แก่ ผู้ มา หา ย่อม ไม่ ได้ การ ทำ ตอบ แทน แล้ว แดง ดัชนี
แห่ง มิตร ด้หาย

หน้า ๗๖

๔ ชัยไชปน ชาตก ว่า ด้วย บัณฑิต หา พระยา หิง ห้อย มี

แต่ เริ่ม ต้น ไม่ ได้ ชัก ตัว ชาตก มา

หน้า ๘๐

๕ อหิตุณติก ชาตก พระบรมโพธิสัตว์ เป็น พ่อค้า

ชายเข้าเบียดอก หมอญ คนหนึ่ง นำเอาตัง มาฝากพ่อค้าไว้ หมอญ
ไปเล่นการมโหรีศพ เสีย ๗ วัน พ่อค้าได้ให้อาหารแก่ตัง
ครั้น หมอญ กลับมาได้ เขียนถึง แด่พาไปผูกไว้ที่ต้นไม้ ถึง หัน
ไปได้ หมอญ กล่าว ต่อ ดวง จะจับตัง ๆ กล่าว ตัด พ่อ แด้ว
หันไป

หน้า ๔๓

๖ ตุมพีย ชาตก พระบรมโพธิสัตว์ เป็น หัว หน้า พวก

พ่อค้า เกวียน บรรทุก ตัง ค้าไป เทียบ ค้า ชาย ครั้น ถึง ปากตง
ใหญ่ ได้กำชับ สั่ง บริวาร ไม่ให้บริโภค ของ ที่ ไม่ เคย บริ โภค
ฝ่าย บริวาร ซึ่ง เป็น คน โสภ อาหาร ที่ บริ โภค ก้อน เข้า คดุก น้ำ ผิง ซึ่ง
ยักษ์ ชื่อ ตุมพีย วางไว้ ที่ หน ทาง ก็ ถึง ความ ตาย ส่วน ชน ที่ เชื้อ
ฟัง คำ พระโพธิสัตว์ ก็ รอด พ้น จาก ความ ตาย

หน้า ๔๕

๗ สาลิย ชาตก พระบรมโพธิสัตว์ เป็น บุตร คน มี ทรัพย์

เดิน อยู่ กับ เด็ก ชาว บ้าน ที่ ได้ ตัน นิโครธ หมอ แก่ คน หนึ่ง อยาก
จะได้ ชวญ เข้า ดวง พระโพธิสัตว์ ให้ จับ ญ ว่า เป็น ลูกนก สาลิกา
ครั้น พระโพธิสัตว์ ขึ้นไป จับ ญ ว่า เป็น ญ จึง โยน ลง ไป พัน คอ หมอ
แด้ว กัด หมอ นั้น ตาย

หน้า ๔๘

๘ ทจสาร ชาตก พระบรมโพธิสัตว์ เป็น บุตร คน มี

ทรัพย์ เหมือน ใน ชาตก ที่ ๗ ครั้น มนุษย์ ๒ ทง หลาย เห็น ญ กัด หมอ

ตายแล้ว จึงได้พากันจับ พระโพธิสัตว์ กับ เด็ก เหล่านั้น หา
ว่า เป็นผู้ฆ่ามนุษย์ นำมาถวายพระเจ้าแผ่นดิน ครั้นพระเจ้า
แผ่นดิน ทรงเห็น เด็ก เหล่านั้น เป็นผู้มีความ ของอาช ไม้มีความ
เศร้าโศก จึงรับสั่งถาม พระโพธิสัตว์ ได้แสดงเหตุไม่ควรเศร้า
โศก จนพระเจ้าแผ่นดิน ทรงเลื่อมใส พระราชทาน ถานันดรศักดิ์
แก่ เด็ก เหล่านั้น

หน้า ๘๒

๙ มิตวินทุก ชาตก พระบรมโพธิสัตว์ เป็น เทวบุตร
(ใน ทศ นิบาตว่า เป็น รุกข เทวดา) เทียวจาริกไปใน ชุตต
นรก ได้พบ มิตวินทุก อันด้วยทุกข์ เวทนา อยู่ใน ที่นั้น ถ้ามถึง
บาป ที่ตน ทำ พระโพธิสัตว์ จึงได้แสดงโทษ แห่ง ตัณหา แก่ มิต
วินทุก

หน้า ๘๗

๑๐ ปลาดชาตก พระบรมโพธิสัตว์ เป็น พระยาหงษ์
ทอง ก่่าว เคื่อน ปลาด เทวดา ให้ ถอน ต้น นิโครธ ซึ่ง เกิดขึ้น ที่
คำคม ต้น ปลาด เลี้ย ปลาด เทวดา ไม่ เชื่อ พัง ภายหลัง เมื่อ
ต้น นิโครธ โต ขึ้น ปกคลุม ต้น ปลาด คาย ปลาด เทวดา จึง ระลึก
ถึงคำ พระยา หงษ์ ซึ่ง ได้ ก่่าว ถอนไว้

หน้า ๑๐๐

๑ ที่มิตีโกสธ ซาตก พระบรมโพธิสัตว์ เป็น ที่ฆาตุ

กุมาร วันหนึ่ง พระเจ้า พาราณสี เสด็จไป ประภาศ มา กับ ที่ฆาตุ
 กุมาร ทรง อ้อน พระไทย บรรทม หลับ อยู่ ที่ ตัก ที่ฆาตุ ครั้น ที่ฆาตุ
 นึก ถึง เรื่อง ที่ พระเจ้า พาราณสี ฆ่า พระ ชนก ชนนี้ ของ พระองค์ เดียว
 คิด จะ ปดง พระชนม์ พระเจ้า พาราณสี ตอบ แทน แต่ หาก พระ
 กุมาร มา ทรง ระวัง ถึง โอรส ที่ พระ ชนก ชนนี้ ประทาน ได้ จึง
 ไม่ ปดง พระชนม์ พระเจ้า พาราณสี เป็น แต่ กล่าว ชู้ ให้ เกว
 แล้ว กราบ ทูล ขอ ชีวิตร ตน ครั้น พระเจ้า พาราณสี ทรง ทราบ ว่า
 ที่ฆาตุ เช่น โอรส พระเจ้า ที่มิตี จึง พระ ราชทาน พระราช ชิดา ของ
 พระองค์ ให้ เป็น มเหสี แล้ว ให้ กลับ คืน ไป ครอง โกศ ตรีบุรี ซึ่ง
 เป็น ของ พระราช บิดา

หน้า ๓๐๕

๒ มิตีไปตกซาตก พระบรมโพธิสัตว์ เป็น พระอินทร์

ลง มา สอน ตาบท ผู้มีความ เสร้า โศก ร่ำไร เพราะ ตก เนื้อ ที่ ตน
 เสีย ใจ ได้ ตาย ให้ หาย ความ เสร้า โศก ได้

หน้า ๓๐๘

๓ มุสิกซาตก พระบรมโพธิสัตว์ เป็น อาจารย์ ที่ดำปาโมช

ทราบ เหตุ ว่า ภายหน้า บุตร ยวราช กุมาร ซึ่ง เป็น ศิษย์ ของ ตน
 จัก ฆ่า พระ บิดา เดียว จึง ได้ ผูก มนต์ ๓ บท ให้ ราชกุมาร มา
 ภายหลัง ราชกุมาร ได้ ครอง ราชสมบัติ ใน กรุง พาราณสี โอรส
 คิด จะ ปดง พระชนม์ พระ ราช บิดา ครั้น ได้ พง มนต์ ที่ พระ ราช

บิดา ทรง ท่อง อยู่ มี ความ กลัวหมาย ว่า พระราช บิดา ทรง ทราบ
เหตุ จึง ทูล ขอโทษ

หน้า ๑๑๔

๔ จุล อนุคคหชาติก พระบรมโพธิสัตว์ เป็น พระอินทร์
จำแดงเป็นต้นซึ่งจอกมากถั่วเย้ยหญิงผู้ ภรรยาจุลอนุคคหชาติก
ซึ่ง มี ความ รัก นายโจรให้นายโจรฆ่าตัวตาย ครั้น นายโจรได้
เครื่องประดับ ของ หญิง นั้นแล้ว จึง หันไป เตี้ย

หน้า ๑๑๑

๕ ก ปรตกชาติก พระบรมโพธิสัตว์ เป็น นก พิวาน ถั่วถั่ว
เย้ย กา ซึ่ง พ่อ ครว้จับ ถอน ขน

หน้า ๑๑๘

จบ ปัญญาจินตชาติก

NATIONAL LIBRARY

๑. มณิกุณฑล ชาทก

ชินโน วัฏฐัสส มณิกุณฑล เจติ อิกัง สักกา เขตตเน
วิหรัน โค สัตตวิญญู อัมเบปุเร สัพพัตตาสากัง ปทุมฐามัจจุ
อารพภ กเถลลิว

เมื่อ สมเด็จพระบรมครู เสด็จอยู่ ณ พระเชตวัน พุทธาวาส ทรง
ปรารภ อมาตย์ผู้สำเร็จกิจ พระนคร ของ พระเจ้าโกศลราช ซึ่งคิด ประทุษ
ร้าย พระมหาสัตว์ จึง ตรัส อติคุณิทาน นี้ มีกำหนด ด้วย บท พระคาถาว่า
ชินโน วัฏฐัสส มณิกุณฑล จ เปนต้น

เรื่อง นี้ ได้ มี พิศดาร แล้ว ใน หนังสือ ๖ กัณฑ์ ใน ชาดกนี้ พระ
โพธิสัตว์ ได้ เปน พระเจ้า พาราณสี อมาตย์ผู้ ประทุษร้าย นำ พระเจ้า
โกศลราช มา ชิง แคว้น กาลิ จัป พระเจ้า พาราณสี ชิง ไว้ พระเจ้า พารา
ณสี ทรง ทำ ฌาณ สัมบัติ ให้ เกิด ขึ้น แล้ว ทรง คุ้ พระ เพดา ประทับ ดอย
อยู่บน อากาศ ๖ ครั้น พระเจ้าโกศลราช ได้ ทอด พระเนตร เห็น ก็ บังเกิด
พระ เเลโท หลังใจ เเล็ดใจ ไป ดู ดำนั้ก พระเจ้า พาราณสี จึง ได้ ตรัส พระ
คาถานี้ เปน ปฐมว่า

ชินโน วัฏฐัสส มณิกุณฑล จ

ปุกุเต จ ทาเร จ ตเถว ชินโน

๙ ยุโรป เปน รกัสส รก ม้า

ปัพเพสุ โภเคสุ อเสตฺเตสุ^๑

กัถฺมา น ตันคัมปติ โฉกกาเต ฯ

พระองค์ มตะ วัชฐีตีมา แด่ ม้าพระ ที่ นั้น กับ ทั้ง เครื่อง ราชอาภรณ์ มี กุณฑล
แก้ว มณี เปน ต้น หนึ่ง พระองค์ มตะ พระราช บุตร แด่ เหล่า พระ ต้นม เลี้ย
เมื่อ โภค ต้มบด ทั้ง ดั้น ของ พระองค์ ไม่ มี เหลือ เพราะ เหตุไร พระองค์ จึง
ไม่ ทรง เคี้ยว ร้อน ใน เวด้า ที่ ชน หมู ใหญ่ เคี้ยว ไส้ อยู่ เด่า ฯ ครั้น พระ
โพธิสัตว์ เจ้า ได้ ทรง สดับ พระ คาถา นั้น แล้ว จึง ได้ ทรง ภาษิต พระ คาถา
ทั้ง ๒ นั้น ว่า

ปัพเพว มัจจุ วิชหิ เต โภคา

มัจจุ ใจ วา เต ปัพพตฺว ชหาติ

อตฺถิสฺสา โภคิโน กามกามิ

กัถฺมา น โสจามหิ โฉกกาเต ฯ

อุเทติ ปุเรติ^๒ ชยติ^๓ จินฺโท

อตฺถิงคเมตฺวาน ปเลติ สิริโย

วิทิตา มยา ตตฺตํ โลกธัมมา

กัถฺมา น โสจามหิ โฉกกาเต ฯ

๑ ย. เปน อเสตฺเตสุ ไม่ มี ส่วน เหลือ

๒ ย. เปน อาปุริติ เต็ม ทัว, เต็ม ดวง

๓ ย. เปน เวติ ไป

มณิกุณฑลชาดก

๓

โลก สัมบัติ ย่อม มละ หมู่สัตว์ซึ่ง จำ จะต้อง ตาย ไป ก่อน ก็ มี หมู่สัตว์
 ผู้ที่ มีคัยราช ครอบงำ จำ ต้อง ะ ทั้ง โลก สัมบัติ เหล่า นั้น ไป เสีย ก่อน ก็ มี
 ดู ก่อน พระ องค์ ผู้ ไค่ ใน กามารมณ โลก สัมบัติ ที่ บุทกต บริ โลก ไม่ใช่
 ของ ๆ คน ถึง จะ มี ชีวิต เปน อยู่ เมื่อ โลก สัมบัติ ทั้ง หลาย นิบ หาย ไป
 หรือ ผู้ เปน เจ้า ของ มละ โลก สัมบัติ เหล่า นั้น ไป เสีย ก่อน บุทกต นั้น ก็ ไม่
 ได้ บริ โลก ไร่ สร้อย เพราะ เหตุ นั้น เรา จึง ไม่ เสว้า ไค่ ใน กาด ที่ ชน หมู่
 ใหญ่ เสว้า ไค่ อยู่ ๑ เปรียบ เหมือน พระ จันทร อยู่ ชน เต็ม ดวง ย่อม
 ด้น แสง สว่าง ไป พระ อาทิตย ขจัด ความ มืด เตี้ย ยัง โลก ชาติ ให้ ร้อน
 แล้ว ชน ขน กต ไป ใน เวลา เชน ฉนั้น ไค่ โลก สัมบัติ ยัง เกิด ขึ้น แล้ว ก็ ย่อม
 เตื่อม ด้น ไป ฉนั้น นั้น ดู ก่อน พระ องค์ ผู้ เปน ขำคัก โลก ธรรม คือ ตาก
 ความ เตื่อม ตาก ยศ แด ความ เตื่อม ยศ เปน ต้น เรา ได้ รู้ แจ่ง แล้ว
 เพราะ เหตุ นั้น เรา จึง ไม่ เสว้า ไค่ ใน กาด ที่ ชน หมู่ ใหญ่ เสว้า ไค่ อยู่ ๑ ครั้น
 พระ โพธิสัตว์ เจ้า ทรง แสง ธรรม อย่าง นั้น แล้ว เมื่อ จะ ทรง ติเตียน พระ เจ้า
 กาลิกราช ฐู บรมกษัตริย์ จึง ได้ ตรัส พระ คาถา ทั้ง ๒ นี้ ว่า

อตโต คิหิ กามโกคิ น ธาตุ
 อลัญญโต บัพพะโต น ธาตุ
 ราชา น ธาตุ อนินมมการี
 โย บันทิตโต โกชนโต น ธาตุ ๑

นิลัมม ชัคคิโย กยิรา นานิลัมม ทิลัมบติ

นิลัมมการิโน รัญโญ ยโส กิธคิณฺญ วักคฺหมติ ฯ

คฤหัสถ์ผู้บริโภคน กามารมณ เป็น ผู้เกียจคร้าน ก็ไม่ดี บรพชิตผู้ไม่
ดำรงอินทรีย์ ก็ ไม่งาม พระเจ้าแผ่นดิน ไม่ ทรง พระวิจารณ์ เหตุที่
ควร แต่ ไม่ควร ก่อน แล้ว ทรง กระทำ ก็ ไม่ชอบ บัณฑิตผู้ เป็น ผู้มัก
โกรธ ก็ ไม่ควร ฯ ดู ก่อนพระ องค์ผู้เป็นใหญ่ ในทิศ กษัตริย์ ควร
ทรง พระ วิจารณ์ กิจ ที่ ควร ก่อน แล้ว จึง ทรง กระทำ ไม่ควร ไม่ทรง พระ
วิจารณ์ ก่อน แล้ว ทำ พระราช อธิษายศ บริวาร ยศ แต่ พระ เกียรติคุณ
ของ พระเจ้า แผ่นดิน ผู้มี พระ วิจารณ์ ก่อน แล้ว ทรง ประกอบ ราช กิจ
ย่อม เจริญ หนา ฯ ครั้น พระเจ้า กาลิกราช ได้ ทรง ด้บัล พระ คาถา นี้
จึง ให้ พระโศภิตวั ออกโทษ แล้ว มอบราช สัมบัติ ถวาย จึง เสด็จ กลับ คืน
ไปสู่ ชนบท ของ พระองค์

ดีกธา อิมิ ชัมมเทสนํ อหริตฺวา ครั้น ส้มเต๋จ พระ บรม คำสดา
ทรง นำ พระ ธรรม เทศนา นมาแสดง แล้ว จึง ทรง ดับ ธนุสนธิ ประชุม
ชาดก ว่า พระเจ้าโกศล ราช ใน กาด นั้น ได้ มา เป็น ลำแดง อาบนท
ฝ่าย พระเจ้า พาราณสี ได้ มา เป็น เรา ตถาคค มี พุทธ พจน์ ให้ จบ ดัง แต่
เพียง นี้ ฯ

จบ มณิกุณฑล ชาดก

๒. สัชาติชาตก

กัณฺฐุ ดันฺตรมาโนวาทิ อิทํ ตัสฺสตา เขตฺตวเน วิหรณฺโติ มค
 บิฑคิกํ กุญฺมพิทํ อวิฬก กเถสิ ฯ

เมื่อ สมเด็จพระ บรม ศาสดาจารย์ ได้ตั้ง ดำราญ พระอิริยาบ
 ๑. อยู่ ใน พระเชตุพน ทรง ปราบปราม กุญฺมพิทํ คน หนึ่ง ซึ่ง บิดา ตาย จึงได้ ตรัส
 สัตก ปริยาย เรื่อง นี้ มี กำหนด ด้วย บท พระคาถา ว่า กัณฺฐุ ดันฺตรมาโน
 เปน อาทิ ฯ

กิร ดังได้ สดับ มา กุญฺมพิณฺน ครั้น บิดา ทำ ตาย ชนฺธ ถ่วง
 ไป แล้ว ก็ เทียว ปรีทวนาการ วาฬรรณ เพื่อ ถ่วง ๆ ไม่ อาจ ออก ถิ่น
 ความ โศก ไปได้ ฯ ครั้น สมเด็จพระ บรม ไตรโลก เชษฐี ทอด พระ เนตร
 เห็น อุปลิยโสตาปัตติผล ของ กุญฺมพิณฺน จึงได้ เสด็จ เข้า ไป บิณฑบาต
 ใน กรุง ลาวตัก มี ภิกษุ รูป หนึ่ง เปน บัณฑิตา สมณ บัณฑิต ถึง คฤห
 ๒. ฐาน ของ กุญฺมพิณฺน แล้ว ได้ตั้ง ประทับ บน บัญญิตคาอาสน์ ที่ เขา ปูลาด
 ไว้ จึง ตรัส ปราโลย กุญฺมพิณฺน ว่า ถวาย นมัสการ อยู่ ว่า อุบาสก ท่าน
 มี ความ เศร้าโศก หรือ ครั้น กุญฺมพิณฺน ทูล รับ สม จริง ตาม พุทธดำรัส
 ๓. จึง ตรัส ว่า ชนฺท หตาย เมื่อ บิดา ทำ กาลกิรียา แล้ว ไม่ มี ความ เศร้าโศก
 เพราะ ได้ สดับ ถ้อยคำ ของ ไปราณกบณฺฑิตยฺ ครั้น ทรง ภาษิต ชนฺท แล้ว
 ๔. กุญฺมพิณฺน ทูล วิงวอน ให้ ทรง แสดง เหตุ อธิภพ อื่น ปก บัด ไว้ จึง ได้ ทรง
 ๕. นำ อดีตนิทาน มา แสดง ดัง ต่อไปนี้ ฯ

อดีต พาราณสี พรหมทัตเต รัชช กาวินเต ในอดีตสมัย
 เมื่อพระเจ้าพรหมทัตครองราชสมบัติ ณ กรุงพาราณสี พระโพธิสัตว์
 บังเกิดในเรือนกุ่มพี มีนามปรากฏว่า สุชาติกุมาร ๑ เมื่อเจริญ
 วัยวัฒนา การขึ้นมา บัญได้ทำกาดกิริยาต่งดับไป ๑ ในครั้งนั้น
 กุ่มพีผู้บิดาสุชาติกุมาร ก็มีอาการเพียบพุดไปด้วยความเศร้าโศก
 จำเดิมแต่บิดาไปสู่ปรโลกแล้ว จึงไปสู่บ้านำชัชวี มาทำตถูปดิน
 สำหรับบรรจุชัชวีขึ้นไว้ในส่วนของตน ครั้นเวลาไปที่นั้นก็บูชาสถูป
 ด้วยดอกไม้ เติบร้องไห้เวียนรอบเจดีย์ ไม่เป็นอันที่จะอาบน้ำ
 แดบริโภคนมรสกัศดาหาร ไม่วิจารณ์กิจการงานทั้งปวง ๑ ครั้น
 พระโพธิสัตว์ได้เห็นอาการเช่นนั้นจึงดำริห์ว่า บิดาของเราจำเดิมแต่
 กาดที่บุเรกระทำกาดกิริยามา ก็มีความโศกาครุครอบงำไม่รู้วาม
 มุทกอดอื่นเว้นเราเสียแล้ว ใครจะสามารยยังบิดาเราให้รู้ด้วยตน
 เองได้ จำเราจะหาอุบายอื่นหนึ่งซึ่งจะกระทำบิดาให้ปราศจากความ
 เศร้าโศก ครั้นคิดนั้นแล้วจึงออกไปนอกบ้านได้เห็นโคตายตัวหนึ่ง
 จึงไปนำหญ้าแต่น้ำมาวางไว้ข้างหน้าแล้วกล่าววาจาถึงวอนว่า ท่าน
 จงเคี้ยวกินหญ้า ท่านจงดื่ม น้ำดังนี้ ๑ ครั้นเหล่าชนผู้มาเห็น
 อาการเช่นนั้นแล้วจึงกล่าวว่า สุชาติ ท่านเป็นคนพิกลจริตไปหรือ
 จึงมาให้หญ้าแต่น้ำแก่โคที่ตายแล้ว สุชาติกุมารนั้นก็มีได้กล่าว
 ตอบใคร ๆ ๑ ชนทั้งหลายจึงไปสู่สำนักบิดาของเขาแล้วบอกว่า
 บุตรของท่านเป็นบ้า มาให้หญ้าแต่น้ำแก่โคที่ตายแล้ว ๑ ครั้น

อุทฺตม^๑ พ^๒ ได้ พ^๓ คำ น^๔ จ^๕ ริม มาถาม ว่า อุทฺตชาต เจ้า เปน บัณฑิต^๖ มี ใช^๗ หรือ
เหตุ^๘ ไร จ^๙ มา ให้ หน้^{๑๐}า แ^{๑๑}น^{๑๒} แก^{๑๓} โค^{๑๔} ที่ ตาย แล้ว ครัน^{๑๕} ถาม อย่าง น^{๑๖} แล้ว
จ^{๑๗} ได้ ภาษิต คาถา^{๑๘} ทัง ๒ ว่า

ก^{๑๙}ิน^{๒๐} น^{๒๑}ัน^{๒๒}คร^{๒๓}มา^{๒๔}โน^{๒๕}ว

ต^{๒๖}าย^{๒๗}ิต^{๒๘}วา ห^{๒๙}ริ^{๓๐}ค^{๓๑} ค^{๓๒}ิณ^{๓๓}

ชา^{๓๔}ท^{๓๕} ชา^{๓๖}ทา^{๓๗}ติ วิ^{๓๘}ต^{๓๙}ป^{๔๐}

ค^{๔๑}ค^{๔๒}ณ^{๔๓}ัน^{๔๔}ค^{๔๕} ช^{๔๖}ร^{๔๗}ค^{๔๘}ค^{๔๙}ว^{๕๐} ฯ

น^{๕๑}ห^{๕๒}ิ อ^{๕๓}ัน^{๕๔}เน^{๕๕}น^{๕๖} ป^{๕๗}า^{๕๘}เน^{๕๙}

ม^{๖๐}โต^{๖๑} โค^{๖๒}โณ^{๖๓} - ส^{๖๔}ม^{๖๕}ม^{๖๖}ฐ^{๖๗}ฐ^{๖๘}เห

ค^{๖๙}ว^{๗๐}ญ^{๗๑}จ^{๗๒} ค^{๗๓}ุ^{๗๔}จ^{๗๕} วิ^{๗๖}ต^{๗๗}ป^{๗๘}ติ

ย^{๗๙}ถ^{๘๐}ค^{๘๑} ท^{๘๒}ม^{๘๓}ม^{๘๔}ค^{๘๕} ต^{๘๖}ถา^{๘๗} ฯ

ค^{๘๘}ึง^{๘๙}เร^{๙๐}า ขอ^{๙๑}ถาม เพราะ^{๙๒} เหตุ^{๙๓} ไร หนอ เจ้า^{๙๔}จ^{๙๕}ึง^{๙๖}มา^{๙๗} ริม^{๙๘} ค^{๙๙}ว^{๑๐๐}น^{๑๐๑} เก^{๑๐๒}ย^{๑๐๓}ว^{๑๐๔} หน้^{๑๐๕}า ที่
ด^{๑๐๖}ด^{๑๐๗} เช^{๑๐๘}ย^{๑๐๙}ว แ^{๑๑๐}ต^{๑๑๑}มา^{๑๑๒}บ^{๑๑๓}น^{๑๑๔} เพ^{๑๑๕}อ^{๑๑๖} ก^{๑๑๗}ถ^{๑๑๘}ว^{๑๑๙} กระ^{๑๒๐}โค^{๑๒๑} แก^{๑๒๒}อ^{๑๒๓}น^{๑๒๔} ป^{๑๒๕}รา^{๑๒๖}ค^{๑๒๗}จาก^{๑๒๘} ช^{๑๒๙}ี^{๑๓๐}วิ^{๑๓๑}ร^{๑๓๒} แล้ว ว่า
ท^{๑๓๓}่าน^{๑๓๔} จ^{๑๓๕}ึง^{๑๓๖}เก^{๑๓๗}ย^{๑๓๘}ว^{๑๓๙}ก^{๑๔๐}ิน^{๑๔๑} ฯ ค^{๑๔๒}ึง^{๑๔๓} น^{๑๔๔} ๑ โค^{๑๔๕}ที่^{๑๔๖} ตาย^{๑๔๗} แล้ว จะ^{๑๔๘}ไม่^{๑๔๙} พ^{๑๕๐}ึง^{๑๕๑} เป^{๑๕๒}น^{๑๕๓} ช^{๑๕๔}ัน^{๑๕๕} ได้^{๑๕๖}ด้วย^{๑๕๗} หน้^{๑๕๘}า
แ^{๑๕๙}น^{๑๖๐} แก^{๑๖๑}ท^{๑๖๒}จ^{๑๖๓}ริง^{๑๖๔} บ^{๑๖๕}ุ^{๑๖๖}ท^{๑๖๗}ค^{๑๖๘}ค^{๑๖๙}ค^{๑๗๐}ค^{๑๗๑} ไร^{๑๗๒} บ^{๑๗๓}ัญ^{๑๗๔}ญ^{๑๗๕}จะ^{๑๗๖} พ^{๑๗๗}ึง^{๑๗๘} ก^{๑๗๙}ถ^{๑๘๐}ว^{๑๘๑}บ^{๑๘๒}น^{๑๘๓} เพ^{๑๘๔}อ^{๑๘๕} อยู่^{๑๘๖} น^{๑๘๗}ัน^{๑๘๘} ไ^{๑๘๙} ค^{๑๙๐}ึง^{๑๙๑}
เจ้า^{๑๙๒}ก็^{๑๙๓} ได้^{๑๙๔} ก^{๑๙๕}ถ^{๑๙๖}ว^{๑๙๗}บ^{๑๙๘}น^{๑๙๙} เพ^{๒๐๐}อ^{๒๐๑} เ^{๒๐๒}เล^{๒๐๓}า^{๒๐๔} จาก^{๒๐๕} ป^{๒๐๖}ระ^{๒๐๗} โย^{๒๐๘}ช^{๒๐๙}น^{๒๑๐} น^{๒๑๑}ัน^{๒๑๒} ๑ ค^{๒๑๓}ำ^{๒๑๔}ค^{๒๑๕}บ^{๒๑๖} น^{๒๑๗}ัน^{๒๑๘} พ^{๒๑๙}ระ^{๒๒๐}
โพ^{๒๒๑}ธิ^{๒๒๒}ด^{๒๒๓}ค^{๒๒๔}ว^{๒๒๕}จ^{๒๒๖}ึง^{๒๒๗} ได้^{๒๒๘} ภา^{๒๒๙}ษ^{๒๓๐}ิต^{๒๓๑} พ^{๒๓๒}ระ^{๒๓๓} คา^{๒๓๔}ถา^{๒๓๕} ทัง ๒ ว่า

ค^{๒๓๖}ถ^{๒๓๗}ว^{๒๓๘} ค^{๒๓๙}ิ^{๒๔๐}ญ^{๒๔๑}ฐ^{๒๔๒}ฐ^{๒๔๓}ติ ส^{๒๔๔}ี^{๒๔๕}ด^{๒๔๖}

ห^{๒๔๗}ี^{๒๔๘}ค^{๒๔๙}ป^{๒๕๐}า^{๒๕๑}ทา^{๒๕๒} ๑ พ^{๒๕๓}า^{๒๕๔}ธ^{๒๕๕}ิ

โ^{๒๕๖}ส^{๒๕๗}ถา^{๒๕๘} ค^{๒๕๙}ถ^{๒๖๐}ว^{๒๖๑} ค^{๒๖๒}ิ^{๒๖๓}ญ^{๒๖๔}ฐ^{๒๖๕}ฐ^{๒๖๖}น^{๒๖๗}ติ

ม^{๒๖๘}โต^{๒๖๙} โค^{๒๗๐}โณ^{๒๗๑} - ส^{๒๗๒}ม^{๒๗๓}ม^{๒๗๔}ฐ^{๒๗๕}ฐ^{๒๗๖}เห^{๒๗๗} ฯ

เน^{๒๗๘}ว^{๒๗๙}ย^{๒๘๐}ย^{๒๘๑}ก^{๒๘๒}ด^{๒๘๓}ด^{๒๘๔} ส^{๒๘๕}ี^{๒๘๖}ด^{๒๘๗} วา

ห^{๒๘๘}ี^{๒๘๙}ค^{๒๙๐}ป^{๒๙๑}า^{๒๙๒}ทา^{๒๙๓} น^{๒๙๔} ท^{๒๙๕}ิ^{๒๙๖}ส^{๒๙๗}ี^{๒๙๘}ธ^{๒๙๙}เ

ร^{๒๙๐}ุ^{๒๙๑}ท^{๒๙๒} ม^{๒๙๓}ิต^{๒๙๔} ค^{๒๙๕}ิ^{๒๙๖}ก^{๒๙๗}ค^{๒๙๘}บ^{๒๙๙}ค^{๓๐๐}ค^{๓๐๑}ม^{๓๐๒}

น^{๓๐๓}น^{๓๐๔} ค^{๓๐๕}ว^{๓๐๖}ญ^{๓๐๗}ญ^{๓๐๘}ว^{๓๐๙} ท^{๓๑๐}ม^{๓๑๑}ม^{๓๑๒}ค^{๓๑๓}ิ ๑

๑. ย^{๓๑๔}. เป^{๓๑๕}น^{๓๑๖} ต^{๓๑๗}ป^{๓๑๘}ติ^{๓๑๙} บ^{๓๒๐}น^{๓๒๑}

๒. ย^{๓๒๒}. เป^{๓๒๓}น^{๓๒๔} ม^{๓๒๕}ญ^{๓๒๖}ญ^{๓๒๗} ค^{๓๒๘}ึง^{๓๒๙}เร^{๓๓๐}า^{๓๓๑}ค^{๓๓๒}ัญ^{๓๓๓}ว่า

ศรัษะ เท้าหน้าเท้าหลังหางแดหูของโค นั้น ก็คงอยู่ อย่าง นั้น ตามที่
 เพราะเหตุ นั้น ข้าพเจ้าจึงมาดำริว่าโค ที่ตายแล้วนั้น จะพึง เป็น ชน ได้ ศรัษะ
 หรือ มือ เท้า ของ บุค ก็มี ได้ ปรากฏ ข้าพเจ้า เห็น อวัยวะ แห่ง โค มี ศรัษะ เป็น
 ต้น จึง ได้ ทำ อย่าง นั้น ก็ ด่วน ท่าน ไม่ได้ เห็น อะไร เหตุไฉน จึง มา เป็น
 ผู้ ไร บุญญา ร่ำร้อง ให้ อยู่ ที่ สลอบดิน เด่า ๆ ครั้น บิดา พระโพธิสัตว์ เจ้า
 ได้ สดับ คำ ถา นั้น จึง คิด ว่า บุตร ของ เรา เป็น บัณฑิต รั้ง จัก กิจ ที่ เป็น
 ประโยชน์ ใน โลก นี้ แล โลก หน้า การ ที่ มา ทำ อย่าง นั้น ก็ เพราะ จะ ให้ เรา
 รั้ง ได้ ด้วย ตนเอง ครั้น คิด ฉะนั้น แล้ว จึง กล่าว ว่า พ่อ สุต ขาด ผู้ เป็น บัณฑิต
 เรา ได้ รั้ง ว่า สรรพ สิ่ง ทั่ว หาย ไม่ เทียง จำเดิม แต่ ฉะนั้น ไป เรา จัก ไม่
 เสว้า โค ก ชื่น ชื่อ ว่า บุตร ผู้ นำ ความ โศก ของ บิดา ได้ เห็น ปาน ดัง ตัว
 เจ้า จะ ไม่ พึง มี เมื่อ ฤกษ์ มพิ จะ เชย สม บุตร จึง ได้ กล่าว คำ ถา ว่า

อาทิต์คัม วต มัมม ติณคัม

ฆฏติคัม ปาวกัม

วารินา วีย โอติญจัม

ติพพิ นีพพาปเย ทวัม

อพัพพิ วต เม สัตถัม

โสภัม ททนิสสัตถัม

โย เม โสภปเรตถัสส

ปีตุโสภัม อปานุทิมัม

โสภัม อพัพพิ สัตถัม โสภัม

จิตโสภัม อมาวิโส

น โสภามิ น โรทามิ

ตว สุตวาน มานวัม

เขวัม กโรนติ สัมบุญญา

เย โทณติ อณุกัมปกา

วิวัคคยันติ โสภัม

สุชาโต ปิตว ยถา

๑ คำถา ๓ บทนี้ ขรอยจะเพิ่ม ชน ที่ หัก จึง เกิน เป็น ๘ คำถาไป

สัตว์ชาติชาดก

เจ้า มารดเราผู้เดือดร้อน นักให้สงบ ความร้อน แต่ทำให้ดับ ความ
กระวน กระวาย เพราะ ความโศก ทั้งสิ้น เสีย ได้ เหมือน บุคคลดับไฟที่ติด
เปรี้ยงให้ดับ ได้ด้วย น้ำ ฉะนั้น เจ้า มา ถอน ตุกร คือ ความโศก อันเสีย
แน่น อยู่ใน หลุไทย ของเราให้หลุดไป ได้แล้ว หนอ เมื่อ เรา อัน ความ
เศร้าโศก ครอบงำอยู่ เจ้า มา บันเทา ความโศก ของ บิดา เสีย ได้ เรา
เป็นผู้มีความโศก อัน ถอน ขึ้น เสีย แล้ว ไม่มี ความเศร้าโศก มัว หมอง
ดู ก่อน มา ณ เรา จะ ไม่ เศร้าโศก ร้องไห้ เพราะ ได้ พัง ถ้อยคำ ของ
เจ้า ฯ พ่อ สัตว์ชาติผู้บุตร ของ เรา ทำให้เรา ผู้บิดา ซึ่ง มีความเศร้าโศก
อยู่ให้หลุด พ้น ไป จาก ความเศร้าโศก เสีย ได้ เพราะ ตน เป็นผู้มีความ
ฉันทิ์ แม้ชนผู้มีความเศร้าโศก เหล่าอื่น ซึ่งมีใจ อนุเคราะห์ ก็ ย่อม ทำให้บุคคล
หลุด พ้น ไป จาก ความเศร้าโศก ได้ ฉะนั้น ฯ

สัตว์ชาติ อิมิ ชัมมเทสนิ อาหริตวา ครัน สัมเด็จพระ
นราธิก บรม ศาสตร์ ทรงแจ้ง ชรรณ เทศนา น มา แด่ดัง แล้ว จึง ทรง ประกาศ
อริยสัจ พอ จบ ณ กฎุมพินันท์ ดำรง อยู่ใน ได้ตาม บัณฑิต ครัน สัมเด็จพระ
พระ พุทฺธ พุทฺธ ชรรณ เทศนา น แด่ ดัง จึง ทรง ถัด อนุสนธิ ประชุม ชาดก ว่า
สัตว์ชาติ กุมาร ใน ครั้ง นั้น ได้ มา เป็น เรา ตถาคค เอง แด ฯ

จบ สัตว์ชาติ ชาดก

๓. เวณสาชชาตก

นิท นิจจ ภาวัพพันติ อิทํ สัตถา ภักเคสุ สุตุมารคิริ นิสสัย
เภถกพาวเน วิหรันโต โพธิราชกุมาร อารพภ กเถสิ ฯ

เมื่อ สมเด็จพระบรมศาสดา ทรงอาศัย สุตุมารคิริ ประเทศใน
แขวง ภักคชนบท เสด็จประทับ อยู่ ณ เภถกพาวเน ทรงปรารภโพธิ
ราชกุมาร จึงได้โปรดประทาน พระธรรม เทศนา ชาตก เรื่องนี้ มี
ปรากฏ ด้วย บท พระคาถาว่า นิท นิจจ ภาวัพพัน เป็นต้น ฯ
ในกาล เมื่อ สมเด็จพระทศพล ทรงอาศัย สุตุมารคิริ ประเทศ อยู่ ณ
โพธิราชกุมาร ราชบุตร พระเจ้าอุเทนรับสั่งให้ หานายช่างไม้ผู้หนึ่ง ซึ่ง
ได้ศึกษา ศิลปศาสตร์ การช่างไม้ ชำนาญดี มาแล้ว รับสั่งให้สร้าง โถกนุท
ปราสาท ทำให้แปลก ประหลาดไม่มี ของพระเจ้าแผ่นดิน องค์อื่น เด่มอได้
ครั้งให้สร้าง สำเร็จแล้ว ก็บังเกิด พระไทย ครระหนึ ประสงค์ จะมีให้ นายช่าง
นี้ สร้าง ปราสาท งาม เห็น ปานนั้น ถวาย แก่ บรม กษัตริย์ พระองค์อื่น
อีกต่อไป จึงรับสั่ง ให้ควัก ไนยดา นายช่างนั้น เสียทั้ง สองข้าง ฯ
ความที่โพธิราชกุมารให้ควักไนยดา นายช่างนั้น ก็ระบือทั่วไป จน
เกิด ปรากฏ ขึ้นใน ภิกษุ สังฆ เพราะเหตุ นั้น ภิกษุ ทั้ง หลาย จึง มา นั่ง
ประชุม สันทนา กัน ที่โรง ธรรมสภาว่า ดูก่อน ท่าน ผู้มี ชาติ ทั้ง หลาย

๑ ศัพท์ น บางแห่ง แก้ว บา อัน นาง ยักษ ชื่อ เภถกพา รักษา อยู่
แต่ใน ฐิติกา ชาตก นี้ว่า บา หิงคุ

ได้ยินว่าโพธิราชกุมาร รับสั่งให้ควักในย ตา นาย ช่าง ไม่ เห็น ปาน นั้น เสีย
 ดังเราที่เคยเห็น ราชกุมาร นั้น เป็นผู้ กระด้าง หยาบ ข้ำ ลำหัด ครั้น ภิกษุ ทั้ง
 หตาย นั้น ด้นหนา กัน อยู่ ณ นั้น ดมเด็จพระชินศรี เสด็จ มาสู่ โรง ธรรมสภา
 ประทับ บน บัญญิตตา อาสน์ แล้ว ดำรัสถาม ภิกษุ ทั้ง หตาย ว่า มีคน ท่าน
 นั้น ด้น ด้นหนา ด้วย เรื่อง อะไร กัน ครั้น เชอ กราบ ทูล มุตร คัด ที่ คน ด้น
 ด้นหนา กัน นั้นให้ ทรง ทราบ ทุก ประการ ดมเด็จพระนราธิป ทศพลญาณ
 จึง ตรัส ว่า โพธิราช กุมาร นั้น จะ เป็นผู้ กระด้าง หยาบ ข้ำ แต่ ใน กาด นั้น เท่า
 นั้น ก็ หาไม่ ถึงใน กาด ก่อน ก็ เป็นผู้ กระด้าง หยาบ ข้ำ ลำหัด ได้ ให้ ควัก
 พระ เนตร กษัตริย์ ถึง พัน องค์ แล้ว ปดง พระชนม์ เสีย ให้กระทำ พัด กรรม
 ด้วย มังสัจฉิราช เหล่า นั้น ครั้น ตรัส ณ แล้ว จึง ทรง นำ อดีต นิทาน มา
 ดัง ต่อไปนี้ ฯ

อดีตเต พาราณสีมี พรหมทัตเต ราช กาเรนเต ใน อดีตกาล
 เมื่อ พระ เจ้าพรหมทัต เสด็จ ราชสมบัติ อยู่ ใน พระ นคร พาราณสี พระบรม
 โพธิสัตว์ ได้ เป็น อาจารย์ ที่สา ปาโมช อยู่ ใน เมือง ศักกกลิตา ฯ กาด นั้น
 บานพ ทั้ง หตาย ซึ่ง เป็น เชอ กษัตริย์ แด พรหมณ บรรดา อยู่ ใน สมพูทวูป ก็
 พา กันไป เรียน ศิลปศาสตร์ อยู่ ใน สำนัก พระบรมโพธิสัตว์ เจ้านั้น ฯ ถึง พระ
 ราชโอรส พระ เจ้า กรุง พาราณสี ซึ่งมี พระ นาม ปราภว ว่า พรหมทัต กุมาร
 ก็ได้ เสด็จไป ทรง ศึกษาวิชา การ ไตร เวทง ศาสตร์ อยู่ ใน สำนัก อาจารย์ ที่สา
 ปาโมช นั้น เหมือน กัน ฯ ส่วน พรหมทัต กุมาร นั้น เป็นผู้ กระด้าง หยาบ ข้ำ

บัญญัติบาต มณิกุณฑล วรรคที่ ๑

ข้าหัด อยู่ เป็น ปกรกั ธรรมดา ฯ ครั้น พระ มหา สัตว์ ทรง ทราบ อภัยได้
ของ พระราชกุมาร นั้น ด้วย อำนาจ วิชา ของ พระ องค์ จึงได้ ทรง ตั้ง สอน
ว่า พ่อ ท่าน เป็น คน กระด้าง หยาบ ข้า ข้าหัด ธรรมดา บุคคล ผู้ หยาบ ข้า
ถึง จะได้ อิศริยยศ ก็ไม่ คง อยู่ ได้นาน เมื่อ อิศริยยศ อันตรธาน เล็ดม สิ้นไป
แล้ว เขา จะ ไม่ ได้ ที่ พานัก อาศัย เพียง ดัง บุคคล ที่ เรือ ตก ลง ใน มหาสมุทร
ย่อม ไม่ ได้ ที่ พิง พัก ณ นั้น เพราะ เหตุ นั้น ท่าน อย่า ได้ เป็น ผู้ หยาบ ข้า เห็น
ปาน นั้น คอไป เมื่อ ตั้ง สอน นั้น แล้ว จึง ได้ กล่าว คำว่า ทั้ง ๒ ว่า

นยท นิจจํ ภวตพพิ พรหมทตต
เขมํ สุกกัขํ สุชตา จ กาเย
อติจจเย มา อหุ สัมปมโพห
ภินนบถโว สาครวัดเตว มชเณ ฯ

ยานิ กโรติ ปริโส คานิ อติตนิ บัสดติ
กัตถยานการี กัตถยานํ ปาปการี จ ปาปกํ
ยาทิสํ วปะเต พัสสิ คาทิสํ รุหเต ผตํ ฯ

ดู ก่อน พรหมทตต กุมาร ที่ ซึ่ง มี ความ ดำราญ แด มี ภิกษาหาร อัน หู ได้ งาย
แห่ง ไต ที่ จะ เทียง แท้ถาวร คง ที่ อยู่ ได้ ไม่ พัง มี เดย อันหนึ่ง ความ เป็น
ผู้ ดำราญ กาย ซึ่ง จะ เทียง แท้ก็ ไม่ พัง มี ใน กาด ทั้ง ปวง เมื่อ ความ
สิ้น ไป แห่ง ประโยชน์ คน คือ ปราศจาก อิศริยยศ ด้วย ดำมารถ สิ่ง ทั้ง ปวง
เป็น อนิจธรรม แล้ว ท่าน อย่า ได้ ดม จม เหมือน กับ เรือ ไบ ตก ใน ท่าม

กตาง ลำคร บุคคลผู้ โดย สำน ไม่ ได้ ที่ พึง พำนัก จม อยู่ ใน น้ำ ฉนั้น ฯ
 บุรุษ ทำ กรรม ไต เมื่อ รู้ จัก ผล แห่ง กรรม แล้ว ควร ดู กรรม นั้น ใน ตน
 บุคคลผู้ ทำ กรรม ดี จม ย่อม เห็น แต่ กรรม ดี ฝ่ายผู้ ทำ กรรม เป็น บาป
 ตามก ย่อม เห็น กรรม ที่ เป็น บาป พืชน์ ที่ บุคคล หว่าน แล้ว เช่น ไต
 ผล ก็ ย่อม งอก ขึ้น เช่น นั้น ครัน พรหมทัต กุมาร เรียน ศิลปศาสตร์ สำเร็จ
 แล้ว จึง กราบ ตา อาจารย์ เข้า ไป ตั้ง เมือง พาราณสี ได้ แดง ศิลปศาสตร์
 ถวาย ส้มเตี๋ พระ ชนกาธิบัติ ทอด พระ เนตร แล้ว ได้ ดำรง อยู่ ใน ตำแหน่ง
 อุปราช ครัน ส้มเตี๋ พระ ชนกา นารถ สวรรคต แล้ว ก็ ได้ เสด็จ ผ่าน
 ราไชย สวรรยา ธิปัตย์ ดับ ถิ่นของ พระองค์ คือ มา ฯ มี ปุโรหิตาจารย์ ผู้ หนึ่ง
 ชื่อ บังคิย ๐ เป็น คน กระต้าง หยาบ ข้าง ฯ บังคิย ปุโรหิต มีความ โดก
 ไนยศ จึง ดำริ หักว่า ถ้า กระไร เรา จะ ทูล ให้ พระ มหา กษัตริย์ ยก โยธา
 ทหาร ไป จับ พระ ราชาทรง ปวง ใน ดัถส ชมพู ทวีป เสีย ก็ จะได้ เป็น เอกราช
 เรา ก็ จะ เป็น ปุโรหิต เอก ฯ ครัน ดำริ หัก ฉนั้น แล้ว จึง เข้า ไป เฝ้า กราบ
 ทูล ให้ พระ เจ้า พรหมทัต ทรง เชื้อ ถ้อย คำ ของ ตน แล้ว เสด็จ ยก พยุห
 พล ออก จาก พระ นคร ไป ถ่อม เมือง ของ กษัตริย์ พระองค์ หนึ่ง ไว้
 แล้ว จับ พระ ราชานัน ได้ ด้วย อุบาย อัน นี้ ก็ ทรง ถ้อย เชาวรี อาณาเขต ใน
 ดัถส ชมพู ทวีป ได้ มี กษัตริย์ พัน หนึ่ง แวด ถ่อม เป็น ยศ บริวาร ทรง
 พระ จินตนา การว่า จะ เสด็จ ไป ชิง ราช สัมบัติ ใน เมือง ตักกสิตา ฯ ส่วน พระ
 บรมโพธิสัตว์ เจ้า ช่อม แซ่ม พระนคร ให้ มั่นคง หวัง มิ ให้ ผู้ ไต เบียด เบียน ได้ ฯ
 ฝ่าย พระ เจ้า พาราณสี ครัน กรำทาพล ไป ถึง เมือง ตักกสิตา แล้ว จึง รับ

ตั้งให้พักพลอยู่ที่ใต้ต้นนิโครชใหญ่ริมฝั่งแม่น้ำคงคา ไม่สามารถ
จะรบหักเอาเมืองคักกลีตาได้ จึงรับสั่งถามปุโรหิตว่า ดูก่อน
อาจารย์ เรา มา กับ กษัตริย์ มาก ถึง เพียง นี้ ยัง ไม่ สามารถ จะ ชิง เอา
เมืองคักกลีตาได้ เรา จะ พัง ทำ อย่าง ไร ดี หนอ ฯ ปุโรหิต กราบ ทูล
ว่า ข้าแต่ มหา ราชา เจ้า ข้า พระ องค์ จะ ให้ ศึก พระ เนตร กษัตริย์ ทั้ง พัน
องค์ เสีย แล้ว ฆ่า พระ อสุร ก็นำ เอา แต่ พระ มังด ที่ มี รศ อร่อย ห้า แห่ง มา
ทำ พิธี กรรม แก่ เทพ ยดา อัน เกิด ที่ ต้น นิโครช นี้ แล้ว จะ วง รอบ ด้วย
เกลียว พระ อันด แด เจิม ด้วย พระ โลหิต เมื่อ ทำ ได้ อย่าง นี้ ความ
ข้านะ จะมี แก่ พระ องค์ นับ พัน ฯ ครั้น พระ เจ้า พาราณสี ได้ ทรง สดับ
รับ ว่า ดี แล้ว จึง ชุม คน ปล้ำ ที่ มี กำลัง มาก ไว้ ภายใน ม่าน รับ สั่ง
ให้ เรียก กษัตริย์ มา ที่ ละ องค์ ๆ แล้ว ทำ ให้ สดับ จึง ให้ ศึก พระ เนตร
ทั้ง ชาย ฆา แล้ว ประหาร ให้ สิ้น พระ ชนม์ ก็นำ เอา แต่ พระ มังด ดอย ชาก
พระ ศพ ลง ใน แม่น้ำ คงคา ได้ ให้ กระทำ พิธี กรรม โดย นัย ที่ ปุโรหิต
กราบ ทูล แล้ว ให้ ตี กลอง บวง สรวง เทพ ยดา จึง เล็ด คุยก โยธา หาร ไป
เพื่อ จะ รบ เมือง คักกลีตา ฯ ครั้น นั้น ยักษ์ คน หนึ่ง ชื่อ อชชีล กต มา
ศึก พระ เนตร เมื่อง ฆา ของ พระ เจ้า พรหม ทัด นั้น เสีย ฯ พระ เจ้า พรหม ทัด
บัง เกิด ทุก ข เวทนา ใหญ่ เล็ด คุย ไป บรรทม หงาย อยู่ บน บัญญิตตา
อาสน์ ภายใน ใต้ ต้น นิโครช ฯ ครั้น นั้น แร้ง ตัว หนึ่ง คาบ กระตุม มี ปลาย

๑ ใน ฎีกา ไม่ อธิบาย ครบ ทั้ง ห้า อย่าง เป็น แต่ ว่า มี เนื้อ หัวใจ เป็น ต้น

อัน คม แหถม มา ท่อน หนึ่ง จึ่ง จับ อยู่ บน ยอด ไม่ เคยว กิน เนื้อ แล้ว คาย
 กระตุก ดึง ยิง ภูมิ ประเทศ ต้อง พระ เนตร เบื้อง ซ้าย พระเจ้า พาราณสี
 แดก ทาตาย เดี๋ยว ประหนึ่ง ว่า แทง ด้วย หลาว เหล็ก ๑ ครั้น พระ เจ้า
 พรหมทัต ได้ แล้ว ทกขเวทมา ส่าหัด เช่น นี้ ได้ มี พระ สติ กำหนด ถ้อย
 คำ ของ พระ โพธิสัตว์ จึ่ง ตรัส ว่า อาจารย์ ของ เรา ทั้งหลาย นั้น ท่าน
 กถาว่า ถึง สอน อยู่ ว่า สัตว์ ทั้งหลาย เหล่า นั้น ย่อม แล้ว วิบาก ตาม สัมควร
 แก่กรรม เพียง ดัง บุคคล ที่ได้ แล้ว ผล ตาม สัมควร แก่วิชา ขรอย ท่าน
 จะ เห็น เหตุ อย่าง นี้ จึ่ง ได้ กถาว่า เมื่อ พระเจ้า พรหมทัต ทรง บ่น เพื่อ อยู่
 จึ่ง ได้ ทรง ภาษิต พระ คาถา ทั้ง ๒ ว่า

อิทํ ตทาจริยโจ ปารัจฉิโย ยทพริวิ
 มาตุ คิว อกริ ปาป ยนคิ มัจฉา กตํ ตเป ๑
 อยเมว โส บังคิโย เวณฉา
 ยมहि ฆาตยิ ขิตติยานิ สหิตเส
 อตังกเต จันทนสารตติเต
 ตเมว ทุกขิ มัจฉาคคิ มม ๑

ปารัจฉิโย ได้ พร่ำ สอน คำใด ไว้ว่า ท่าน อย่า ได้ ทำบาป บาปใด ที่ ท่าน
 กระทำ แล้ว จะ พึง ให้ ท่าน ลำบาก เดือดร้อน ใน ภาย หลัง ท่าน อย่า ได้
 ทำ บาป นั้น เลย ดัง นี้ คำ นั้น เป็น คำ สอน ของ อาจารย์ เรา ๑ บังคิโย
 ปุโรหิต มากถาว่า เพื่อ แสดง ต้น นิโครธ นี้ ว่า มี เดชา นุภาพ อาจ ให้ สำเร็จ
 การ ชำระ เรา ได้ ฆ่า กษัตริย์ ผู้ ประคับ ด้วย เครื่อง ราชา ดัง กาวรณ ดูบได้

แก่นจันทน์ แดง ทั้ง พัน องค์ เดี่ยว ที่ ต้น นิโครชใด ต้น นิโครช นั้น มี กิ่ง แผ่
ไพศาล ไม่ อาจ ทำ การ บ่ง กัน ภัย สิ่งใด สิ่ง หนึ่ง แก่ เรา ได้ ทุก ชั่ว คือ
ความ ควัก พระเนตร กษัตริย์ ทั้งหลาย อัน เป็น ต้น อันใด ที่ เรา ได้ ทำ ได้ ทุก ชั่ว
นั้น กตัม มี มา ถึง เรา เช่น นั้น ที่ เดียว ๆ ครั้น พระเจ้า พรหมทัต ตริศ คากา
ดั่ง นั้น แล้ว จึง ทรง ปรีเวทนา การ ว่า บัด นี้ ถ้อย คำ อาจารย์ ของ เรา ถึง
ที่ สุด แล้ว เมื่อ ทรง ครว้า ครวญ อยู่ อย่าง นั้น จึง หวน ระลึก ถึง พระมเหสี
แล้ว กล่าว คากา ว่า

ด้ามามี ไช จันทนัตตคตคตคต
สิงควา ไธภัญญกัลล อคคคา
อทิลลา กาลิ กริลล์ดามี อพพรี
คิ เม อิตโต ทุกขคว ภาวลิตติ ฯ

นาง อพพรี ภรรยา เรา มี พรรณ งาม เสมอ ด้วย ทองคำ ทา ตัว ด้วย แก่น
จันทน์ แดง มี มาร ยาศรี อัน เลื่อง งาม เป็น ที่ เจริญ คา ครวณา ดั่ง
กิ่งไม้ สิงคุ พฤษ อัน ชน ทรง ยาม เมื่อ พระพาย พัด ดั่ง ให้ ไหว สะเทือน
ฉนั้น เรา มิ ได้ เห็น นาง อพพรี เพราะ จักขุ ทั้ง สอง แดก ทำลาย เสีย
คง จัก ทำ การ กิริยา การ ที่ เรา มิ ได้ เห็น นาง อพพรี นั้น จัก เป็น ทุก ชั่ว
ยิ่ง กว่า มรณ ทุก ชั่ว อีก ฯ เมื่อ พระเจ้า พรหมทัต ทรง บ่น เพ้อ อยู่ อย่าง นั้น

- ๑ ศัพทนิเคย แปลว่า ปลดปล่อย ใน ที่ นี้ เป็น ต้นไม้ เพราะ อตถกถา ว่า
สังครุกัลล ไม่รู้ว่า ต้นอะไร, แต่ยุโรปแปล ตัญจิว ต้นตาลหนุม

ก็ยิ่ง ทวี ทุกชาติ จน เป็น เหตุให้ ดันสูญพระชนม์ วิบาก ผล นำให้ ไป เกิด
ในอบาย ฯ ฝ่าย บัโรหิตผู้ โศก อิศริยยศ นั้น ก็ไม่ อาจ จะทำการ บัอง กัน
พระเจ้า พรหมทัตได้ แต่ ไม่ สามารถ จะ ทำ อิศริยยศ ให้ เกิด ขึ้น แก่ ตน ฯ
ส่วน หมู พด ก็ แยก หัน ไป ฯ

ดัตถา อิมั ชัมมเทสนั อาหริตวา ดมเด็จพระบรมศาสดา ทรง
นำ พระธรรมเทศนา น มา แสดง จบ ลง แล้ว จึง ตรัส ประชุม ชาดก ว่า พระเจ้า
พรหมทัต ใน กาดนั้น ได้ มา เป็น โพธิราชกุมาร ฯ บัองคิยุ บัโรหิตได้ มา เป็น
เทวทัต ฯ อาจารย์ ทิศาปาโมชได้ มา เป็น เวร คดาศต มี พุทธพจน์ ให้
จบ ลง เพียง เท่านั้น ฯ

จบ เวณศาชาชาดก

๔. อรุณชาติก

อรุโศภ คจํ ชินฺณันติ อิทํ สัตถา เขตฺวเน วิหรัน โศ มตฺตํ ตักกํ
 กุญฺมพิทํ อารพฺภ กเถติ ฯ

เมื่อ ส้มเต๋จ พระภิกษุคันคบพิตร ได้ตั้ง สติชัย อยู่ใน พระ เขตวัน ทรง
 ปรารภ กุญฺมพิทํ มี บุตร อัน ตาย แล้ว คน หนึ่ง จึงได้ ครัด พระ ชาติก เทศน์ว่า มี
 เริ่ม ต้นว่า อรุโศภ คจํ ชินฺณันติ ดังนี้ ฯ เรื่อง นี้ เนื้อ ความ เช่น กับ
 เรื่อง กุญฺมพิทํ ที่ ภรรยา แต บิดา ตาย ฯ ส่วน ใน ชาติก นี้ มีความ ว่า ส้มเต๋จ
 พระ ผู้มี พระภาค เจ้า ได้ตั้ง ไป ดู เรือน กุญฺมพิทํ จึง มี พระพุทธรูป กิ ถาน
 กุญฺมพิทํ ผู้ มา นั่ง ถวาย อภิวาท อยู่ นั้น ว่า ท่าน เศร้า ใจ อยู่ หรือ ครั้น
 กุญฺมพิทํ นั้น ทูล รับ ว่า พระ พุทธเจ้า ข้า ข้า พระ องค์ มีความ เศร้า ใจ ใจ
 จำเดิม แต่ เวล า บุตร ข้า พระ องค์ ทำ กาลกิรียา ฯ พระ องค์ จึง ครัด สอน ว่า
 ชินฺนํ ชือ ว่า สภาพ ธรรม ที่ มีความ แดก แต่ มีความ นิบ หาย ไป เปน ธรรม ดา กิ
 ย่อม แดก ย่อม นิบ หาย ไป ธรรม ที่ มีความ แดก ความ นิบ หาย ไป นั้น
 จะได้ มี แก่ บุคคล คน หนึ่ง หรือ เฉพาะ ใน บ้าน ตำบล หนึ่ง ก็ หา มี ได้ หนึ่ง
 สภาพ ธรรม ที่ ไม่ รู้จัก ตาย บุคคล ย่อม แสง หา ไม่ ได้ ใน สัมม ภพ
 จบ จัก ระวาท บุคคล ผู้ สามารถ อาจ หาญ จะ ให้ สัตว์ ที่ มีความ ตาย เปน
 ธรรม ดา นั้น ดำรง ชีพ อยู่ ได้ มี ได้ มี เคย ดัง ชาติก ธรรม แม้ ดัง หนึ่ง ชือ
 ว่า เปน ของ เทียง ก็ ย่อม ไม่ มี สัตว์ หนึ่ง มีความ ตาย เปน ธรรม ดา
 ดัง ชาติก ธรรม ทั้ง หลาย มีความ แดก ทำ ตาย ไป เปน ธรรม ดา ส่วน โปราณ ก

บัณฑิตย ทั้งหลาย เมื่อบุตร วายชนม์ ไปปรโลกก็มีได้ เสว้าโคกฮาดัย เพราะ
คิดเห็นว่า ตั้ง ที่ เปน นั้ด้นธรรม มี ความ นิบหายไป เปนธรรมดา มา นิบหาย
ไป ครั้น ตรัส นั้น แล้ว กุญมพ นัน จัง ทูล วิงวอน ให้ ทรง แดง ซาตก เทศนา
พระ องค์ จัง ได้ ทรง นำ อติคณิทาน มา ตั้ง ต่อไป นั้ ๆ

อดีเต พวราณดีย์ พรหมทัตเต รัชช กาเรนเต ใน กาด ด่ง
แล้ว นาน เมื่อ พระเจ้า พรหมทัต ผ่าน สัมปัต ใน เมือง พวราณดีกาจารย์
พระ บรม โพธิสัตว์ บังเกิด ใน ตระกุด พราหมณ์ บ้านโกถ ประตุ เมือง
พวราณดี ตั้ง สัม ทรพย์ สัมปัต ไว้ เที่ยง ชัฟ ให้ เปน ไป ด้วย กติกรรม ๆ
พระ โพธิสัตว์ นั้น มี บุตร สอง คน เปน ชาย คน หนึ่ง เปน หญิง คน หนึ่ง ๆ เมื่อ
บุตร เจริญ ไชยชนมา พราหมณ์ ผู้บิดา จัง ไป นำ นาง กุมาริกา ผู้มีชาติ ตระกุด
เล่มือ กัน มา นาง หนึ่ง เพื่อ เปน ภรรยา บุตร ๆ ใน เวื่อน นั้น มี อยู่ หก คน
ด้วย กัน คือ พระ โพธิสัตว์ หนึ่ง ภรรยา หนึ่ง บุตร หนึ่ง ธิดา หนึ่ง สะโภา
หนึ่ง ทาดี หนึ่ง คน ทั้ง หก นั้น มีความ พร้อม เพรียง ยิน ดี รักใคร่ กัน ๆ
พระ บรม โพธิสัตว์ ตรัส ตั้ง ด่อน คน ทั้ง ห้า นั้น ให้ ดำรง อยู่ ใน สุจริตธรรมว่า
ท่าน ทั้งหลาย จง ให้ ท่าน ตาม ควร แก่ ทรพย์ ที่ คน หา มา ได้ จง รักษา คัดห้า
แต่ อุ โนถกคัต จง เจริญ มรณ สติ กำหนด ความ ที่ ท่าน ทั้งหลาย มี ความ
ตาย เปน สภาพธรรมดา เพราะว่า ความ ตาย ของ สัตว์ ทั้งหลาย เปน ของ เที่ยง
ชีวิตร เปน ของ ไม่ เที่ยง สรรพ สิ่งสาร ทั้งหลาย เปน สภาพ ไม่ เที่ยง แท้ถาวร
มี ความ ดันไป แด ความ เลื่อนไป เปน ธรรมดา ที่ เดียว ท่าน ทั้งหลาย จง เปน
ผู้ ไม่ ประมาท ทั้ง กตาง วัน แด กตาง คัน เกิด ๆ ครั้น ชน ทั้งหลาย รับ โอวาท

พระโพธิสัตว์แล้ว ก็เป็นผู้ไม่ประมาท เจริญ มรณ ๓ คิ ฯ ครั้นภายหลัง
วันหนึ่ง พระบรมโพธิสัตว์ไป ตูนา กับ ด้วย บุตร แล้ว โถนา อยู่ ฯ ส่วนบุตร
โกย หยาก เชื้อ มา เผา ฯ อลัมพิกัม คัว หนึ่ง อยู่ ที่ จอม ปดวก แห่ง หนึ่ง ใน
ที่ไม่ไกล บุตร พระโพธิสัตว์ ยืน อยู่ นั้น ฯ ครั้น ไฟ ร่ม ใน ตาง ๆ โกรธ ว่า
ภัย เกิด ขึ้น แก่ เรา เพราะ อาศัย มา ณ หนึ่ง จึงได้ ออกจาก จอม ปดวก คอด
บุตร พระบรมโพธิสัตว์ นั้น จน ถึง ๔ เชียว บุตร พระโพธิสัตว์ ถึง ตาย
อยู่ใน ที่ นั้น ฯ ครั้น พระบรมโพธิสัตว์ เห็น มา ดู ได้ เห็น บุตร ตม ลง
จึง ปลดปล่อย โค เสือ แล้ว ไป สู่ ที่ นั้น ได้ ทราบ ความ ที่ บุตร นั้น ตาย แล้ว ก็ มิ ได้
คร่ำ ครวญ จึง ยก บุตร นั้น ขึ้น เห็น อนาคตุม ผ่า ไว้ ได้ คน ไม่ แห่ง หนึ่ง แล้ว
มา กำหนด เห็น ความ ที่ ถึง ขาว ธรรม ทั้ง หาย เป็น ของ ไม่ เทียง ว่า สิ่ง ที่ มี ความ
แตก ไป เป็น ธรรม ดา มา แตก ไป แล้ว สิ่ง ที่ มี ความ ตาย เป็น ธรรม ดา มา
ตาย ไป แล้ว ด้วย พ ถึง ขาว ทั้ง หาย เป็น ธรรม ไม่ เทียง จำ เร้า ด้วย ความ
ตาย ฯ ฝ่าย พระโพธิสัตว์ เห็น บุรุษ คน หนึ่ง ไป ที่ โกลีนา จึง ถาม ว่า
พ่อ ท่าน จะ ไป เรือน หรือ ครั้น บุรุษ นั้น รับ ว่า จะ ไป จึง ตั้ง ว่า ถ้า กระนั้น
ท่าน พึ่ง ไป เรือน เรา แล้ว บอก กระนาง พราหมณ์ ว่า วัน นี้ ไม่ ให้ นำ ภัต ตา หาร
มา เพื่อ คน ต้อง คน ดัง แต่ ก่อน พึ่ง นำ อาหาร มา เพื่อ เรา ผู้ เดียว หนึ่ง แต่
ก่อน ทา ดี เปน ผู้ นำ อาหาร มา คน เดียว ก็ วัน นี้ ชน ทั้ง ดี พึ่ง ห่ม ผ่า ที่
บริสุทธ มี ถอก ของ หอม แด ดอกไม้ มา ฯ บุรุษ นั้น รับ ว่า ดี แล้ว จึง ไป บอก
แก่ นาง พราหมณ์ ตาม คำ ที่ พระ โพธิสัตว์ ตั้ง มา ทุก ประการ ฯ นาง พราหมณ์
ถาม ว่า พ่อ ข้าว ตา สัน น ใคร ให้ มา ฯ บุรุษ นั้น บอก ว่า พราหมณ์ ให้ มา ฯ

นางพราหมณ์นั้น ก็รู้สึกว่ามีบุตรของเราตายเสียแล้ว ๑ เมื่อนางพราหมณ์
ทราบเหตุดังนี้ ก็มิได้มีอาหารบริโภติดีกว่าความหิวโหย ๑ ส่วนนาง
พราหมณ์มีจิตร์เจริญด้วยดีอย่างนี้แล้ว นุ่งห่มผ้าอันบริสุทธิมอถอ
ของหอม แด่ดอกไม้ ให้ทำสัถิอาหารแล้วไปส่งนาด้วยจิตาแต่ละไว้
เมื่อชนทั้งสี่คนไปถึงนาแล้ว บุคคลผู้หนึ่งมิได้ร้องไห้รำไรเลย ๑ พระ
โพธิสัตว์นั้น บริโภคอยู่ร่วมไม้ที่บุตรนอน ๑ เมื่อบริโภคเสร็จแล้ว
ชนทั้งสี่ก็ไปรพ พนย ซากศพนั้น ชนสี่จึงจะระคน บุกาด้วยของหอม
แด่ดอกไม้แล้วจึงเผาศพ ๑ เมื่อเผาศพอยู่นั้น ผู้ใดผู้หนึ่งจะได้มีน้ำตา
ตกลง ดักหยดหนึ่งก็หาไม่ได้ ๑ ชนทั้งสี่พากันเจริญมรณ สติเป็น
อารมณ์ ๑ ด้วยเดช ศีลวิธานของชนเหล่านั้น บันดาลให้ร้อนถึงพิภพ
ท้าวสักกเทวราช ท้าวเธอจึงทรงพระดำริห์ว่า ใครหนอใครจะ
ให้เราเคลื่อนจากที่ ครั้นทรงใคร่ครวญดูก็ทราบว่า เป็นเพราะเดชคุณ
ของชนเหล่านั้น ท้าวเธอก็มีพระหฤทัยปลื้มเนกาว จึงเสด็จไปใน
สถานที่นั้นโดยเร็ว ด้วยทรงพระดำริห์ว่า ควรเราจะไปส่งดำเนินชน
เหล่านั้นแล้ว ยังชนเหล่านั้นให้บันลือ สิ้นหนาท เมื่อจบสิ้นหนาทแล้ว
ควรทำนิเวศน์สถานของชนเหล่านั้นให้เต็มด้วยแก้ว ๗ ประการ ครั้น
ทรงรำพึงดังนี้แล้ว จึงเสด็จไปประดิษฐานอยู่ข้างที่ซึ่งนำมาเผาแล้ว
กล่าวถามว่า พ่อ ท่านทั้งหลายทำอะไรกัน ๑ พระโพธิสัตว์นั้นตอบว่า
ข้าแต่ นาย ข้าพเจ้าเผา มนุษย์คนหนึ่ง ๑ ท้าวสักกเทวราชจึงตรัสว่า

๑ เป็นชื่อพระอินทร์ แปลว่า เทวราช ผู้อาจ เพชรชนะ อสูร

ท่านทั้งหลายจักไม่ได้เฝ้ามนุษย์ ทรอยจะฆ่าเนื้อตัวหนึ่งแล้ว เฝ้าเสีย ฯ
 พระโพธิสัตว์ตอบว่า ข้อนั้นหาไม่ได้ ข้าพเจ้าทั้งหลาย เฝ้ามนุษย์แท้จริง ฯ
 ท้าวสักกตรัสว่า ถ้าเช่นนั้นจะ เป็นมนุษย์ มีเวรแก่ท่านทั้งหลาย ฯ
 ครั้นนั้น พระโพธิสัตว์จึง ตรัสตอบ ท้าวโกษีว่า ข้าแต่ นาย ไม่ใช่มนุษย์
 มีเวรแก่ข้าพเจ้า เขาเป็นบุตร เกิดแต่อกข้าพเจ้า ฯ ท้าวสุทัสมันต์ จึง
 มีเทวโองการว่า ถ้ากระนั้นก็ไม่ใช่บุตร เป็นที่รักของท่าน ฯ พระโพธิสัตว์
 ตรัสตอบว่า ข้าแต่ นาย เป็นบุตรที่รักของข้าพเจ้า อย่างยิ่ง ฯ ท้าว
 วชิรหัตถ์จึง ตรัสถามว่า เมื่อเป็นเช่นนั้นเพราะเหตุไร ท่านจึงไม่ร้องให้
 เด่า ฯ เมื่อพระโพธิสัตว์เจ้าจะกล่าว เหตุแห่งความที่ท่านไม่ร้องให้ จึง
 ได้กล่าวคาถาที่แรกว่า

อุไรโคว	คัจฉินัน	หิตวา	คัจฉินิ	สันคิน
เอว	ธวัเร	นิพโกเต	เปเต	กาดกเต
ทียหมาโน	น ชานาติ	ญาคัน	ปวิเทวติ	
คัสมา	เอต น	โสจามิ	คโต	โส คัสส ยาคติ ฯ

ง ดอก คราบ เก่า ออก ไม่ มีความ อาลัย ทั้ง ไป เสีย ฉันทใด บุตร ของ ข้าพเจ้า
 ทั้ง ธรรมา ของ ตน ไป เสีย ก็ ฉันทนั้น เมื่อ ธรรมา บุตร แห่ง ข้าพเจ้า นั้น ปราศจาก
 ชีวิตินทรีย ไปสู่ ปรโลก กระทำ กาด แล้ว อย่าง นี จะ ต้อง การ อะไร ด้วย

-
- ๑ เป็นชื่อ พระอินทร์ แปลว่า เทวราช ผู้มี ทรัพย์
 ๒ เป็นชื่อ พระอินทร์ แปลว่า เทวราช ผู้เป็นภักดีนางอรุณกตยา ชื่อสุชา
 ๓ เป็นชื่อ พระอินทร์ แปลว่า เทวราช ผู้มี เพชร ใน พระหัตถ์

ความ ร้องให้ เพราะ ความ กรุณา เด่า บุตร ข้าพเจ้า^๕ อัน บุคคล แห่ง ด้วย
 หลาว ทั้ง หลาย จึง ให้ ใหม่ ย่อย ย่อม ไม่ รู้จัก สุข แด่ ทุกข์ ใด บุตร ข้าพเจ้า^๕
 ก็ ไม่ รู้ ความ ที่ แห่ง ญาติ ทั้ง หลาย ว่า ไร อยู่ ณ นั้น เพราะ เหตุ นั้น ข้าพเจ้า^๕
 จึง ไม่ เสรา โสภ ถึง บุตร นั้น คติ แห่ง ตน นั้น อย่าง ใด เขาก็ ไป ดู คติ แห่ง
 ตน อย่าง นั้น ฯ ครั้น ท้าว ดล ไนย ได้ ดับ คำ พระ โพธิ์ ศักดิ์ ดัง นั้น แล้ว จึง ได้

ก็ ถวาย ทาน นาง พราหมณ์ ว่า แม่ ผู้ นั้น เป็น อะไร กับ ท่าน ฯ นาง พราหมณ์
 ตอบ ว่า เขา เป็น บุตร ที่ ข้าพเจ้า วิชา มา ด้วย กรรม ใด ๓๐ เดือน แล้ว
 ให้ ดับ ถิ่น แด่ บารุง เติง ให้ เจริญ ฯ ท้าว วาด วเทวราช จึง มี พจนาท ถาม
 ว่า แม่ บิดา ไม่ ร้อง ให้ ด้วย ความ ที่ ตน เป็น บุรุษ ก็ ยกไว้ ก็ แต่ ว่า ใจ แห่ง
 มารดา นั้น อ่อน เพราะ เหตุ ไร ท่าน จึง ไม่ ร้อง ให้ ได้ ฯ เมื่อ นาง พราหมณ์
 จะ ถวาย เหตุ ที่ ตน ไม่ ร้อง ให้ จึง ได้ ถวาย ถา ถา ทั้ง ๒ ว่า

อนพิโค ^๓	คโค	อาคา	นานญาโค	อิโค	คโค
ยกา	คโค	คคา	คโค	คโค	กา
พัยหมาโน	น	ชานาคิ	ญาคิน	ปรีเทวด	
คัสมา	เฮค	น	โสจามิ	คโค	โส คัสส ยาคติ ฯ

บุตร ข้าพเจ้า^๕ ข้าพเจ้า ไม่ ได้ เชื้อ เจริญ ให้ เขา มา แต่ ปรโลก นั้น เขา มา
 ดู เรือน ข้าพเจ้า เอง ถึง เมื่อ เขา จะ ไป จาก มนุษย์ โลก นี้ ข้าพเจ้า ไม่ ได้

-
๑. เป็น ชื่อ พระ อินทร์ แปล ว่า เทวราช ผู้ มี พระ เนตร พัน ห้าง
 ๒. เป็น ชื่อ พระ อินทร์ แปล ว่า เทวราช ผู้ มี แก้ว
 ๓. ย. อินวหาโค ไม่ ได้นำ มา แด้ว

อนุญาตเขาก็ไปแล้ว เมื่อเขามาได้มาตามความชอบใจของตนอย่างใด
ถึงเมื่อเขาจะไปกับไปอย่างนั้นนั่นแหละ การที่มาร้องให้คร่ำครวญ
ในการที่บุตรข้าพเจ้าไปจากมนุษย์โลกนั้นนั่น จะมีประโยชน์อะไร
บุตรข้าพเจ้านั้นเมื่อให้ใหม่อยู่ก็ยอมไม่รู้สุขแต่ทุกข์นั้นใด เขาก็จะ
ไม่รู้ความที่แห่งญาติทั้งหลายร้องให้คร่ำครวญอยู่ ณ นั้น เพราะเหตุ
นั้นข้าพเจ้าจึงไม่เศร้าโศกถึงบุตรนั้น คติของเขาอย่างใดเขาก็ไป
คติอย่างนั้น ๑ ครั้นท้าวโกษได้สดับถ้อยคำนางพราหมณ์แล้ว จึงตรัส
ถามน้องสาวว่า แม่ผู้นั้นเป็นอะไรกับท่าน ๑ นางนั้นกล่าวตอบว่า
ข้าแต่ท้าว เป็นพี่ชายข้าพเจ้า ๑ ท้าววชิราลงจึงมีเทวโองการถามว่า
แม่กรรมดาน้องหญิงยอมมีความเล่นหาในพี่ชายทั้งหลาย เพราะเหตุ
ไรเจ้าจึงไม่ร้องไห้เล่า เมื่อนางนั้นจะกล่าวเหตุแห่งความไม่ร้องไห้
แล้ว มีช้วนจึงได้กล่าวสารพระศาสดา ๒ บทว่า

ตเจ โรเท กัถา อัสสั	คัสสั เม กั ผลั ดิยา
ญาติมิตตาคาสัหัชชานั	ภิกขุ โน อรติ ดิยา ๑
ทียหามาโน น ชานาติ	ญาติัน ปรีเทวต
คัสสัมา เอตัง น โสจามิ	คโต โส คัสสั ยา คติ ๑

ถ้าเมื่อพี่ชายตายแล้ว ข้าพเจ้าจะพึงร้องไห้ไร ข้าพเจ้าก็จะ
เป็นผู้มีธรรมผอม ความเจริญก็มีได้ มีแก่พี่ชายข้าพเจ้าเพราะ บัณฑิต

๑ เป็นชื่อพระอินทร์ แปลว่า เทวราชผู้มีเพชรในฝ่าพระหัตถ์

๒ เป็นชื่อพระอินทร์ แปลว่า เทวราชอันเทวดาพึงบูชา

คือการร้องไห้ เมื่อข้าพเจ้านั้นร้องไห้อยู่ ผดอะไร อานิดงษ์อะไร จะ
 พึงมี แก่ข้าพเจ้า ความไม่เจริญ จะปรากฏ มี แก่ข้าพเจ้า ฯ ญาติมิตร
 ด้อยของข้าพเจ้าเหลือใด ความไม่ยินดียิ่งจะ พึง มี แก่ญาติมิตร ด้อย
 ของข้าพเจ้าเหล่านั้ พี่ชายของข้าพเจ้านั้น เมื่อเฝ้าอยู่ย่อมไม่ รั ความ สุข
 ทุกข์ฉันใด เขาก็จะไม่ รั ความ ที่แห่งญาติทั้งหลายร้องไห้ว่าไร อยู่ฉันนั้น
 เพราะเหตุนี้ ข้าพเจ้าจึง ไม่เศร้าโศกถึง พี่ชายนั้น คติแห่งตนนั้น เปน
 อย่างไร เขาก็ไป รั คติ ของตน อย่างนั้น ฯ ครั้นทำวชิราวุธ ได้ ด้ดับ คำ
 นั้นดังอย่างนั้นแล้ว จึง ได้ถาม ภรรยาบรรณนั้นว่า แม่ ผู้นั้น เปน อะไร
 กับท่าน ฯ ภรยานั้นตอบว่า ข้าแต่ นาย เขาเป็น ลำมี ข้าพเจ้า ทำวชิร^๒บด
 จึงมี เทวโองการ ตามว่า ธรรมดา หึง เมื่อ ผัว คาย แล้ว ก็ เปน หม้าย ไม่
 มีที่ พึ่ง เพราะเหตุไร ท่านจึง ไม่ร้องไห้แล้ว ฯ ส่วน ภรยานั้น เมื่อ จะ
 ถวายเหตุ คือความ ไม่ร้องไห้แก่ ท้าว ดัสด์ ในย จึง ได้ ถวาย คาถา
 ดัง ๒ ว่า

ยถาปี ทารโก จินท์

คัจฉนคิ อนุโรทติ

เอวํ สัมปทเมวคิ

โย เปตมนุโสจติ ฯ

• ทัยหมาโน น ชานาติ

ญาคินิ ปริเทวคิ

คัสสมว เอติน โสจามิ

กโต โส คัสสึส ยา คติ ฯ

๑ เปน ชื่อ พระอินทร์ แปลว่า เทวราชผู้มี เพ็ชร เปน อาวุธ

๒ เปน ชื่อ พระอินทร์ แปลว่า เทวราชผู้เป็นใหญ่ กว่าสัตว์ทั้งหลาย

ทารกผู้ไม่รู้จักสิ่งทีควร ได้แต่ไม่ควรได้ ในที่ไร ๆ ครั้น เห็น พระจันทร์
 ไป อยู่ใน อากาศ ย่อม ตาม ร้องให้ขอ พระจันทร์ นินโด บุคคลผู้ใด มา ตาม
 เสว้าโคก ถึง บุคคลผู้ไป ปรโลกแล้ว ชื่อนี้ก็ ดำริ ความ อุบมัย ได้ นิน
 นัน ฯ ผู้ข้าพเจ้านั้น เมื่อ บุคคล ให้ ใหม่ อยู่ก็ ไม่ รู้จัก สุข แต่ ทุกข์ นินโด
 เขาก็ ไม่ รู้ ความ ที่ แห้ง ญาติ ทง หตาย ร้องให้ ร่ำไร แล้ว นิน นัน เพราะ เหตุ
 นั้น ข้าพเจ้า จึง ไม่ เสว้าโคก ถึง ผู้ ข้าพเจ้า คติ ของ เขา เช่นใด เขาก็ ไป
 ดู คติ เช่น นั้น ฯ ครั้น ท้าว โกษ ได้ พง คำ ภรรยา ดัง นั้น แล้ว จึง ได้ ตาม ทาดี
 ว่า แม่ ผู้ นั้น เปน อะไร กระเจ้า ฯ ทาดี ตอบ ว่า ข้าแต่ นาย เปน นาย
 ข้าพเจ้า ฯ ท้าว ขิร หัด จึง ตรัส ตาม ว่า เจ้า จัก เปน ผู้ ที่ บุรุษ นี เบียด
 เบียด โบาย ดี ใช้ ด้ รอย หรือ เพราะ เหตุ นั้น เจ้า จึง ไม่ ร้อง ให้ ด้วย คติ
 เห็น ว่า บุรุษ นี พน ไป ด้ ยัด แล้ว ฯ ทาดี ก่ ว่า ว่า ท่าน อย่า ได้ ก่ ถว
 อย่าง นี เลย การ ก่ ว่า เช่น นี ไม่ ด้ มควร แก่ นาย ข้าพเจ้า ถูก เจ้า ของ
 ข้าพเจ้า ประกอบ ไป ด้วย ความ อติ ถน ความ เมตตา แด ความ อนุเคราะห์
 ข้าพเจ้า รัก เพียง ดัง บุตร ที่ ข้าพเจ้า ให้ เจริญ แล้ว โน ออก ฯ ท้าว มหินทร
 เทวราช จึง มี พจนาท ตาม ว่า เมื่อ เปน เช่น นั้น เพราะ เหตุ ไร เจ้า จึง ไม่
 ร้อง ให้ เต่า ฯ ฝ่าย ทาดี นั้น เมื่อ จะ ก่ ว่า เหตุ คือ ความ ที่ ตน ไม่ ร้อง ให้ แก่
 ท้าว วาธว เทวราช จึง ได้ ก่ ว่า คาถา ๒ บท ว่า

๑ เปน ชื่อ พระอินทร์ แปลว่า เทวราช ผู้ เปนใหญ่ กว่า เทวดา ผู้ เปน
 ใหญ่ ทง หตาย

ยถาปี อุตถกมุ โภ

ภินโน อัมปฐิตินทโย

เอว สัมปทเมเวติ

โย เปตมณุโสจติ ฯ

ททยหมาโน น ชานาคิ

ญาคินัน ปรีเทวดิ

คัสสมา เอตัง น โสจามิ

คโต โส คัสส ยะ คติ ฯ

หม้อน้ำแตกแล้ว คิดให้สนิทดังเก่าไม่ได้ฉันใด บุคคลโตมาเศร้า
โศกถึงบุคคลผู้ไปปรโลกแล้ว การที่มาตามเศร้าโศกถึงนั้น ก็
สำเร็จความ อนุสัยได้ฉันนั้น (โดยอธิบายว่า บุคคลผู้มี ฤทธิ์ อา
จะ คิด หม้อที่แตกแล้ว ให้ขึ้นน้ำได้ด้วย อาณาพ ฤทธิ์ ส่วน บุคคลผู้ทำ
กาตแล้ว อันผู้ใดผู้หนึ่งถึงจะมี ฤทธิ์ อาณาพ ก็ ไม่ สามารถ ทำ
ให้ชีวิตคืน เช่น ประคิฉันได้) ฯ นายของ ข้าพเจ้านั้น เขา เมา ให้ ใ้ม อย
ยอม ไม่รู้ ความ สุขทุกข์ฉันใด ท่านก็ ไม่รู้ ความ ที่ แห่ง ญาติ ทั้ง หลาย
ร้อง ให้ ร่ำ ไร อยุ่ฉันนั้น เพราะเหตุ นั้น ข้าพเจ้า จึง ไม่ เศร้า โศก ถึง นาย
ข้าพเจ้า คติ ของ คน นั้น เช่น ใด นาย ข้าพเจ้า ก็ ไป แล้ว ลู คติ ของ คน
เช่น นั้น ฯ ครั้น ท้าว เทวราช ได้ ทรง ถัดบ ธรรมกถา ของ ชน ทั้ง ห้า นั้น

๑ คาถา หัตถ์ น กล่าว เหมือน กัน ทั้ง ๕ คน คน ละ ๒ คาถา เป็น ๑๐
คาถา ถ้า จะ คิด ว่า คาถา ที่ ซ้ำ กัน นับ เป็น คาถา ๑ ก็ คง เป็น อย
เหมือน กัน หรือ จะ ถือ เอา คน ๕ คน กล่าว คาถา ๕ ครั้ง เป็น
ประมาณ ใน นิบาต นั้น หรือ จะ เป็น คาถา ที่ แต่ง เพิ่ม ขึ้น ที่ หัตถ์
ก็ แล้ว แต่ ท่าน ผู้ มี ความ รู้ จะ ดัน นิฐาน

๒ เป็น ชื่อ พระอินทร์ แปลว่า เทวดา ผู้ เป็น พระราชา แห่ง เทวดา ทั้ง หลาย

ก็มี พระ หฤไทย ปลัดนาการ เลื่อมใส จึง ได้ ประทานโอวาท เตือนสติชน
 เหล่านั้นว่า ท่าน จง เป็น ผู้ ไม่ ประมาท เจริญ มรณ สติ เกิด จำเดิม
 แต่วันนี้ไป ท่าน อย่า ได้ ทำ การ งาน ด้วย มือ ของ ตน เอง เรา เป็น
 ท้าว วชิรหัตถ์ เรา จัก ทำ สัตตัตถ์นี้ ไม่ มี ประมาณ ให้ เต็ม ใน เรือน ของ ท่าน
 ท่าน ทั้งหลาย จง เป็น ผู้ ไม่ ประมาท ให้ ท่าน รักษา คัด ห้า แด่ สมาทาน
 อุโบสถ คัด เกิด ครั้น ตรีศัน แล้ว ก็ นิมนต์ ทักขิ ไม่ มี ประมาณ ให้ เต็ม
 เรือน แล้ว เสด็จ หลีก ไป สู่ เทวโลก ฯ

สัตว์ธิดา ชิม ชิมมเทศน์ อาหริตวา ครั้น สมเด็จ พระ บรม ศาสตร์ดา
 ทรง นำ ธรรมเทศน์ มา แสดง จบ ลง แล้ว จึง ทรง ประกาศ อริยสัจ ทั้ง สี่
 กุญชร นั้น ก็ ได้ ตั้ง อยู่ ใน โสดาปัตติผล ใน ที่ สดุดี เทศน์ นี้ จึง ทรง
 ประชุม ชาดก ว่า ทาสี ใน กาล นั้น ได้ มา เป็น นาง ชุชชุตรา ธิดา ได้ มา
 เป็น นาง อุบลวันณา บุตรี ได้ มา เป็น ราหุล มารดา ได้ มา เป็น นาง
 เขมา ส่วน พราหมณ์ ได้ มา เป็น เรา เอง แด่ ฯ

๕. ชิงกชาตก

อัญญะ โสจันติ โรทนต์ติ อิทํ ชัมมเทสนํ สัตถา เขตวเน
วิหรณ์โต โกสตรัญญ โน เอกํ อมัจจุ อารพิก กเถสิ ฯ

เมื่อ สมเด็จพระสังฆราชเสด็จประทับ อยู่ในเขตวันพุทธาราค ทรง
ปรารภอมาตย์ ของ พระเจ้าปัดเสนทิโกศล ผู้หนึ่ง จึงได้ ตรัส พระธรรมเทศนา
มี เริ่มต้นว่า อัญญะ โสจันติ โรทนต์ติ เป็นต้น ฯ เรื่อง อมาตย์ นั้น เช่น
กับ ด้วย เรื่อง ที่ กล่าว แล้ว ใน หนหลัง ฯ ส่วน ใน เรื่อง นี้ พระเจ้าแผ่นดิน
พระราชทาน อิศริยยศใหญ่ แก่ อมาตย์ ผู้มี อุปการ แก่ พระองค์ ครั้น ภาย
หลัง ทรง เชื้อ คำ ผู้ ยิง จึง ทรง จับ อมาตย์ นั้น ซึ่ง ไว้ ใน เรือนจำ ฯ เมื่อ
อมาตย์ นั้น หนึ่ง อยู่ใน เรือนจำ ได้ กระทำ ได้ คา บัคมรรค ให้ บัง เกิด ขึ้น ฯ ครั้น
พระ มหาภิกษุ ครี ย ทรง ระลึก ถึง อุปการ คุณ ของ อมาตย์ นั้น จึง ให้ ปลด ออ
โดย ฯ อมาตย์ นั้น จึง ถู ของ หอม แด พวง ดอกไม้ ไป ถู ด้าน กัด สมเด็จพระ
พระ บรมศาสดา ถวาย อภิวาท แล้ว หนึ่ง อยู่ ณ ที่ ควร ถ้วน หนึ่ง ฯ ครั้น นั้น
สมเด็จพระ บรมศาสดา จึง ตรัส ปราโมทย์ อมาตย์ นั้น ว่า ได้ ยิน ว่า อนาคต
พิณาศ์ เกิด ขึ้น แก่ ท่าน หรือ ฯ อมาตย์ นั้น กราบ ทูล ว่า ข้าแต่ พระองค์ ผู้ เจริญ
จริง ดัง พระพุทธานุสสิต สิ่ง ที่ ไม่ เป็น ประโยชน์ นำ ประโยชน์ มา แก่ ข้าพระองค์
แล้ว เมื่อ อมาตย์ นั้น กราบ ทูล อย่าง นั้น แล้ว จึง ได้ ตรัส ว่า อุปาสก สิ่ง ไม่
เป็น ประโยชน์ บัง เกิด ขึ้น แล้ว ท่าน ได้ นำ สิ่ง ที่ เป็น ประโยชน์ มา แด ผู้ เดียว
ก็ หา ไม่ ถึง โบราณกัมมัตติย ทั้ง หาย ก็ ได้ นำ สิ่ง ที่ เป็น ประโยชน์ มา
เพราะ สิ่ง ที่ ไม่ เป็น ประโยชน์ เหมือน เช่น ท่าน อมาตย์ นั้น จึง ทูล วิง วอน

บัญญัติ นิบาต มณิกุณฑล วรรคที่ ๓

ให้ทรง แต่ง เรื่อง อันภพ อัน บัด กำบัง ไว้ จึง ได้ ทรง นำ อดีต นิทาน มา
แต่ง ดัง ต่อไปนี้ ๕ ๖

อดีต พาราณสี พรหมทัตเต รัชช กาเรนเต เมื่อ อดีตกาล
ครั้ง พระเจ้า พรหมทัต ด้วยราชสมบัติ อยู่ใน กรุง พาราณสี กาลัรัชช พระ
บรมโพธิสัตว์บังเกิดใน ครรภ พระอรรคมเหสี พระเจ้าพรหมทัต ทรงพระนาม
บัญญัติ ว่า ชฏกumar ได้ ไป ทรง ศึกษา ศิลปศาสตร์ วิชา การ ใน เมือง กักกัณธา
ครั้น ต่อ มา ใน อนาคต สมัย ก็ได้ ดำรง ราชย์ โดย ชราม ๖ ยังมี อนาคต ของ
พระเจ้าชฏราช ผู้หนึ่ง ซึ่ง อยู่ใน พระราชฐาน คิด ประทุษร้าย พระมหากษัตริย์
ครั้น ทรง ทราบ คุญหรีต นั้น แล้ว จึง ให้ ขบได้ เด็ดจาก พระราช อาณาเขต
ของ พระองค์ ๖ ครั้น นั้น มี บรมกษัตริย์ พระองค์ หนึ่ง ทรง พระนาม พระเจ้า
ชังกราช ได้ ด้วย ราชสมบัติ ใน พระนคร ลำดับที่ ๖ อนาคต ผู้นั้น ไป สู่ สำนัก
พระเจ้าชังกราช เข้า เป็น อนาคต รับ ราชกิจ อยู่ใน เมือง ลำดับที่ จน เป็น
ผู้ที่ สิ้นที่ไว้ พระราชเหตุไทย ครั้น ได้ ช้อง จึง กราบ ทูล ให้ พระเจ้าชังกราช
ทรง เชื้อ ถือ ถ้อย คำ ของ ตน เชิญ เสด็จ พระ เจ้า ชังกราช ให้ ยก พลไป ชิง
ราชสมบัติ ใน กรุง พาราณสี ๖ ครั้น พระเจ้าชังกราช ชิง ได้ ราชสมบัติ แล้ว จึง ให้
ซึ่ง พระบรมโพธิสัตว์ ไว้ ๖ พระโพธิสัตว์ ทรง ทำ ฌาน สมบัติ ให้ เกิด ขึ้น แล้ว
เสด็จ ประทับ ตอย อยู่ บน อากาศ เมื่อ พระเจ้าชังกราช ได้ ทอด พระเนตร เห็น
ก็ บังเกิด พระ เสด็จ หลัง โหด จาก พระ ธรรม ภาย จึง เสด็จ ไป สู่ ที่ นั้น ได้ เห็น
พระภักตร์ พระบรมโพธิสัตว์ ผุด ผ่อง เสมอ ด้วย แว่น ทองคำ แด ดอกบัว ที่
บาน แล้ว เมื่อ จะ ครวดี ตาม พระโพธิสัตว์ จึง ได้ ครวดี คาถา ที่ แรก ว่า

อัญญะ ไฉนติ โรทนติ
ปลันนมุขฉณ โณติ

อัญญะ อัสสัมชชา ชนา
คัลลมา ชังก น ไสจติ ฯ

ชน ทงหลาย เหล่าอื่น เสร้าโศก แด ร้องไห้ อยู่ ชน ทงหลาย ยก ท่าน เดีย
ผู้เดียว พา กัน มี หน้า ชุ่ม ด้วย น้ำตา ท่าน เป็นผู้ มี ผิว หน้า ผ่องใส ดู ก่อน
มจฺจราช เพราะเหตุไร ท่าน จึง ไม่ เสร้าโศก เด่า ฯ เมื่อ พระบรมโพธิสัตว์
เจ้า จะ กล่าว ตอบ เหตุ คือ ความ ไม่ เสร้าโศก แก่ พระเจ้า ชังกราช จึง ได้
ภาษิต คาถา ทงหลาย อัน เศษ ว่า

นาพภักตฺทโร ไสโก
คัลลมา ชังก น ไสจามิ
ไสจ ะณฺฑทุกฺไส โหติ
อมิตฺตา สุมฺนา โหณฺติ
คามะ วา ยทิ วา ะณฺญะ
ฐิตํ มํ นาคมิถฺตติ
ยัสสํคํตานาถเมโกว
สัพพะปิ ปฐวี คัลล

อนาคตฺตฺชาวโ
นํคฺติ ไสเก ทฺติยา ฯ
ภักตฺตฺยจฺจสํ น ะจฺจติ
สํตฺตฺวทฺตฺตฺตฺรปฺปโต ฯ
นินเน วา ยทิ วา ะถ
เอวํ ทิฏฐุปฺโป อหํ ฯ
สัพพะกามะราหโร
น สฺมุ อวหิตฺตติ ฯ

ความโศก ไม่นำสิ่งที่เป็นไป ต่อวง แต่ไม่นำความสุขในกาลอนาคตมา ดูก่อน
ชังกราช ความ เป็น สหายใน ความโศก ย่อมไม่มี แก่เรา เพราะเหตุนี้ เรา
จึง ไม่ เสร้าโศก ฯ บุคคล เสร้าโศก อยู่ ย่อม เป็น ผู้ ผอม เหลือง ไม่ ชอบใจ
บริโภคภักตอาหาร เหล่า ขำคึก ย่อม ดีใจ ได้ ช่ง ที่ จะ ประทุษฐร้าย แก่
บุคคลผู้อื่น ดู คร คือ ความโศก เลี้ยดแทงให้ ร้อย หรือ แด้ว ฯ ความ

ฉิบหายใช้ประโยชน์ที่มีความไศกเป็นมุต มีความเป็นผู้ยอมເຫດต้องเป็นต้น
 จักไม่มาถึง เราผู้สถิตย์อยู่ในบ้าน หรือในป่า ในที่ ตุ่ม หรือในที่ ดอนได้
 ฉันทิโด บทแห่ง ฉาน เราได้เห็น แล้ว ฉันทิ นัน ๆ คนผู้เดียว อาจ นำ กำมรค์
 ทั้งสิ้น คือ ความ สุขใน ฉาน ที่ คน ประสงค์ มาได้ ฉะหายไม่ ดำมารดจะ นำ
 กำมรค์ ทั้งปวง มา แก่ พระ ราชชา องค์ ไต ถึง สัมบัติใน แผ่นดิน ทั้งสิ้น ก็ จัก
 ไม่ นำ ความ สุข มา แก่ พระ ราชชา นันได้ ๆ ครั้น พระเจ้า ชังกราช ได้ ทรงสดับ
 คาคา ดับท ดั้ง นั้น แล้ว จึงให้ พระโพธิสัตว์ อดโทษ แล้ว มอบ ราชสมบัติถวาย
 แล้วเสด็จ กลับไป สู่ อาณาเขต ของ พระองค์ ๆ ส่วน พระบรมโพธิสัตว์
 ได้ มอบ ราชสมบัติ พระราชทาน แก่ อมาตย์ ผู้หนึ่ง แล้วเสด็จไป สู่ หิมวันต
 ประเทศ ทรง บรรพชา เป็นฤๅษี ทำ ฉานไม่ให้ เลื่อม ครั้น ถึงพระชนม์ชีพ
 แล้วก็ได้ ไป บังเกิดใน พรหมโลก ฯ

ครั้น สมเด็จ พระบรมศาสดา ทรง นำ พระธรรมเทศนา น มา แสดง แล้ว
 จึงได้ ตรัส ประชุม ชาดก ว่า พระเจ้า ชังกราช ใน ครั้ง นั้นได้ มา เป็น ดำแดง
 อานนท์ พระเจ้า ฆฎกราช ได้ มา เป็น เรา เอง แด ฯ

๒. การนิตยชาติก

เอโก อรญฺเณติ อิทํ ตัตถา เขตฺวเน วิหรณฺโต ชัมมเดนาปคิ
 อารพฺภา กเถสึ ฯ

เมื่อ สมเด็จพระบรมโลกนาถ ประทับ อยู่ ณ พระอาวาส เขตวัน
 ทรงปรารภ พระธรรมเดนาปคิ ดำริบุตร เป็นเหตุ จึงได้ ตรัส เทศนา ชาตก
 เรื่อง นี้ มีกำหนด ด้วยบท พระคาถาว่า เอโก อรญฺเณ เป็นต้นไป ฯ
 ดังได้ สดับ มา พระเถร เจ้าให้ คัด แก่ บุคคล ทุกข์ ท้งหลาย มี พราน เนอ
 แดคนหา ปลา เป็น ต้น ที่ ท่าน ได้ ประสพ พบ เห็น ว่า ท่าน ท้งหลาย จง
 ถือ คัด ฯ ดังนี้ ชน ท้งหลาย เหล่า นั้น มีความ เคารพ ใน พระเถร เจ้า
 ไม่อาจ กล่าว ขัด ขึ้น ถ้อย คำ พระเถร ได้ ก็ พากัน ถือ คัด ครั้น ถือ แล้ว ก็
 มิได้ รักษา พากัน ประกอบ ถึก การ งาน ของ คน ๆ ตาม เดิม ฯ พระ
 เถร เจ้า จึง เรียก ภิกษุ ท้งหลาย ผู้ เป็น สัทธวิหาริก มา แล้ว กล่าว เต่า เรื่อง ว่า
 มนุษย์ ท้งหลาย เหล่า นั้น รับ คัด ใน ด้าน ก็ เรา แล้ว ก็ มิได้ รักษา ฯ ภิกษุ ผู้
 สัทธวิหาริก ท้งหลาย จึง กล่าว ว่า ท่าน ให้ คัด โดย ความ ไม่ พอใจ ของ ชน
 เหล่า นั้น ก็ แต่ ว่า ชน เหล่า นั้น ไม่ อาจ จะ ขัด ขึ้น ถ้อย คำ ของ ท่าน ได้ จำ
 ใจ รับ จึง ได้ เป็น เช่น นั้น จำเดิม แต่ นั้น ขอ ท่าน อย่า ได้ ให้ คัด แก่ บุคคล เห็น
 ปาน นี้ ต่อไป พระเถร เจ้า ก็ ไม่ พอใจ ตาม คำ ภิกษุ ผู้ สัทธวิหาริก เหล่า นั้น ฯ
 ครั้น ภิกษุ ท้งหลาย ได้ สดับ ขว่น นั้น ก็ นั่ง ประชุม พุด กัน ที่ โรง ธรรมสภา
 ว่า ได้ยิน ว่า พระดำริบุตร ให้ คัด แก่ บุคคล ที่ มา ประสพ พบ เห็น ท่าน ฯ

ที่คนได้ ประดับ พบ เห็น อย่าง นน นน แหะ ๑ ภาย หลัง วัน หนึ่ง มนุษย์
ทงหลาย มา แต่ บ้าน แห่ง หนึ่ง จึง เชื้อ เชิญ อาจารย์ เพื่อ จะ ทำการ บูชา แก่
พราหมณ์ ๑ อาจารย์ เรียก การนทีย มานพ มา ตั้ง ว่า เรา จะ ไม่ ไป ที่ นน
ท่าน จง พา มานพ ๕๐๐ เหล่า นั ไป ให้ รับ ภัตตาหาร เสร็จ แล้ว จง ถือ
ส่วน ที่ เขา ให้ แก่ เรา มา ครั้น ตั้ง ฉนั้น จึง ตั้ง มานพ เหล่า นั ไป ครั้น การน
ทีย มา นพ ไป ได้ หนอย หนึ่ง แล้ว กลับ มา ได้ เห็น ตำธาร แห่ง หนึ่ง ใน ระหว่าง
มรคา จึง จินตนาการ ว่า อาจารย์ ของ เรา ทงหลาย ให้ คัด แก่ ชน ทงหลาย ผู้
ไม่ได้ เชื้อ เชิญ ที่ คน ได้ ประดับ พบ เห็น จำ เติม แต่ วัน นั ไป เรา จะ ยัง
อาจารย์ ให้ ๑ คัด แก่ เหล่า ชน ผู้ ขอ เกิด ๑ ครั้น การนทีย มานพ คิด ฉนั้น แล้ว
เมื่อ มานพ ทงหลาย หนึ่ง ตบาช อยู่ จึง ดุด ชน ไป ยก ก้อน ศิลา โหญ มา ทง ดง
ใน ตำธาร นน นน แหะ ๑ ครั้น นน มานพ ทงหลาย ดุด ชน แล้ว จึงถาม การนทีย
มานพ ว่า อาจารย์ ท่าน ทำ อะไร ๑ การนทีย มานพ ก็ มิ ได้ ก่ ดาว ถ้อยคำ
อะไร ๑ ๑ มานพ ทงหลาย เหล่า นั จึง ได้ ไป บอก เหตุ แก่ อาจารย์ โดย
เร็ว ๑ ครั้น อาจารย์ มา ถึง แล้ว เมื่อ จะ ถาม การนทีย มานพ นน จึง ได้
กล่าว คาถา ว่า

เอโก อริญญะ คิริกนทราย
นคคยห มหันต เตต ปเวชนต
ปุนปปนี ตันตรมานรุโป
การนทีย โโก นุ ควยิต โโก ๑

การนทีย ท่าน ผู้เดียว มา มี ภาย รับ ค่วน ไม่ หยุต หยุอน ยก ก้อน ศิลา โหญ

บัญญัติบาต มณิกุณฑล วรรคที่ ๓

กตัง ตงโน ตำธาร มี น้ำ อันโหด มา แตะภูเขา ทั้ง เรา ขอถาม การ ที่ มา ทั้ง
ก่อน ศิลา ตงโน ตำธาร นี้ จะมี ประโยชน์ อะไร แก่ ท่าน ฯ ครั้น การ ันทีย มา พ
ได้ ดับ คำ ที่ อาจารย์ ถาม มา เมื่อ มี ความ ปรากฏ จะ กล่าว ทั้ง อาจารย์
จึง ได้ กล่าว สำนว พระ คาถา ที่ ๒ ว่า

ขอ หิ มิมิ ตำคร เดวิตันค
ถัม กริธตำมิ ยถา ปาณ
วิกริย ตำนิ จ บัพพตานิ
ตัสมา เตถ กัณทราย บักชิปามิ ฯ

ข้าพเจ้า เรียบราย ศิลา ก่อนแตก แด ก่อนใหญ่ ดง ด้วย ประสงค์ จะ ทำ แผ่นดิน ใหญ่
มี ท่วม ทั้ง ถ้ำ รวม ทั้ง มหาสมุทร ถมุน ให้ เต็มอ เพียง ดัง พน ฝ่ามือ เพราะ
เหตุ นั้น ข้าพเจ้า จึง ทั้ง ศิลา ตงโน ตำธาร ซอกเขา ฯ ครั้น พราหมณ์ ผู้ เป็น
อาจารย์ ได้ พัง คำ นั้น จึง ได้ กล่าว คาถา ที่ ๓ ว่า

น ยิมิ มหิ อรหติ ปาณิกัปปี
ถัม มนุสโส กรณายเมโก
มัญญามิ มัญญเณว ทริ ชิคิธ
การันทีย หายติ ชิวโตกั ฯ

การันทีย เรา ดำคัญ ว่า มนุษย์ ผู้ เดียว ไม่ ควร จะ ทำ แผ่นดิน ให้ เรียบ เต็มอ
เพียง ดัง ฝ่ามือ ท่าน มา พยายาม เพื่อ จะ ทำ ตำธาร นี้ ให้ เต็ม ท่าน ก็ จัก
มละ ชิวโลก นี้ ไป (จัก ตาย เสีย เปลา) ฯ ครั้น มา นพ ได้ ดับ คำ อย่าง นั้น
จึง ได้ กล่าว คาถา ที่ ๔ ว่า

สเจ อัย ภูตร น ลักโก
 สมิ มนุสส์โต กรณายเมโก
 เอวเมว ตวุ พรหิเม
 อิเม มนุสส์เต นานาทิฐิเก นานยัสสตี ฯ

ดูก่อนพรหมณ ถ้าว่ามนุษย์ผู้เดียวนั้นไม่อาจทำมหาปฐพีให้เต็มอได้
 แล้วไซ้ ข้อนี้มีอุปมาฉันใด ถึงท่านก็ไม่อาจนำมนุษย์ทั้งหลาย
 ที่มีทิษฐิต่าง ๆ กันไปได้ฉันนั้น ฯ โดยอธิบายว่า ท่านมากถ้าวกะ
 มนุษย์ผู้ใด ซึ่งเป็นผู้มีความเห็นต่าง ๆ กันว่าท่านจงรับสั่งดังนี้ การที่
 ท่านกล่าวเช่นนั้นก็ไม่พึงเป็นไปตามอำนาจของท่าน เพราะว่าบัณฑิตย
 ทั้งหลายย่อมกล่าวติเตียนว่า ปาณาติบาตเป็นอกุศล ก็แต่ว่าบุคคล
 ผู้จะล่วงล่วงล่วงได้ต้องเป็นผู้รู้จักกุศล ท่านจักให้นำบุคคล
 ผู้ผู้ใด ซึ่งไม่รู้จักกุศลให้พ้นไปจากสังสารทุกข์อย่างไรได้ ฯ ครั้น
 อาจารย์ได้ฟังคำการนทียมานพ จึงมาดำริหว่า การนทียมานพกล่าว
 ถ้อยคำสมควร บัดนี้เราจักไม่ทำอย่างนั้นอีก ครั้นอาจารย์รู้ว่าตน
 กระทำผิดนั้นแล้ว จึงได้กล่าวคาถาที่เคารพ & ว่า

ลัชชิตฺตฺรเปน ภาวี มมตัก
 อักขาติ การนทีย เอวเมต
 ยถา น ลักโก ปฐวี สมาย
 กาคู มนุสส์เตน ตถา มนุสส์เต ฯ

ดูก่อน การันทีย ท่าน มา บอก ความ เป็นจริง โดยย่อ เพื่อ ประโยชน์ แก่เรา
 ชื่อนี้ก็เป็น อย่างนี้จริง ๆ มนุษย์ ไม่อาจ จะ ทำแผ่นดิน นี้ให้ เต็มมือได้ ฉะนั้น
 ถึง เรา ก็ไม่ อาจ จะ ทำมนุษย์ ซึ่งมี ทยวีตต่าง ๆ กัน ให้มา ต่อด่าน เราได้
 ฉะนั้น ๕ อาจารย์ ได้ ทำความ ชมเชย มานพ อย่างนี้ ส่วน การันทีย
 มานพ นั้น ครั้น กล่าวทั่ว อาจารย์ แล้ว จึงพาอาจารย์ นั้นไป สู่ เรือน ตน ๕

สัตว์ตา ยิม ธีรมเทสน์ อาหริตวา สัมเด็จพระ ทศพต ทรง นำ
 พระธรรม เทศนา มา แสดง แล้ว จึง ทรง ถัด ต่อ อนันตธี ประชุม ชาตก ว่า
 พรหมณ์ ใน กาด นั้นได้ มา เป็น ลำแสง สารีบุตร ส่วน การันทีย บัณฑิตย์
 ได้ มา เป็น เรา เอง แล ๕

จบ การันทีย ชาตก

NATIONAL LIBRARY

๗. ลพทกษัตริย์

วันทามิ กุญชร ดัษฎุรียาณันติ อิทํ ลักธา เขตวน วิหรันโต
เทวหิตํ อารพภ กเถติ ฯ

เมื่อ ส้มเต๋จ พระ ลัพพัญญู เด็ดจ อยู่ ณ พระเวฬุวัน ทรง ปราบ
พระเทวทัต จึงได้ ครัด ฆาตก เรื่อง นี้ มี กำหนด ด้วย บท ต้น พระ คาถา ว่า
วันทามิ กุญชร ดัษฎุรียาณันติ ดังนี้ ฯ มีความ พิจารณา ว่า วัน หนึ่ง ภิกษุ
ทั้งหลาย ประชุม พุด กัน ที่ โรง ธรรม ฐา ว่า พระเทวทัต เป็น ผู้ กระด้าง
หยาม ข้ำ ด่า หั้ ไม่มี จิต ทรุณา ใน สัตว์ ทั่ว ทั่ว ทั่ว ฯ ครั้น ภิกษุ ทั่ว ทั่ว
เจรจา กัน อยู่ ณ ส้มเต๋จ พระชินศรี จึง เด็ดจ มา ครัด ถาม ว่า ภิกษุ ทั่ว ทั่ว
ท่าน ทั่ว ทั่ว หนึ่ง ด้น ทนากัน ด้วย กลา เรื่อง อะไร หนอ ฯ ครั้น พระองค์ ครัด
ถาม ณ ภิกษุ ทั่ว ทั่ว จึงได้ กราบทูล เรื่อง ที่ ตน หนึ่ง ด้น ทนากัน นั้น ให้ ทรง
ทราบ ทุก ประการ ส้มเต๋จ พระพิชิตมาร จึง ครัด ว่า ภิกษุ ทั่ว ทั่ว
เทวทัต จะ เป็น ผู้ ไม่ มี ความ ทรุณา แต่ ใน ชาติ นี้ เท่านั้น ก็ ห้าม ได้ ถึง ใน
ชาติ ก่อน เขาก็ ไม่ มี ความ ทรุณา เหมือน กัน ครั้น ครัด ณ แล้ว จึงได้ ทรง
นำ อดีตนิทาน มา ดัง ต่อไป นี้ ฯ

อดีเต พาราณสียี พรหมทัตเต รัชชํ กาเรนเต เมื่อ อดีตกาล ดัง
แล้ว โกล ครึ่ง พระเจ้า พรหมทัต ได้ ผ่าน ส้มบัต ฌกรุง พาราณสี พระโพธิสัตว์
เกิด ใน กำเนิด ข้าง ครั้น เจริญ วัย แล้ว มี กาย ใหญ่ น่ารัก ใคร เป็น ใหญ่ ใน ฝูง
มี ข้าง แด่ ห่ม เป็น บริวาร เทียว หาอาหาร ใน หิมวันตประเทศ ครั้น นั้น นาง
นก ได้ ตัว หนึ่ง ตก พง ไร่ ใน ทาง เป็น ที่ เทียว ไป ของ หมู ข้าง ฯ ครั้น พง

เหล่านั้ แก่แล้ว ก็ ทำตาย ดัคน โปดก ทั้งหลาย ออก จาก ฟอง เมื่อ ดัคน
โปดก เหล่านั้ มี ปัก ยัง มี ไต้ง ออก ขน ไม่ อาจ ที่ จะ บิน ไป ได้ ะ พระบรม
โพธิสัตว์ แวด ล้อม ด้วย ช้าง บริวาร แปรหมัน มา เทียว หา อาหาร ก็ บิน ดู
ประเทศสถาน คำบด นั้ ะ ครัน นาง นก ได้ ได้ เห็น พระ บรม โพธิสัตว์ นั้
จึง คิด ว่า พระยาช้าง ตัว นั้ จัก เขี่ย บด น้อย เรา ให้ ตาย เสีย เรา จัก ขอ
รั้ม มี การ รักษา ช้าง นั้ เพื่อ จะ บ้อง กัน ดูก น้อย ทั้งหลาย ของ เรา ครัน คิด
ณ แดว นาง นก นั้ ก็ ประคอง บก ทั้งสอง รวม อยู่ ช้าง เดียว กัน แดง อาการ
เคารพ แดว ยืน อยู่ ช้าง หน้า พระยา ช้าง นั้ จึง กล่าว คาถา ที่ แรก ว่า

วันทามิ คัม ภุญชวี ด้วยวิหายนั

อามัญญิกั ยุชปติ ยลลลล

มุกเขหิ คัม อญชติกั กโรมิ

มา เม วิชิ ปตฺตเก ทฬพฺผาย ะ

ข้าพเจ้า ใหว พระยาช้าง ผู้ มี กำลัง ไม่ เสื่อม ใน กาด อาจ ได้ หักดิบ บั เป็นใหญ่
ใน บ้า เป็น เจ้าฝูง เป็น ผู้ มี บริวารยศ ตัว นั้ ข้าพเจ้า ทำ อญชติ พระยา ช้าง
นั้ ด้วย มุก ทั้งสอง ขอ ท่าน จง อย่า ได้ ชำ ดูก น้อย ข้าพเจ้า ผู้ มี กำลัง ทฬพ
เสีย เสีย ะ ครัน พระ บรม โพธิสัตว์ ได้ ฟัง คำ นาง นก นั้ จึง ได้ กล่าว ว่า

นะ นาง นก ได้ ท่าน อย่า ได้ คิด เสีย เรา จัก รักษา ดูก น้อย ของ ท่าน ได้
ครัน กล่าว ณ แดว ก็ ไป ยืน ใน เบอง บน ดูก นก ทั้งหลาย เมื่อ ช้าง บริวาร
แปรหมัน ไป แดว จึง เรียก นาง นก มา ตั้ง ว่า ช้าง ตัว นั้ มี ปกติ เทียว ไป
ตัว เดียว จะ มา ช้าง หตัง เรา มัน จัก ไม่ ทำ ตาม คำ ของ เจ้า เมื่อ มัน มา ถึง

เจ้า ฟัง วิงวอน มั่น กระทำ ความ สดุดี แก่ ลูก น้อย ทั้งหลาย ครั้น กล่าว
สิ่ง นั้น แล้ว ก็ หลีกไป ฯ ฝ่าย นาง นก ได้ ได้ กระทำ การ ค้อน รับ ข้าง นั้น
ทำ อัญชลี ด้วย ปีก ทั้งสอง แล้ว กล่าว คาถา ว่า

วันทา มิ ญชร์ เอกจรี

อามัญญิกิ บัพพตธานุโคจร

บักเขหิ ตัง อัญชลิกิ กโรมิ

มา เม วชิ ปุตตะเก ทพฺพตยา ฯ

ข้าพเจ้าให้ ข้าง ผู้ มี ประคิ เทียวไป ตัว เดียว ซึ่ง เปน โหญ ใน บ่า เทียว หา
กิน ตาม เจริง เขา ข้าพเจ้า ทำ อัญชลี ข้าง นั้น ด้วย ปีก ทั้งสอง ขอ ท่าน
อย่าได้ ขำ ลูก น้อย ข้าพเจ้า ซึ่ง มี กำลัง ทรพต เตี้ย เตย ฯ ครั้น ข้าง ได้ ฟัง
คำ นาง นก ได้ จึง ได้ กล่าว คาถา ที่ ๓ ว่า

วชิธัมมิ เต ตฤกษิเก ปุตตะ

กิ เม ตวํ กาลหิ ทพฺพตล

สคฺสหัสฺสานิปี คาทินิ

วาเมเน ปาเทเน จ โปรูเปยฺย ฯ

เฮ้ย นาง นก ได้ ข้าจก ขำ ลูก น้อย ของ เอง เตี้ย เอง เปน สัตว์ มี กำลัง
น้อย ทรพต เอง จะ ทำ อะไร แก่ ข้า ได้ อนึ่ง ข้า อาจ กระทำ นก ได้ เช่น ตัว เอง
แม่ หมัน หนึ่ง ให้ แหก ถเหยียด ไป ได้ ด้วย เท้า ข้าง ซ้าย ฯ ครั้น ข้าง นั้น กล่าว
นั้น แล้ว ก็ ทำ ลูก น้อย แห่ง นก นั้น ให้ ถเหยียด ลง ด้วย เท้า แล้ว ให้ ดอย

ไปด้วย นามูตร ร้อง บ่นต้อเสียง แล้ว ก็ หดักไป ฯ นาง นก ได้ จับ อยู่ ที่ กิ่งไม้
จึง กล่าว ว่า บัดนี้ เจ้า จง บ่นต้อ เสียงไป ก่อน เกิด ไม่ อึก ก็ วัน เจ้า จัก ได้
เห็น กิริยา ของ ข้า เจ้า ไม่ รู้ จัก กำตั้ง ความ รู้ เป็น ของใหญ่ กว่า กำตั้ง กาย
ข้อ นั้น จง ยกไว้ ข้า จัก ทำ เจ้า ให้ รู้ กำตั้ง ความ รู้ ของ ข้า เมื่อ นาง นก
กล่าว คุณ ความ ชำนี้ นอน อยู่ ณนี้ จึง ได้ กล่าว คาถา ที่ ๔ ว่า

นเหว ถัพพคต พเดน กิจจํ
พตํ หิ พตตัสส วชาย โหติ
กริธลามี เต นาคราช อนุตถํ
โย เม วชิ ปตฺตเก ทพฺพตาย ฯ

บุพคต ทำ กิจ ด้วย กำตั้ง กาย ไม่ได้ ใน ที่ ท่งปวง แท้จริง เพราะ กำตั้ง กาย
ของ คนพาด ย่อม เป็น ประโยชน์ แต่ ที่ จะ มา ผู้ ที่ มี กำตั้ง น้อย กว่า เดียว เท่านั้น ฯ
และ พระยาช้าง ท่าน ผู้ใด มา มา ตุก น้อย ข้า ซึ่ง มี กำตั้ง ทูรพต เดียว ข้า จัก
ทำ สิ่ง ที่ ไม่ เป็น ประโยชน์ ให้ แก่ ท่าน ผู้ นั้น ฯ ครั้น นาง นก กล่าว อย่าง นั้น แล้ว
จึง ไป อยู่ ปรุ झाก กาคัว หนึ่ง ได้ ต้อง ล่า มวัน กานี้ มี ความ ยินดี ใน การ
ปฏิบัติ จึง ถาม ว่า เรา จะ ควร ทำ อะไร ให้ ท่าน นาง นก จึง กล่าว ตอบ ว่า
ข้า แต่ เจ้า กิจ อย่าง หนึ่ง ที่ ท่าน ควร จะ ทำ ให้ ข้า พเจ้า มี ได้ มี ก็ แต่ ว่า
ข้า พเจ้า มีความ ประสงค์ จะ ให้ ท่าน ประหาร ใน ยศ ช้าง ตัว หนึ่ง ซึ่ง มี ปรกติ
เที่ยว ไป ตัว เดียว ให้ ทำตาย ด้วย จงอย ปาก ของ ท่าน ฯ นาง นก นั้น ครั้น กาน
รับ ว่า ดี แล้ว จึง ไป อยู่ ปรุ झाก แมลง วัน หิว เขี้ยว ตัว หนึ่ง ครั้น แมลง วัน
นั้น กล่าว ถาม ว่า เรา จะ ควร ทำ ประโยชน์ สิ่ง ไร ให้ ท่าน นาง นก จึง บอก ว่า

เมื่อในยาข้าง ผู้เที่ยวไปตัวเดียวทำตายไป ด้วย ประการ อย่างนั้น แล้ว ข้าพเจ้า
ปรารถนา จะให้ท่าน หยอดไข่ ซึ่ง ดง ที่ ในยาข้าง นั้น ครั้น แผลง วัน รับ ว่า
ดี แล้ว จึงไป อุปฐาก กับ ตัวหนึ่ง กับ ตาม ถึง ดั้ง ที่ คนควร จะ ทำให้
นาง นก จึงได้ บอกว่า ข้าพเจ้า ผู้เที่ยว หา กิน ตัวเดียว เป็นข้าง คา บอด เทียว
แสวงหา น้ำ เมื่อใด เมื่อ นั้น ท่าน จึง ชน ไป ร้อง อยู่ บน ยอด ภูเขา เมื่อ ข้า
ได้ ยิน ถึง ท่าน ก็ จะ ชน ไป สู้ ยอด เขา ท่าน พึง กลับ ลง มา ร้อง อยู่ ที่ เหว
ข้าพเจ้า หวัง กิจ ที่ ท่าน ควร ทำ อย่าง นั้น แต่ ดำเนิน ท่าน ๆ ครั้น กับ ได้ พัง
ถ้อย คำ นาง นก ได้ รับ จะ ทำ ตาม ดัง ๆ กาด ภาย หลัง วัน หนึ่ง กาจ จึง
ทำตาย ในยาข้าง นั้น ทั้งสอง ข้าง ให้ แยก ด้วย จึง ยอย ปาก ๆ แผลง วัน หยอด
ไข่ ซึ่ง ๆ ข้าง นั้น มี ในยา ขัน หนึ่ง นก ขบ เคี้ยว ให้ ถึง ความ เวทนา อยาก จะ
ดื่ม น้ำ เป็น กำลัง เทียว เซ ซึ่ง แสวงหา น้ำ อยู่ ๆ ใน กาด นั้น กับ ชน ไป ร้อง
อยู่ บน ยอด บรรพต ข้าง กำหนด ว่า ที่ นั้น จัก มี น้ำ จึง ได้ ชน ไป สู้ ยอด ภูเขา ๆ
ครั้น นก กับ ลง ร้อง อยู่ ที่ เหว แห่ง หนึ่ง ข้าง ว่า พึง ว่า ที่ นั้น จัก มี น้ำ เป็น มั่นคง
จึง ได้ เดิน หัน หน้า ตรง ลง ไป สู่ เหว ได้ ถึง พลัด ตก ลง ที่ เจริง เขา ถึง ดิน ชั่ว วัตร
อยู่ใน ที่ นั้น ๆ ครั้น นาง นก ได้ ทราบ เหตุ ที่ ข้าง นั้น ถม ก็ มีความ ชื่นชม
ยินดี ด้วย คิด เห็น ว่า เรา ได้ เห็น หลัง บัจจามิตร แล้ว จึง ชน ไป ยืน โดด เต้น
อยู่ บน ดิวิ ข้าง นั้น จน ดั้น ทัพ ไป ตาม กรรม ของ ตน ๆ

ครั้น สมเด็จ พระบรม ทศพล ทรง นำ อติ ดิน ทาน มา แดง อย่าง นั้น แล้ว
จึง ได้ ครุฑ สอน วิชา ทั้งหลาย ว่า วิชา ทั้งหลาย ซึ่ง ชื่อ ว่า เวร บุคคล ไม่
ควร ทำ กับ ใคร ๆ ดี ตัว ดี อย่าง เป็น ผู้ร่วม ร่วม คัก กัน แล้ว ทำ ข้าง ที่ ถึง

พร้อม ด้วย กำลัง เห็น ปานนี้ให้ ถึง ความ ดั้น ชั่วชีวิต ไป ได้ ครั้น ตรีดี นั้น
แล้ว จึง ได้ ตรีดี ศาถา นี้ ใน เวลา ได้ ตรีดี รู้ แล้ว ว่า

กากัญจ บัลดั ๑	มณิกุ ^๒ นัตมกัชิก
เอเต นาคิ อสมาเตตุ	บัลดั เวรดีดัล เวริน
คัลลมาหิ เวร น กยิราถ	อปีเปเยนบี เกนจิ ๑

ท่านทั้งหลาย พึง ดู เยี่ยงกา นาง นกได้ กับ แดแมตง วัน หวั เขียว ดัตัว
ดี อย่าง เหล่านี้ ร่วม ดำคัก กัน ยัง ชำช้า ได้ ท่านทั้งหลาย พึง เห็น
คติ แห่ง คน มี เวร แก่ บุคคล ผู้ มี เวร ทั้งหลาย เพราะ เหตุ นั้น ท่านทั้งหลาย
อย่า พึง ทำ เวร กับ ใคร ๆ แม้ ไม่ เป็น ที่ รักใคร่ เลย ๑ ครั้น พระองค์ ตรีดี
นั้น แล้ว จึง ได้ ทรง ดับ ค่อ อนุสนธิ ประชุม ชาตกว่า ช่าง ผู้ เทียว หา กิน
ตัว เดี่ยว ใน ครั้ง นั้น ได้ มา เป็น เทวทัต ส่วน ช่าง ผู้ เป็น เจ้า ผูก ได้ มา เป็น
เรา เอง แด ๑

จบ ตฤกติก ชาตก

๑ คัพพ น มัค เป็น ตฤกติก โดย มาก ใน ที่นี้ ใช้ ตาม ที่ ท่าน ได้ ตก ลง
แก่ กัน มา แด ก่อน

๒ ฉบับ เดิม เป็น มณิกุ^๒ เห็น จะ วิปตาส์ จึง แก่ ตาม ยุโรป

๘. จุลฉิมมปาลชาตก

อหเมว ทูลียา ภูนหตาติ อิทํ สัตถา เวพฺพเน วิหรณํ โต
เทวทศัตถัสส วรชย ปริตักกนํ อวรพภ กเถติ ฯ

เมื่อสมเด็จพระสัมพุทธเจ้าเสด็จประทับ อยู่ในเวพฺพนาราม ทรงปรารภ
ความ พยายาม แห่ง พระ เทวทศ เพื่อ จะ ปดง พระชนม์ พระองค์ จึง ได้ ทรง
แสดงชาตก เทศนา นั้ มี เริ่มต้น ว่า อหเมว ทูลียา ภูนหตา ดังนี้ ฯ
ใน ชาตก ทั้งหลาย อัน แสดง ว่า พระ เทวทศ ไม่ อาจ ทำให้ พระโพธิสัตว์ มีความ
สดุ้ง หวาดเสียวได้ ฯ ส่วนจุลฉิมมปาล ชาตกนี้ ใน กาล เมื่อ พระโพธิสัตว์
มี พระชนม์ ได้ ๘ เดือน พระ เทวทศ ให้ คัด พระ หัสถ์ พระบาท แด พระ เคียร
เดี่ยว แล้ว ให้ กระทำ กรรมกรรม ชื่อ อธิมาตก ฯ ใน พัทธร ชาตก พระเทวทศ
หัก พระ ศอ พระโพธิสัตว์ ให้ ดั้น พระชนม์ แด บง เนอ กิน ฯ ใน ชนคิ วาที
ชาตก พระ เทวทศ ให้ คัด พระโพธิสัตว์ ต้อง หวดย พัน ที่ แดว ให้ คัด พระ หัสถ์
พระบาท พระ กรรม แด พระ นาตีก เดี่ยว แล้ว จับ ที่ ชฎา ตาก มา ให้ บรรทม
หงาย แล้ว ถีบ ที่ พระ อูร พระโพธิสัตว์ ดั้น พระชนม์ ใน วัน นั้น ฯ ใน จุส
นันทิก ชาตก แด มหาภิ ชาตก พระ เทวทศ ได้ ชำ พระโพธิสัตว์ เดี่ยว ฯ
เมื่อ พระ เทวทศ พยายาม จะ ชำ พระโพธิสัตว์ มา ดั้น กาล นาน อย่าง นั้ ที่ เดี่ยว
ครัน ถึง พุททกวด พระ เทวทศ ก็ ยิง พยายาม จะ ปดง พระชนม์ พระพุทท องค์ อยู่
นั้น แหะ ฯ ภายหลัง วัน หนึ่ง ภิกษุ ทั้งหลาย นั้น ประชุม กัน ที่ โรง ธรรม ตภา

๑ ในอุฎฺฐาว่า สับ ด้วย คาม ทำให้ เนอ ดเอียด ส่วน อาการ ที่ ทำใน ที่นั้
ว่า โยน ชาก ศพ ขึ้น บน อากาศ แล้ว รับ ด้วย ปดาย คาม

กล่าว สันทนาถึง เรื่อง พระเทวทัต ว่า พระเทวทัต ได้แต่ง นาย ขมัง ชน จะ
ให้ยิง แต่ให้ กลัง ศิลา จะให้ ทับ แต่ ได้ ปล่อย ข้าง ขับ มั่น ชื่อ นาคา ศีระ จะให้
แทง พระพุทธรูปองค์ ให้ ปลง พระชนม์ ฯ ครั้น สัมเด็จพระ พุทธ เสด็จ มา
ประทับ ณ พุทธ อาสน์ ที่ ถาด ไร่ ถวาย แล้ว จึง ตรัสถาม ว่า ดู ก่อน ภิกษุ
ทั้งหลาย บัดนี้ ท่านทั้งหลาย นั้น ตั้ง สันทนากัน ถึง เรื่อง อะไร ฯ ภิกษุ
ทั้งหลาย กราบ ทูล เรื่อง ที่ ตน ได้ ตั้ง สันทนากัน นั้น ทุก ประการ สัมเด็จพระ
พิชิต มาร จึง ตรัส ว่า ภิกษุทั้งหลาย เทวทัต เพี้ย จะฆ่าเรา แต่ ไม่ อาจ ทำ
ความ ดั่ง หวาด เสียว ให้ เกิด แก่เรา แต่ ชาติ นี้ เท่านั้น ก็ หามิได้ ถึง ใน ชาติ
ก่อน ครั้ง เรา เป็น จตุ ชรรม ปาต กุมาร เขาก็ ได้ ทำ เรา ซึ่ง เป็น บุตร ของ
ตน ให้ ถึง สิ้น ชีวิต แต่ ได้ ทำ กรรม กรรม ชื่อ อติมาตก ครั้น ตรัส ณ แล้ว
จึง ได้ ทรง นำ อติคณิทาน มา ตั้ง ต่อ ไป นี้ ฯ

อดีต พาราณสี มหาปตาป นาม รัชช กาเรนเด ใน อดีต
สมัย ถัง ถับ นาน เมื่อ ครั้ง พระเจ้า มหาปตาป ได้ ผ่าน รัช สมบัติ ใน กรุง
พาราณสี พระโพธิสัตว์ บังเกิด ใน ครรภ พระ เทวี ทรง พระนาม ว่า จันทา
ซึ่ง เป็น อรรค มเหสี พระเจ้า มหาปตาป มี พระนาม ปราภฏ ว่า ชรรม ปาต
กุมาร ฯ กาล เมื่อ พระกุมาร มี พระชนม์ ได้ ๗ เดือน พระ มารดา ให้ ดั่ง
นำ หอม แล้ว ประทับ ทอด พระเนตร พระโอรส นั้น เล่น อยู่ ฯ พระเจ้า แผ่นดิน
ได้ เสด็จ มาสู่ ดำนักร พระมเหสี ฯ ส่วน พระจันทาเทวี ทอด พระเนตร พระโอรส
เล่น อยู่ มีความ เล่นหา เพียง พูล ใน พระ หูไทย ครั้น ได้ ทอด พระเนตร
เห็น พระราชา เสด็จ มา จึง มิได้ ถูกละ รับ เสด็จ พระ เจ้า มหาปตาปราช

ทรง พระดำริห์ว่า บัดนี้ นาง จันทา อาศัย บุตร เท่านั้น จึง กระทำ มา น ไม่รู้
จัก เรา ใน เหตุอะไร ๆ ถ้า บุตร เจริญ ไวย ขึ้น นาง จะ ไม่รู้ จัก เรา ว่า
เป็น มนุษย์ เรา จะ ให้ มา ธรรม ปาด กุมาร เดี่ยว บัดนี้ ครั้น พระ ราช
กรวด นาง อย่าง นี้ จึง ได้ จัก กลับ มา ประทับ บน ราชอาสน์ รับ ตั้ง ให้ ราช
บุรุษ ไป เรียก นาย เพชฌฆาต มา โดย พระราชโองการ ว่า นาย เพชฌฆาต
จง มา ตาม วิธี ของ ตน ฯ นาย เพชฌฆาต จึง นุ่ง ผ้า ย้อม ฝาด ทัด ดอก
ไม้แดง เอา ขวาน วาง บน บ่า มือ ถือ เขียง มา ถวาย บังคม บรม กษัตริย์
แล้ว ยืน เฝ้า อยู่ ฯ พระเจ้า มหาปตาป รับ ตั้ง ว่า เจ้า จง เข้า ไป สู่ ห้อง มี
ศิวิ ของ นาง เทวี นำ ธรรม ปาด กุมาร มา ฯ ฝ่าย นาง จันทา ครั้น ทรง ทราบ
เหตุ ที่ พระเจ้า แผ่นดิน กรวด ได้ จัก กลับ ไป เดี่ยว จึง ให้ พระ โขธสัตย์ บรรทม
แนบ พระ อรุ ประทับ ทรง พระกรรแสง อยู่ ฯ ครั้น นาย เพชฌฆาต ไป ถึง เอา
มือ ตี พระ เทวี ที่ พระ ขนอง ซึ่ง พระ กุมาร มา จาก พระ หัสด์ พา ธรรม ปาด กุมาร
มา ถวาย พระเจ้า มหาปตาป ฯ พระองค์ จึง ตรัส ตั้ง ว่า เจ้า จง ให้ นำ
กระดาน แผ่น หนึ่ง มา วาง ไว้ ข้าง หน้า แล้ว ให้ กุมาร นอน บน กระดาน นี้ ฯ นาย
เพชฌฆาต ได้ ทำ ตาม พระราชโองการ ฯ นาง จันทา เทวี ทรง ปฏิทวนการ
ได้ จัก ตาม พระ กุมาร มา ข้าง หลัง ครั้น ได้ ยืน ตรัส ตั้ง นาย เพชฌฆาต ให้ ตี
พระ หัสด์ ธรรม ปาด กุมาร เดี่ยว จึง กราบ ทูล ว่า บุตร ข้า พระบาท ยัง ขออน
อายุ ได้ ๗ เดือน ไม่รู้ จัก อะไร โทษ ของ บุตร ข้า พระองค์ หามี ไม่ ก็
แต่ ว่า โทษ ใหญ่ หลวง จะ พัง มี ใน ข้า พระองค์ เพราะ เหตุ นั้น ขอ พระองค์

จึงได้ คัดมือ ข้า พระบาท เดี่ยว เกิด เมื่อ นาง จะ ทรง ประกาศ เนื้อ ความ น
จึงได้ กล่าว คาถา ที่ แรก ว่า

อหเมว ทูติยา ภูนหตา
รณ โณ มหาปตาบัสส
เอต มุญจตุ ชัมมปาต
หัตถเ เม เทว เณทสิ ฯ

ข้า พระองค์ ผู้ เดี่ยว เป็น ผู้ กระทำ โทษ แก่ พระเจ้า มหาปตาปราช คือ เห็น
พระองค์ เด็ดจมาไม่ ตกชน รับเสด็จ แต่ เป็น ผู้ จัด ความ เจริญ ของ พระองค์
ขอ พระ องค์ จง ปลดปล่อย ชรรรมปาต กุมาร เดี่ยว ข้า แต่ สัมมคติ เทวดา ขอ
พระองค์ จง คัดมือ ข้า พระบาท ผู้ มี โทษ แทน เกิด ฯ พระ ราชา ทอด พระเนตร
นาย เพชฌฆาต ฯ นาย เพชฌฆาต จึง ทูลถาม ว่า ข้า พระบาท จะ ทำ อย่างไร ฯ
พระ ราชา ตรัส ว่า เจ้า ย่า ทำให้ ข้า จง คัดมือ ชรรรมปาต กุมาร เดี่ยว ฯ
ครั้ง นั้น นาย เพชฌฆาต ถือ ขวาน อัน คม กล้า คัด พระหัตถ์ ทั้ง สอง ของ กุมาร
ให้ ขาด เพียง ดัง บุคคล คัด หน่อ กัทธชาติ อัน อ่อน ให้ ขาด ได้ โดย ฉับพลัน
ณ นั้น ฯ ชรรรมปาต กุมาร นั้น เมื่อ พระหัตถ์ ทั้ง สอง ขาด แล้ว ก็ มิ ได้ ทรง พระ
กรรแต่ง แด่ ปรีทวนาการ ทรง กระทำ ชนัค แด่ เมตตา เป็น เบื้องหน้า อด ถิ่น
ทุกขเวทนา เดี่ยว ฯ ส่วน นาง จันทาเทวี ถือ เขา ปลาย พระหัตถ์ ที่ ขาด ห่อ พก ไว้
โตหิต โหด อาบ พระองค์ เทียว ทรง พระ คาเนน ร่ำไร อยู่ ฯ นาย เพชฌฆาต
จึง ทูลถาม ว่า ข้า แต่ สัมมคติ เทวดา ข้า พระองค์ จะ ทำ อย่างไร ต่อ ไป ฯ

พระราชา ครัด ว่า ท่าน จง คัด เท้า ทั้ง สอง เดี่ยว ๆ ครั้น นาง จันทา เทวี ได้
สดับ พระราชา โองการ นั้น จึง ได้ กล่าว ประพนธ์ คาถา ที่ ๒ ว่า

อหเมว ทูตียา ภูนหตา
รณิ โญ มหาปตาบัสต์
เอต มุญจุตุ ชัมมปาด
ปาเท เม เทว เนททิ ฯ

ข้า พระองค์ เปน ผู้ทำโทษ แด่ ขจัด ความ เจริญ ของ พระเจ้า มหาปตาปราชเดี่ย
ผู้เดียว ขอ พระองค์ จง ปลดปล่อย ชรรวมปาด กุมาร เดี่ย ข้า แค่ สัมมคติ เทวดา
ขอ พระองค์ จง คัด เท้า ทั้งสอง ของ ข้า พระบาท ผู้ทำผิด แทน เกิด ฯ พระราชา
ครัด บังคับ นายเพชฌฆาต อีก ฯ นายเพชฌฆาต จึง คัด พระบาท ทั้งสอง ของ
ชรรวมปาด กุมาร ให้ ขาด ไป ฯ นาง จันทา เทวี ถือบาปตาย พระบาท ที่ ขาด
ออก ห่อ พกไว้ มี โศก หิต ใหญ่ ไชยม พระองค์ ทรง ประวิเทวนาการ กราบ ทูล ว่า
ชรรวมดา ทารก ที่ มี แด่ เท้า ขาด แล้ว ควร มารดา จะ ต้อง เลี้ยง ไว้ โดย แท้
ข้า พระองค์ จะ ทำการ จ้าง เลี้ยง ลูก น้อย ไว้ ขอ พระองค์ จง ได้ พระราชทาน
ชรรวมปาด กุมาร แก่ ข้า พระบาท เกิด ฯ นายเพชฌฆาต จึง กราบ ทูล ถาม ว่า
กิจ ที่ ข้า พระองค์ ทำ สำเร็จ แล้ว หรือ มี พระ ราชอาชญา อย่างไร ที่ จะ ต้อง
ทำ อีก ฯ พระราชา ครัด ว่า กิจ ที่ เจ้า ทำ ยัง ไม่ สำเร็จ เท่า นั้น ฯ นาย
เพชฌฆาต ทูล ถาม ว่า ข้า พระองค์ จะ ทำ อย่างไร ต่อ ไป ฯ พระราชา รับสั่ง

ว่า เจ้าจงคิด คีรีชะ ธรรมปาด กุมารเดีย ๆ ถ้าดับ นั้น นาง จันทาเทวี จึงครีดี
คาถาที่ ๓ ว่า

อหเมว ทูตียา ภนหตา
รัญ โญ มหาปตาบัสส์
เอคิ มุญจุต ชัมมปาดิ
ลัสสิ เม เทว เณหิ ฯ

ข้า พระองค์ ผู้เดียว เป็นผู้ ทำโทษ แก่ พระเจ้ามหาปตาบิ แต่ ขจัด ความเจริญ
ของ พระองค์ เดียว ขอ พระองค์ จง ปลดปล่อย ธรรมปาด กุมารนี้ เดียวเถิด ข้า แต่
ดัมมคติเทวดา ขอ พระองค์ จง คิด คีรีชะ ข้าพระบาท เถิด ครั้น นาง กล่าว นั้น
แล้ว จึง น้อม คีรีชะ เข้าไป ฯ นาย เพชฌฆาฏ ทูลถาม พระราชาอีก ว่า
ข้า พระองค์ จะ ทำอย่างไร ฯ พระราชา ตรัส ว่า เจ้า จง คิด คีรีชะ ธรรมปาด
กุมารเดีย ฯ ครั้น นาย เพชฌฆาฏ คิด คีรีชะ แล้ว จึง ทูลถาม ว่า พระราชา อนุญาต
ที่ ข้า พระพุทธเจ้า ทำ สำเร็จ แล้ว หรือ พระพุทธเจ้า ข้า พระราชา ตรัส ว่า ยัง ไม่
สำเร็จ เท่านั้น ฯ นาย เพชฌฆาฏ ทูลถาม ว่า ข้า พระองค์ จะ ทำ อะไร ต่อ ไป
อีก ฯ พระราชา รับ ตั้ง ว่า เจ้า จง ทำ กรรมกรรม ชื่อ อติมาตกรัณ กุมาร นั้น
ด้วย ปลาด คาน ฯ นาย เพชฌฆาฏ ก็ กระทำ ตาม รับ ตั้ง ทำ มั่งดี ให้ เกิด อณ บน
แผ่นดิน ฯ นาง จันทา เทวี เธอ มั่งดี พระโพธิสัตว์ ห่อ พก ไว้ ร้อง ให้ ร่ำไร อยู่
ได้ ภาษิต คาถาทั้งหลาย เหล่า นี้ ว่า

นหิ นิมัสส์ รัญ โญ
สุททาเย น วทันติ

มิตตา มัจจา จ วิชเร
ราชานิ มา ฆาตยิ โอรัสส ฯ

นหินนิมิตต์ รัญ โญ มิตฺตา ญาคิ จ วิชฺชเว
 สุกฺหาเย น วทณฺติ ราชาเน มา ฆาตยิ อิตฺรยํ ๑
 จันทนถารานุคิตฺตา หิตฺถา ฉิษฺชนฺติ ชมฺมปาดถัด
 ทายาทถัด ปถพยา ปาณา เม เทว รุชฺชติ ๑

บุคคลเหล่านี้จะเป็นมิตรแลออกมาดีของพระราชานี้ ที่จะเป็นผู้มีใจอ่อนมา
 ทูลห้าม พระราชาว่า พระองค์อย่าฆ่าพระราชบุตรซึ่งเกิดแต่พระอรุณเดี่ย
 เดยดังนี้ บุคคลเหล่านี้มิได้มีเดย ๑ อนึ่งพระสหายแลพระประยูรญาติ
 ของพระราชานี้ ซึ่งจะเป็นผู้มีใจดีจะไม่พึงมีเดยเป็นแท้ บุคคลเหล่านี้
 ที่จะทูลทักทวน พระราชาว่า พระองค์จงอย่าฆ่าพระราชบุตรที่เกิดแต่
 พระองค์เดี่ยเดยดังนี้ บุคคลเหล่านี้เราสำคัญว่ามีได้มีทีเดียว ๑ มือ
 พงศของ ขรรคมปาดกุมาร ผู้เป็นรัชทายาท ที่เคยดูบได้ด้วยแก่นจันทน์
 แดงมาขาดไปเสีย ข้าแต่สมมติเทวดา ข้าพระองค์ไม่อาจทนความ
 โศกได้ ชีวิตของข้าพระองค์ก็คงจะดับไป ๑ เมื่อนางจันทาปริเทวนา
 การอยู่อย่างนี้ ความโศกาดูรเผ่าพระฤไทยให้แตกทำลายไป เพียง
 บุคคลฝ่าไม้ไม่ให้แตกฉนั้น นางก็สิ้นพระชนม์ในที่นั้น ๑ ส่วนพระราช
 ไม่อาจดำรงพระสรีรกายอยู่บนราชบัลลังก์ได้ ก็ทรงล้มลงที่พื้นพระ
 มหามณเฑียร ๑ ส่วนพื้นที่เดียบบลันท์ก็แยกออกเป็นสองภาค ให้
 พระเจ้ามหาปตาปพลิตตกลงที่พระชนม์ ถึงแผ่นดินที่หนาได้สองแฉ่น

๑ คากานี้ จะหลงไปกระมัง จึงเป็น ๖ คากา

ดีหมื่นโยชน์ ก็ไม่อาจจะทรงโทษของพระเจ้ามหาปตาปไปได้ ก็แตก
 ทำลาย ออก เป็นช่อง ๆ เปลวไฟที่ต้งขึ้นแต่ อวิจันร ก เพียงดัง คดุม
 ด้วย น้ำ ก็มพล อัน ตระกูลให้ หอบ เอา พระเจ้า มหาปตาปไป ตก ลง ใน อวิจัน
 มหานร ก ๆ อนาคตย์ ทั้งหลาย ก็ได้ ทำ ธรรมกิจ ปดง พระศพ พระนาง จันทา
 แด พระบรมโพธิสัตว์เจ้า ฯ

สัตว์ธา อิมิ ชัมมเทสน์ อาหริตวา สัมเด็จพระบรมศาสดา
 ทรง นำ พระธรรมเทศนา น มาแสดง จบดง จึง ทรง ดับ อนุสนธิ ประชุมชาดก
 ว่า พระราชาใน กาด นั้นได้ มา เป็น เทวทัต นางจันทาได้ มา เป็น พระมหา
 ปชาบดีโคตมี ส่วน ธรรมปาด กุมารได้ มา เป็น เราเอง แด ฯ

จบ จุลลัมมปาด ชาดก

๙. ส่วนณณมิกชาตก

วิกัณณเร มหามิกาคิ อิทํ สัตถา เขตวเน จิหรัน โศ ดำวัตถิย
เอกิ กุลธัตถิ อารพท กเถติ ฯ

เมื่อ สมเด็จ พระ บรมโลกุตมาจารย์ เสด็จ ดำรง พระ อริยาบถ
อยู่ ณ พระ เขตวัน วิหาร ทรง พระ ปรารภ วิชา ตระกูล ใน พระ นคร ดำวัตถิ
นางหนึ่ง จึง ได้ ครัส พระ ธรรม เทศนา ว่า วิกัณณเร มหามิก เปน
อาทิ ฯ กิร ดัง ได้ สดับ มา นาง นั้น เปน วิชา ตระกูล อุปฐาก พระ อรรค
ต่าง ทั้ง สอง เปน ผู้ มี ศรัทธา แด ความ เด็ดม ใส นับ ถือ พระ รัตน ไตรย
เปน ที่ ถักการ บูชา บริบูรณ์ ด้วย มารยาต เปน ผู้ ฉลาด รอบ รู้ ใน
ธรรม พกิจ มี จิต อภิรมย์ ยินดี ใน บุญ กุศล มี ทาน เปน ต้น ๆ ตระกูล
บุพพค ที่ เปน มจฉา ทัชชีวิน ใน พระ นคร ดำวัตถิ มี ชาติ เสมอ กัน ให้ มา
ขอ นาง กุมาริกา นั้น ฯ ครั้ง นั้น มารดา แด บิดา ของ นาง กุล วิชา กล่าว ว่า
วิชา ของ ข้าพเจ้า เปน คน นับ ถือ พระ รัตน ไตรย ยินดี ใน การ บุญ ถ้วน ทาน
ทั้ง หลาย เปน มิจฉา ทัชชีวิน จะ ไม่ ให้ วิชา ของ ข้าพเจ้า ให้ ทาน พัง ธรรม
ไป สู่ วิหาร รักษา คัด แล สมาทาน อุโบสถ ตาม ความ ชอบใจ ข้าพเจ้า จะ
ไม่ ให้ วิชา แก่ ท่าน ทั้ง หลาย ขอ ท่าน ทั้ง หลาย จง ไป สู่ ขอ นาง กุมาริกา แด
ตระกูล มิจฉา ทัชชีวิน เหมือน กัน เกิด ฯ ครั้น ชน ที่ มา ขอ เหล่า นั้น เปน ผู้ ยิน
มารดา บิดา นาง กุมาริกา นั้น บอก คั้น เดียว อย่าง นั้น จึง กล่าว ข้อน วอน ว่า เมื่อ
วิชา ของ ท่าน ไป สู่ เรือน ข้าพเจ้า จง ทำ กิจ ทั้ง ปวง ตาม ความ ประสงค์ ของ
ตน เกิด ข้าพเจ้า มิ ได้ ห้าม กัน ขอ ท่าน จง ให้ วิชา นั้น แก่ ข้าพเจ้า ทั้ง หลาย

เกิด ฯ ครั้น ชน ทั้งหลาย อ่อน วอน อยู่ ณนี้ มารดาบิดา นาง กุมารี จึง ยอม ยก
ให้ ครั้น ถึง สัมยถุสส์ ตี ชน ทั้งหลาย จึง ได้ ทำการ มงคต พืช นำ นาง กุมารี ไป
ดู เรือน ของ ตน ฯ ครั้น นาง นั้น ไป อยู่ ใน ตระกูด ภาคิศา ก็ มีความ ประพตติ
แต่ มารยาตร์ เรียบ ร้อย ดี มีความ เคารพ ยำเกรง ดำมี เพียง ดัง เทพยดา แต่
ได้กระทำวัตรปฏิบัติ แก่ มารดาบิดา ของ ผัว แต่ ตัว ภักศิศาเอง เป็น นิจนิรันตร ฯ
วัน หนึ่ง นาง นั้น กล่าว กะ ดำมี ว่า ข้าพเจ้า ปราถนา จะ ถวาย ทาน แก่ พระเถร
เจ้า ทั้ง สอง ผู้ เป็น กุตุปฐาก ของ ข้าพเจ้า ฯ ดำมี จึง ได้ กล่าว อนุญาต ว่า
ดี แล้ว เจ้าจง ให้ ตาม อริยาบัย ของ ตน เกิด ฯ นาง นั้น ให้ นิมนต์ พระเถร
ทั้งหลาย มา กระทำ ถักการ บูชา ใหญ่ นิมนต์ ให้ บริโภค ภาคิศา หาร อัน
ประณีต ครั้น เสร็จ ภาคิศา กิจ แล้ว นิมนต์ พระเถร ให้ นั่ง ณ ที่ ควร ข้าง หนึ่ง
จึง กล่าว นิมนต์ ว่า ข้าแต่ พระผู้ เป็น เจ้า ผู้ เจริญ ตระ กูต น เป็น
มิจนาศิวิไม่มี ศรัทธา หาร วัจจิกุณ พระรัตน ไตรยไม่ ขอ พระผู้ เป็น เจ้า จง
มา รับ ภิักษา หาร ใน เรือน น จน กว่า ตระ กูต น จะ วัจจิกุณ พระ รัตน ไตรย ฯ
พระเถร เจ้า ทั้ง สอง ได้รับ นิมนต์ ไป ณ ใน เรือน นั้น เป็น นิศย์ มา ฯ นาง
นั้น จึง กล่าว กะ ดำมี อีก ว่า พระเถรเจ้า ทั้ง หลาย มา ใน เรือน น ทุก วัน
เหตุไร ท่าน จึง ไม่ ไป ดู พระเถรเจ้า เด่า ฯ ดำมี จึง ตอบ ว่า ดี แล้ว เรา จะ
ไป ดู ฯ ครั้น รุ่ง ชัน อีก วัน หนึ่ง เมื่อ พระเถรเจ้า ทำ ภาคิศา สำเร็จ แล้ว
นาง จึง มา แจ้ง ความ แก่ ภักศิศา ส่วน ดำมี จึง เข้าไป หา พระเถร เจ้า กล่าว
ปฏิสันถาร แล้ว นั่ง อยู่ ใน ที่ ควร ส่วน ข้าง หนึ่ง ฯ ลำดับ นั้น พระธรรม เสนาบดี
สาริบุตร จึง แดง ชรรมิ ถกแก่ บุรุษ นั้น ฯ ครั้น ดำมี ของ นาง กุมาริกา

นั้นเต็มได้ ใน ธรรม กถา แด อริยา บถ ของ พระเถร เจ้า แล้ว จำเดิม แต่
 นั้น มา เขา ก็ ได้ ไป บัญ ชาติ อาศนะ แด กรอง น้ำ ถวาย พระเถร เจ้า แด พัง
 ธรรม กถา ฯ ครั้น กถา ถวาย มา ภักดา ของ นาง กุมาริกา นั้น ก็ ทำลาย ติษฐิ ผิด
 เสีย ได้ ฯ ภายหลัง วัน หนึ่ง เมื่อ พระเถร เจ้า จะ กล่าว ธรรม กถา แก่ ชน
 ทั้ง สอง นั้น จึง ได้ ประกาศ อริยตัจ ทั้ง ดี ฯ ครั้น จบ ตัจ เทศนา ลง ชน
 ทั้ง สอง ก็ ได้ ดำรง อยู่ ใน โสคา บัณฑิต ฯ จำ เดิม แต่ นั้น มา พระเถร เจ้า
 ก็ ทำ ชน ทั้ง หตาย มี มารดา บิดา ของ บุรุษ นั้น เป็น ต้น จน ชน ทาส กรรมกร
 ให้ ทำลาย ติษฐิ ผิด เกิด มี จิคร์ เคารพ นับถือ พระรัตน ไตรย ฯ ครั้น
 ภายหลัง วัน หนึ่ง นาง ทาริกา กล่าว กระ ด่า มี ว่า ข้าพเจ้า จะ ประโยชน์ อะไร
 ด้วยการ อยู่ ครอบ ครอบ เรือน ข้าพเจ้า ปราศ ณา จะ บวช ฯ มา ณ หนึ่ง ก็
 กล่าว ว่า เจ้า จะ บวช ก็ ดี แล้ว ถึง เรา ก็ จัก บวช ด้วย จึง นำ ภรรยา นั้น
 ไป ตั้ง ที่ อยู่ นาง ภิกษุ นี้ เจริญ นาง ภิกษุ นี้ ให้ บวช ภรรยา แล้ว ส่วน ตน ก็ ไป
 เข้า ถม เต็จ พระบรม ศาสตร์ ทูล ขอ บรรพชา ฯ ถม เต็จ พระมหา มุนี ถม มา
 ถม พุทธ เจ้า ก็ ประทาน บรรพชา อุปถัมภ์ ฯ ฝ่าย เธอ ทั้ง สอง เจริญ วิปัสสนา
 ไม่ ช้า นาน ก็ ได้ บัณฑิต พระอรหันต์ ผล ภายหลัง วัน หนึ่ง ภิกษุ ทั้ง หตาย
 นั้น ประชุม เจรจา กัน ที่ โรง ธรรม ฎา ว่า ดู ก่อน ท่าน ผู้ มี อายุ ทั้ง หตาย
 นาง ภิกษุ นี้ ตา ชื่อ โนน เกิด เป็น บัณฑิต แก่ ตน แด ผัว ของ ตน ส่วน ตน
 บวช แล้ว ก็ ได้ ถึง พระอรหันต์ แต่ ให้ ต่ำ มี ถึง ความเป็น พระอรหันต์ ได้ ฯ
 ครั้น ถม เต็จ พระบรม ไตร โลก นารถ ศาสตร์จารย์ เล็ด เจ มา ตั้ง ถุ ถาน ที่ นั้น
 ตรัส ทาม ถึง เรื่อง ที่ เธอ ทั้ง หตาย นั้น ถน ทน กัน ภิกษุ ทั้ง หตาย เหล่า นั้น

ก็กราบตามมุตคัตถ์ ที่คนได้ส่งทหกันทุกประการ สัมเด็จพระ
อนาวรณญาณจึงตรัสว่า ภิกษุทั้งหลาย นางภิกษุณีนั้นจะได้เบ็ดต้อง
ตำมเสียจากบ่วง กล่าวคือ รากแต่ใน กาดบัดนี้เท่านั้นก็หามิได้ ถึงใน
ชาติก่อนก็ได้เบ็ดต้องโบราณกบณัตถ์ให้พ้นจากบ่วงคือมรณได้เหมือนกัน
ครั้นตรัสแล้วจึงทรงนำอดีตนิทานมาดังต่อไปนี้

อดีตกาล พาราณสีมีพหุพหุเทวีราช กาลันเต ในอดีตกาล
ครั้งพระเจ้าพหุพหุเทวีได้มานิคมในกรุงพาราณสี กาลันเต พระบรม
โพธิสัตว์เกิดในกำเนิดนั้น ครั้นเจริญวัยขึ้นมามีรูปงามน่ารักใคร่
หน้าดู มีขนเหมือนทองคำ เท้าหน้าเท้าหลังประหนึ่งว่าบุทกทาด้วย
ครั้งมีเขาเช่นด้วยพวงเงิน มีนัยตาควรเปรียบด้วยแววแก้วมณี
มีสร้อยคอเช่นกับกลุ่มผ้ากัมพล ฯ ส่วนภรรยาของพระโพธิสัตว์นั้น
ก็เป็นดรุณมฤคมีรูปงามน่ารัก ฯ เธอทั้งสองได้อยู่ร่วมสมัคดังวาศ
กัน ฯ เธอแปดหมื่นอยู่อุปฐากพระบรมโพธิสัตว์ ฯ ครั้นนั้นพราหมณ์
หนึ่งให้ตายเสียบ้าง ตักบ่วงบ้าง ฯ ภายหลังวันหนึ่ง พระโพธิสัตว์ไปข้าง
หน้าเห็นนางทั้งหลายทำคิบบ่วง ตั้งเข้ามาด้วยคิดว่า เราจะทำบ่วง
นั้นให้ขาด เห็นเธอแต่เห็นขาดจนบ่วงถึงกระดุกก็ไม่อาจจะให้บ่วง
นั้นขาดได้ มีความกลัวต่อมรณภัยก็ร้องบอกสัญญาให้เนื้อทั้งหลาย
รู้ว่าตนคิบบ่วง ฯ ครั้นหมู่นเนื้อได้ยินเสียงพระโพธิสัตว์เจ้าก็วิ่งหนีไป
ด้วยความกลัว ฯ ส่วนนางเนื้อผู้ภรรยาพระโพธิสัตว์นั้นก็วิ่งหนีมา
มองหาไม่เห็นพระโพธิสัตว์ในฝูงมฤคชาติ ก็คาดคะเนว่า ขรอยจะ

เกิดภัยขึ้นแก่สามีผู้เป็นที่รักของเราเป็นแท้ ครั้นคิดเห็นแนฉันแต่ว่า
ก็วิ่งไปสู่สำนักสามีโดยเร็ว ร้องให้มีหน้าของไปด้วยหน้าตา กล่าว
วาจาแก่สามีว่า ข้าแต่สามี ท่านเป็นผู้มีกำลังใหญ่ ท่านไม่อาจ
จะทนบ่วงนั้นได้หรือ ท่านจงตั้งบ่วงนั้นให้ขาดไปโดยเต็มกำลังเถิด
เมื่อนางมฤคจะให้พระโพธิสัตว์เกิดความอดสาหัส จึงได้กล่าวคาถา
ที่แรกว่า

วิกัมม เว มหามิก วิกัมม เว หรีปท

ฉินท วิรตติโก ปาโส นาคี เอกา วเน รเม ฯ

ข้าแต่เนื้อผู้มั่งคั่งใหญ่ ท่านจงพยายามคิดคว่ำบ่วงออกเสีย ข้าแต่
ท่านผู้มั่งคั่งดังทองคำ ท่านจงทำความพยายามตั้งบ่วงที่คิดทำอยู่
ให้ขาดเถิด ข้าพเจ้าผู้เดียวเว้นท่านเดียวจักไม่ร่วมอยู่ ในป่าได้
ครั้นพระโพธิสัตว์ได้ฟังคำนางเช่นนั้น จึงได้กล่าวคาถาที่ ๒ ว่า

วิกัมมามิ น ปาเทมิ ฐุมิ สุมัมมิมิ เวคสา

ทโพห วิรตติโก ปาโส ปาท เม ปริกัณตติ ฯ

เราทำความเพียรอยู่ ก็แต่ว่าเราไม่อาจตัดบ่วงนั้นให้ขาดไปได้ เราเอา
เท้าประหารแผ่นดินที่บ่วงตั้งอยู่ด้วยกำลังแรง ก็แต่ว่าบ่วงติดแน่นนัก
เช็ดเท้าเราอยู่โดยรอบ ฯ ครั้นนั้นนางเนื้อจึงกล่าวปลอบพระโพธิสัตว์
ว่า ข้าแต่สามี ท่านอย่าได้กังวลเลย ข้าพเจ้าจะฮ้อนวอนนายพราน
ด้วยกำลังปัญญาของคน ทำให้ท่านรอดพ้นจากความตาย ถ้าว่า

ข้าพเจ้าไม่อาจจะขอได้ไซ้ ข้าพเจ้าจะให้ชีวิตร์ ของ ข้าพเจ้า แด่ชีวิตร์
ท่าน ครั้น นาง กล่าว ณั้ แด่ กัณเฑียง ข้าง พระโพธิสัตว์ผู้ มี กายอัน เบอน
โตมหิต ๑ ส่วน นาย พราน นั้น ถือ ตาม แด่ หอกรับ มาโดยเร็ว ราวกะไฟ
ถูกคิดมา

นาง เนื่อนน ครันได้ เห็น นาย พรานนั้น จึง กล่าว ปดอบ พระโพธิสัตว์
ว่า ข้าแต่เจ้ามี นายพราน เนื่อ มา แด้ว ข้าพเจ้า จัก ทำ ตาม บัญญา
ของ คน ท่าน อย่าได้ กัณเฑียง ครัน กล่าว ณั้ แด้ว ก็ ไป สู่ หน ทาง ที่ นาย
พราน มา พบ เท้า หนั ยัน แด่ ดง อาการ เคารพ นาย พราน อยู่ ใน ที่ ข้าง หนึ่ง
จึง ได้ กล่าว พรรณา คุณ พระบรมโพธิสัตว์ ว่า ข้าแต่เจ้า เนื่อ ผู้ ดำมี
ข้าพเจ้า มี พรรณ ดัง ทอง คำ ถึง พร้อม ด้วย คีต แด่ มารยาตร์ เปนใหญ่
กว่า เนื่อ แด่ หิมัน ครัน กล่าว ณั้ แด้ว เมื่อ นาง เนื่อ จะ กล่าว อ่อน วน
นายพราน ให้ ฆ่า คน แทน พระยา เนื่อ จึง ได้ กล่าว คาถา ที่ ๓ ว่า

อัศกรัณฐ์ ปตาดานี อัถุ นิพพาหิ ถุชก
ปฐุมิ มั วริตวาน หน บัจฉา มหาณิกิ ๑

ข้าแต่ นาย พราน ท่าน จง ลาดใบไม้ เหลือง สำหรับ รอง เนื่อ ดง จง ชัก ตาม
ออกจาก ผัก ท่าน จง ฆ่า ข้าพเจ้า ก่อน แด้ว จึง ฆ่า พระยา เนื่อ ใน ภาย หัง ๑
ครัน นายพราน ได้ สดับ คาถา นั้น จึง ดำริ หว่า มนุษย์ ยะ ไม่ ให้ ชีวิตร์ ของ
คน เพื่อ ประโยชน์ แก่ ดำมี ได้ แลย เนื่อน เปน สัตว์ เดียรณาน ยัง มา สดับ
ชีวิตร์ ของ คน ได้ อนึ่ง เนื่อน น พุด เตียง อ่อน หวาน โดย มนุษย์ ภาษา วัน

๑. ย. หนิตวาน ฆ่า แด้ว

น เราจักให้ชีวิตแก่ นาง เนอน แฉ้ว ของ นาง ครน นาย พรานดำริให้ณ
แล้วก็มี จิคร เตอมได้ จึง ได้กล่าว คาถา ที่ ๔ ว่า

น เม ตุดา ทิฏฐิ วา ภานันติ มานลั มิกิ
คณญจ ภทเท สขิ โหนติ เอโส จามิ มหาโมโค ฯ

เราไม่ เคยได้ ยินได้ พังว่า เนอ พด ภาษา มนุษย์ ได้ แะ นาง ผู้มี หน้า อัน
เจริญ ตัว ท่าน แด พระยา เนอน จึง เปน ผู้มี ความ สุข เกิด ฯ ครน นาย
พราน กล่าว คาถา ปดอบ นาง เนอ ณ แล้ว จึง ไป ดู ด้านัก พระบรม โพธิสัตว์
เอามัด คัด บ่วง แล้ว ค่อย ๆ ปด บ่วง ที่ คัด ขยี้ ที่ เท้า พระ โพธิสัตว์ ออก
แล้ว รักษา แผล แด บับ นวด ที่ เท้า ด้วย มือ ตน ด้วย อานภาพ พระบรม
ที่ พระบรม โพธิสัตว์ เจ้า ได้ ทรง นำ เญ มา แด ด้วย อานภาพ ความ เมตตา
จิคร ของ นาย พราน แด ด้วย อานภาพ มิตร ธรรม ของ นาง เนอน มา ดด
บันดาล ให้ หนึ่ง เนอ แฉ้ว ของ พระ ยา เนอ หาย สิ้น ทัด เปน ปกติ ดัง เก่า
ได้ ใน ขณะ นั้น ฯ พระ โพธิสัตว์ เจ้า ก็ เปน ผู้ ตั้ง อยู่ ใน ความ สุข ปราศ จาก
ทุกข์ ภัย ฯ ครน นาง เนอ ได้ เห็น พระ บรม โพธิสัตว์ มี ความ สุข ก็ เกิด ความ
โลม นึก ปรีดา เมื่อ จะ กล่าว คำ โน โมทนา แก่ นาย พราน จึง ได้ กล่าว คาถา
ที่ เคารพ ๕ ว่า

เอว ลุทธก นนทลล
ยถาหมซซ นนทามิ สห สัพเพหิ ญาติภิ
มตติ ทิลลว มหาโมโค ฯ

ข้าแต่ นาย พราน วร น ขาพ เจ้า ได้ เห็น พระ ยา เนอ พน จาก อัน ตราย แล้ว

๑ โหหิ แบ่ง เปน กิริยา ของ คำ ประโยค เดียว

มีความยินดีฉันใด ขอท่านกับญาติทั้งฉันใด มีความชื่นชมยินดีฉันนั้น
เกิด ฯ ฝ่ายพระบรมโพธิสัตว์เจ้าจึงดำริห์ว่า พรานนี้ได้เป็นที่พึงแก่เรา
ควรเราจะเป็นที่พึงแก่พรานนี้บ้าง ครั้นพระยาเนคคิดฉันจึงให้แก้วมณี
ก้อนหนึ่ง ซึ่งตนได้เห็นในทางที่เที่ยวไปหากินแก่นายพรานแล้วประทาน
โอวาทว่า จำเดิมแต่นี้ไปท่านอย่าได้ทำอกุศลกรรม มีปาณาติบาตเป็น
ต้น ท่านจงรักษาทรัพย์สมบัติไว้เถิงถูกน้อยด้วยแก้วมณีนี้ จงก่อ
สร้างตั้งสมุทกุศลบุญราณี มีทานแต่สิ่งตนให้บริบูรณ์ขึ้นเกิด ครั้น
ครีดีสิ้นฉันแล้วก็เข้าไปสู่ป่า ฯ

ถัดถา อิมิ ชัมมเทสน์ อาหริตวา ครั้นสมเด็จพระมโหฬาร
ทรงนำพระธรรมเทศนานมาแสดงจบลงแล้ว ทรงสืบอันสนธิประสม
ชาดก ว่า นายพรานในกาลนั้นได้มาเป็นพระฉันน นางเนอนั้นได้มาเป็น
นางวิภังษีสาว มิคราชได้มาเป็นเราเองแต่ ฯ

จบ ลัทธิอนมิกชาดก

๑๐. สุตินิ ชาตก

วาติ คณ โห ติมิรานันติ อิทํ ตัตถา เขตวเน วิหรณํ โต
อุกกณํ วิคกิกขุ อารพภ กเถติ ฯ

เมื่อ ส้มเต๋จ พระอังกีร์ศ ทศพลญาณ เสด็จ สำราญ พระอิริยา บถ
อยู่ ณ พระ เขต วัน ทรง ปรารภ ภิกษุผู้มี ความ กระตัญญู รูป หนึ่ง จึง ได้
ตรัส พระธรรม เทศนา มี กำหนด ด้วย บท พระ คาถาว่า วาติ คณ โห
ติมิรานํ ดังนี้ ฯ ความ พิศดาร ว่า ส้มเต๋จ พระ มหา มุนี ตรัส ตาม ภิกษุ
นั้นว่า ภิกษุ ได้ยิน ว่า ท่าน มี ความ กระตัญญู อยาก คัก หรือ ภิกษุ นั้น
ทูล รับ ส้มจริง ตาม พุทธ คำตรัส จึง ตรัส ตาม ว่า ท่าน ได้ เห็น สิ่ง อะไร จึง ได้
มี ความ กระตัญญู ภิกษุ นั้น ทูล ว่า ได้ เห็น มาตุคาม ที่ ประดับ เครื่อง อารยณ์
พระ องค์ จึง ตรัส ถอน ว่า ดู ก่อน ภิกษุ ขึ้น ชื่อ มาตุคาม นี้ อันใคร ๆ ไม่
อาจ ที่ จะ รักษา น้ำจิตร์ ถึง โบราณ กับ อนุชิตย์ แม้ รักษา ไว้ ใน พิภพ สุปรรณ
ก็ ไม่ สามารถ ที่ จะ รักษา น้ำจิตร์ มาตุคาม นั้น ได้ ได้ ครั้น ตรัส ณั้ แล้ว ก็
ทรง ดุษณ ภาพ ภิกษุ นั้น จึง กราบ ทูล อารยนา ให้ ทรง แดง เรื่อง ที่ ตน
มิได้ เห็น ปรากฏ ส้มเต๋จ พระ บรม สุกต จึง ได้ ทรง นำ อดีต นิทาน มา ตั้ง
ต่อไป ฯ

อดีต พาราณสียํ ตัมพราชานํ นาม รัชชํ กาเรติ ฯ ใน อดีต
ชาติ ครั้ง พระเจ้า ตัมพราช ได้ ผ่าน สัมปัต ใน กรุง พาราณสึ พระ อรรคมเหสี
ทรง นาม ว่า นาง สุตินิ มี พระ รูปงาม อุดม ฯ ครั้ง นั้น พระ บรม โพธิสัตว์
เกิด ใน กำเนิด สุปรรณ ฯ เกาะ นาค ใน กาด นั้น ได้ มี นาม ปรากฏ ว่า เกาะ

[illegible]

[illegible]

Report on the progress of the work.

The work of the year 1900 was devoted to the study of the
history of the United States in the period 1789-1800.
The first part of the year was spent in the study of the
history of the United States in the period 1789-1800.
The second part of the year was spent in the study of the
history of the United States in the period 1800-1810.
The third part of the year was spent in the study of the
history of the United States in the period 1810-1820.
The fourth part of the year was spent in the study of the
history of the United States in the period 1820-1830.
The fifth part of the year was spent in the study of the
history of the United States in the period 1830-1840.
The sixth part of the year was spent in the study of the
history of the United States in the period 1840-1850.
The seventh part of the year was spent in the study of the
history of the United States in the period 1850-1860.
The eighth part of the year was spent in the study of the
history of the United States in the period 1860-1870.
The ninth part of the year was spent in the study of the
history of the United States in the period 1870-1880.
The tenth part of the year was spent in the study of the
history of the United States in the period 1880-1890.
The eleventh part of the year was spent in the study of the
history of the United States in the period 1890-1900.

A. B. C. of the

... ..

... ..

der ersten Abtheilung des ersten Bandes
 enthalten. Die zweite Abtheilung des
 ersten Bandes (die zweite Hälfte) ist
 eine Fortsetzung der ersten Abtheilung
 und enthält die Geschichte der
 ersten Abtheilung des ersten Bandes.
 Die dritte Abtheilung des ersten Bandes
 enthält die Geschichte der zweiten
 Abtheilung des ersten Bandes.
 Die vierte Abtheilung des ersten Bandes
 enthält die Geschichte der dritten
 Abtheilung des ersten Bandes.
 Die fünfte Abtheilung des ersten Bandes
 enthält die Geschichte der vierten
 Abtheilung des ersten Bandes.
 Die sechste Abtheilung des ersten Bandes
 enthält die Geschichte der fünften
 Abtheilung des ersten Bandes.
 Die siebente Abtheilung des ersten Bandes
 enthält die Geschichte der sechsten
 Abtheilung des ersten Bandes.
 Die achte Abtheilung des ersten Bandes
 enthält die Geschichte der siebenten
 Abtheilung des ersten Bandes.
 Die neunte Abtheilung des ersten Bandes
 enthält die Geschichte der achten
 Abtheilung des ersten Bandes.
 Die zehnte Abtheilung des ersten Bandes
 enthält die Geschichte der neunten
 Abtheilung des ersten Bandes.

Die zweite Abtheilung des ersten Bandes

enthält die Geschichte der zweiten

Abtheilung des ersten Bandes.

Einleitung

Die vorliegende Schrift ist eine Darstellung der Geschichte der
deutschen Literatur von den ersten Anfängen bis zur
Gegenwartigkeit. Sie ist in drei Theile getheilt: I. Die
älteste deutsche Literatur, II. Die mittlere deutsche
Literatur, III. Die neuere deutsche Literatur. Der erste
Theil behandelt die germanische Dichtung, die
deutsche Epik, die deutsche Lyrik und die deutsche
Prosa. Der zweite Theil behandelt die deutsche
Literatur des Mittelalters, die deutsche Epik, die
deutsche Lyrik und die deutsche Prosa. Der dritte
Theil behandelt die deutsche Literatur der Neuzeit,
die deutsche Epik, die deutsche Lyrik und die
deutsche Prosa.

Die deutsche Literatur ist eine der reichsten und
vielfachsten der Welt. Sie hat eine lange Geschichte,
die von den ersten Anfängen der deutschen
Sprache bis zur Gegenwart reicht. Sie hat eine
vielfache Entwicklung durchgemacht, die von der
germanischen Dichtung bis zur modernen
deutschen Literatur führt. Sie hat eine
vielfache Bedeutung für die deutsche
Nation, die von der nationalen Identität bis zur
kulturellen Identität reicht.

Erster Theil

100

The reader is reminded that the above is a summary of the results of the investigation. The full report, which is available in the form of a book, is available from the publisher, the American Psychological Association, 1200 17th St., N.W., Washington, D.C. 20036. The price of the book is \$12.50. The book is available in both English and Spanish. The Spanish version is available for \$15.00. The book is available in both hardcover and paperback. The hardcover version is available for \$17.50. The paperback version is available for \$12.50. The book is available in both English and Spanish. The Spanish version is available for \$15.00. The book is available in both hardcover and paperback. The hardcover version is available for \$17.50. The paperback version is available for \$12.50.

[illegible]

The first of the two species is a small, very common fly, the
 body of which is covered with a fine, white, downy hair. The
 head is small, and the eyes are large and prominent. The
 thorax is covered with a fine, white, downy hair, and the
 abdomen is covered with a fine, white, downy hair. The
 legs are small, and the wings are large and prominent.
 The second of the two species is a small, very common fly,
 the body of which is covered with a fine, white, downy hair.
 The head is small, and the eyes are large and prominent.
 The thorax is covered with a fine, white, downy hair, and the
 abdomen is covered with a fine, white, downy hair. The
 legs are small, and the wings are large and prominent.
 The first of the two species is a small, very common fly,
 the body of which is covered with a fine, white, downy hair.
 The head is small, and the eyes are large and prominent.
 The thorax is covered with a fine, white, downy hair, and the
 abdomen is covered with a fine, white, downy hair. The
 legs are small, and the wings are large and prominent.

the first of the two species	the second of the two species
the body of which is covered with a fine, white, downy hair	the body of which is covered with a fine, white, downy hair
the head is small, and the eyes are large and prominent	the head is small, and the eyes are large and prominent
the thorax is covered with a fine, white, downy hair	the thorax is covered with a fine, white, downy hair
the abdomen is covered with a fine, white, downy hair	the abdomen is covered with a fine, white, downy hair
the legs are small, and the wings are large and prominent	the legs are small, and the wings are large and prominent
the first of the two species	the second of the two species
the body of which is covered with a fine, white, downy hair	the body of which is covered with a fine, white, downy hair
the head is small, and the eyes are large and prominent	the head is small, and the eyes are large and prominent
the thorax is covered with a fine, white, downy hair	the thorax is covered with a fine, white, downy hair
the abdomen is covered with a fine, white, downy hair	the abdomen is covered with a fine, white, downy hair
the legs are small, and the wings are large and prominent	the legs are small, and the wings are large and prominent

[illegible]

[illegible][illegible]

এই সকল কথা শুনেই তিনি ক্রোধে ভরে উঠেছিলেন। তিনি
 তখনই তাঁর স্ত্রীকে ডেকে নিয়েছিলেন এবং তাঁকে
 ক্রোধে ভরে উঠেছিলেন। তিনি তখনই তাঁর স্ত্রীকে
 ডেকে নিয়েছিলেন এবং তাঁকে ক্রোধে ভরে উঠেছিলেন।

এই সকল কথা শুনেই তিনি ক্রোধে ভরে উঠেছিলেন।
 তিনি তখনই তাঁর স্ত্রীকে ডেকে নিয়েছিলেন এবং তাঁকে
 ক্রোধে ভরে উঠেছিলেন। তিনি তখনই তাঁর স্ত্রীকে
 ডেকে নিয়েছিলেন এবং তাঁকে ক্রোধে ভরে উঠেছিলেন।

Digitized by Google

1. Introduction

In the first part of the book we shall discuss the general principles of the theory of the atom.

The second part of the book is devoted to the study of the properties of the atom.

[illegible]

They would not.

[illegible]

100

[illegible]

2. Aufgaben

Gegeben sei die Funktion $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$ durch

$$f(x) = \begin{cases} x^2 \sin\left(\frac{1}{x}\right) & \text{für } x \neq 0 \\ 0 & \text{für } x = 0 \end{cases}$$

Man bestimme die Ableitung $f'(x)$ für alle $x \in \mathbb{R}$.
Hinweis: Für $x \neq 0$ gilt die Produktregel und die Ableitung von $\sin$.
Für $x = 0$ muss die Ableitung über den Grenzwert $\lim_{h \rightarrow 0} \frac{f(0+h) - f(0)}{h}$ bestimmt werden.
Es gilt $\lim_{x \rightarrow 0} x^2 \sin\left(\frac{1}{x}\right) = 0$ und $\lim_{x \rightarrow 0} x \cos\left(\frac{1}{x}\right) = 0$.
Die Ableitung ist also $f'(x) = 2x \sin\left(\frac{1}{x}\right) - \cos\left(\frac{1}{x}\right)$ für $x \neq 0$ und $f'(0) = 0$.

Die Funktion f ist also in $x=0$ diffbar und die Ableitung ist $f'(0) = 0$.
Die Ableitung $f'(x)$ ist für alle $x \in \mathbb{R}$ definiert und es gilt $f'(x) = 2x \sin\left(\frac{1}{x}\right) - \cos\left(\frac{1}{x}\right)$ für $x \neq 0$ und $f'(0) = 0$.
Die Funktion f ist also in $x=0$ diffbar und die Ableitung ist $f'(0) = 0$.

1. *Wahlberechtigte sind die im Wahlbezirk wohnenden, im Wahljahr am 1. März 1990 volljährig und nicht rechtsunfähig sind.*

1. The first step is to identify the problem. This involves understanding the current situation and the goals that need to be achieved.

[illegible]

மேலும் கீழ்க் குறிப்பிட்ட விதிகளுக்குமேற்படிவதற்கு
பின்புறத்தில் இடம் ஒதுக்கப்பட்டுள்ளது. மேலும் கீழ்க்கண்ட அங்கு
குறிப்பிட்ட விதிகளுக்குமேற்படிவதற்கு இடம் ஒதுக்கப்பட்டுள்ளது.
மேலும் கீழ்க் குறிப்பிட்ட விதிகளுக்குமேற்படிவதற்கு இடம் ஒதுக்கப்பட்டுள்ளது.

[illegible]

1. The first part of the paper is devoted to a review of the literature on the topic. It starts with a general overview of the field, followed by a more detailed discussion of the specific issues at hand. The author then presents his own findings, which are based on a series of experiments. These findings are then compared with the results of other studies in the field. Finally, the author discusses the implications of his work and suggests directions for future research.

It is not always easy to distinguish between a
simple and a complex case. In the case of a simple
case, the patient is usually healthy and the
disease is usually mild. In the case of a complex
case, the patient is usually ill and the disease is
usually severe. In the case of a simple case, the
disease is usually mild and the patient is usually
healthy. In the case of a complex case, the
disease is usually severe and the patient is usually
ill.

[illegible]

There are many different types of *in situ* hybridization. The most commonly used is *autoradiography*, which involves the use of a radioactive label to detect the presence of a specific nucleic acid sequence. Other types of *in situ* hybridization include *fluorescence in situ hybridization (FISH)*, which uses fluorescent labels, and *immunohistochemistry (IHC)*, which uses antibodies to detect the presence of a specific protein.

100% 100% 100%

And, remember, if you ever have a question about anything, just ask me.

The first of these is the fact that the language
 of the text is not the same as the language of the
 text. The text is written in a language which is
 not the same as the language of the text. The
 text is written in a language which is not the
 same as the language of the text. The text is
 written in a language which is not the same as
 the language of the text. The text is written in
 a language which is not the same as the
 language of the text. The text is written in a
 language which is not the same as the language
 of the text. The text is written in a language
 which is not the same as the language of the
 text. The text is written in a language which
 is not the same as the language of the text.

[illegible]

Einleitung

Die vorliegende Schrift ist eine Zusammenfassung der

ersten drei Bände der „Geschichte der Philosophie“ von

W. v. Humboldt, die in der „Monatsschrift für

Philosophie“ erschienen sind, und die in der „Monatsschrift für

Philosophie“ erschienen sind, und die in der „Monatsschrift für

Philosophie“ erschienen sind, und die in der „Monatsschrift für

Philosophie“ erschienen sind, und die in der „Monatsschrift für

Philosophie“ erschienen sind, und die in der „Monatsschrift für

Philosophie“ erschienen sind, und die in der „Monatsschrift für

Philosophie“ erschienen sind, und die in der „Monatsschrift für

Philosophie“ erschienen sind, und die in der „Monatsschrift für

Philosophie“ erschienen sind, und die in der „Monatsschrift für

Philosophie“ erschienen sind, und die in der „Monatsschrift für

Philosophie“ erschienen sind, und die in der „Monatsschrift für

Philosophie“ erschienen sind, und die in der „Monatsschrift für

Philosophie“ erschienen sind, und die in der „Monatsschrift für

Philosophie“ erschienen sind, und die in der „Monatsschrift für

Philosophie“ erschienen sind, und die in der „Monatsschrift für

Philosophie“ erschienen sind, und die in der „Monatsschrift für

Philosophie“ erschienen sind, und die in der „Monatsschrift für

Philosophie“ erschienen sind, und die in der „Monatsschrift für

Philosophie“ erschienen sind, und die in der „Monatsschrift für

Philosophie“ erschienen sind, und die in der „Monatsschrift für

Philosophie“ erschienen sind, und die in der „Monatsschrift für

Philosophie“ erschienen sind, und die in der „Monatsschrift für

[illegible]

১৯৪৭ সালে ব্রিটিশের এই রাজ্যে ব্রাহ্মণ
 শ্রমিকদের একটি সংগঠন গঠিত হয়। এটি
 প্রথমবারের মতো এই রাজ্যে শ্রমিকদের
 আওয়াজ তুলে দেয়। এটি প্রথমবারের
 মতো এই রাজ্যে শ্রমিকদের আওয়াজ
 তুলে দেয়। এটি প্রথমবারের মতো
 এই রাজ্যে শ্রমিকদের আওয়াজ তুলে
 দেয়। এটি প্রথমবারের মতো এই
 রাজ্যে শ্রমিকদের আওয়াজ তুলে দেয়।

Die erste und wichtigste Aufgabe der Wissenschaft ist die Erforschung der Natur. Die zweite Aufgabe ist die Anwendung der wissenschaftlichen Erkenntnisse auf die menschliche Gesellschaft. Die dritte Aufgabe ist die Erziehung der Jugend zu einem verantwortungsvollen Handeln. Die vierte Aufgabe ist die Förderung der internationalen Zusammenarbeit. Die fünfte Aufgabe ist die Sicherstellung der Umwelt für zukünftige Generationen. Die sechste Aufgabe ist die Förderung der kulturellen Vielfalt. Die siebte Aufgabe ist die Sicherstellung der Menschenrechte. Die achte Aufgabe ist die Förderung der wirtschaftlichen Entwicklung. Die neunte Aufgabe ist die Förderung der sozialen Gerechtigkeit. Die zehnte Aufgabe ist die Förderung der friedlichen Zusammenarbeit.

Die Wissenschaft ist die Grundlage der menschlichen Zivilisation.

Die Wissenschaft ist die Grundlage der menschlichen Zivilisation.

Die Wissenschaft ist die Grundlage der menschlichen Zivilisation. Die Wissenschaft ist die Grundlage der menschlichen Zivilisation. Die Wissenschaft ist die Grundlage der menschlichen Zivilisation. Die Wissenschaft ist die Grundlage der menschlichen Zivilisation. Die Wissenschaft ist die Grundlage der menschlichen Zivilisation. Die Wissenschaft ist die Grundlage der menschlichen Zivilisation. Die Wissenschaft ist die Grundlage der menschlichen Zivilisation. Die Wissenschaft ist die Grundlage der menschlichen Zivilisation. Die Wissenschaft ist die Grundlage der menschlichen Zivilisation. Die Wissenschaft ist die Grundlage der menschlichen Zivilisation.

Die Wissenschaft ist die Grundlage der menschlichen Zivilisation.

Supreme Court of the United States

Chief Justice of the United States
Associate Justices
Clerk of the Court
Deputy Clerk of the Court
Attorneys General
Solicitors General
Judges of the Circuit Courts
Judges of the District Courts
Judges of the Supreme Court

1. The first part of the book is devoted to a general introduction to the subject of the history of the English language. It discusses the various factors which have influenced the development of the language, such as the contact with other languages, the internal changes which have taken place, and the influence of the social and cultural environment.

2. The second part of the book is devoted to a detailed study of the phonetic changes which have taken place in the history of the English language. It discusses the various processes of sound change, such as the Great Vowel Shift, the Great Consonant Shift, and the loss of inflection.

3. The third part of the book is devoted to a detailed study of the morphological changes which have taken place in the history of the English language. It discusses the various processes of word formation, such as the loss of inflection, the development of new words, and the changes in the structure of the word.

4. The fourth part of the book is devoted to a detailed study of the syntactic changes which have taken place in the history of the English language. It discusses the various processes of sentence formation, such as the development of the modern English sentence, the loss of inflection, and the changes in the structure of the sentence.

5. The fifth part of the book is devoted to a detailed study of the semantic changes which have taken place in the history of the English language. It discusses the various processes of meaning change, such as the development of new words, the loss of inflection, and the changes in the structure of the word.

6. The sixth part of the book is devoted to a detailed study of the stylistic changes which have taken place in the history of the English language. It discusses the various processes of style change, such as the development of new words, the loss of inflection, and the changes in the structure of the word.

7. The seventh part of the book is devoted to a detailed study of the literary changes which have taken place in the history of the English language. It discusses the various processes of literary change, such as the development of new words, the loss of inflection, and the changes in the structure of the word.

8. The eighth part of the book is devoted to a detailed study of the historical changes which have taken place in the history of the English language. It discusses the various processes of historical change, such as the development of new words, the loss of inflection, and the changes in the structure of the word.

[illegible]

1990 1991 1992 1993 1994

#

புத்திரம் உண்டாயிற்று. அந்தப் புத்திரம் பிறந்த பின்
 நான்மணிக்குப் பிறகு, அந்தப் புத்திரம் பிறந்த பின்
 நான்மணிக்குப் பிறகு, அந்தப் புத்திரம் பிறந்த பின்
 நான்மணிக்குப் பிறகு, அந்தப் புத்திரம் பிறந்த பின்
 நான்மணிக்குப் பிறகு, அந்தப் புத்திரம் பிறந்த பின்

அந்தப் புத்திரம் பிறந்த பின், அந்தப் புத்திரம் பிறந்த பின்
 அந்தப் புத்திரம் பிறந்த பின், அந்தப் புத்திரம் பிறந்த பின்
 அந்தப் புத்திரம் பிறந்த பின், அந்தப் புத்திரம் பிறந்த பின்
 அந்தப் புத்திரம் பிறந்த பின், அந்தப் புத்திரம் பிறந்த பின்

[illegible]

1. *Introduction*
 2. *Methodology*
 3. *Results*
 4. *Discussion*
 5. *Conclusion*
 6. *References*
 7. *Appendix*
 8. *Index*
 9. *Table of Contents*
 10. *Summary*
 11. *Abstract*
 12. *Keywords*
 13. *Subject Headings*
 14. *Notes*
 15. *Footnotes*
 16. *Endnotes*
 17. *References*
 18. *Appendix*
 19. *Index*
 20. *Table of Contents*
 21. *Summary*
 22. *Abstract*
 23. *Keywords*
 24. *Subject Headings*
 25. *Notes*
 26. *Footnotes*
 27. *Endnotes*
 28. *References*
 29. *Appendix*
 30. *Index*
 31. *Table of Contents*
 32. *Summary*
 33. *Abstract*
 34. *Keywords*
 35. *Subject Headings*
 36. *Notes*
 37. *Footnotes*
 38. *Endnotes*
 39. *References*
 40. *Appendix*
 41. *Index*
 42. *Table of Contents*
 43. *Summary*
 44. *Abstract*
 45. *Keywords*
 46. *Subject Headings*
 47. *Notes*
 48. *Footnotes*
 49. *Endnotes*
 50. *References*
 51. *Appendix*
 52. *Index*
 53. *Table of Contents*
 54. *Summary*
 55. *Abstract*
 56. *Keywords*
 57. *Subject Headings*
 58. *Notes*
 59. *Footnotes*
 60. *Endnotes*
 61. *References*
 62. *Appendix*
 63. *Index*
 64. *Table of Contents*
 65. *Summary*
 66. *Abstract*
 67. *Keywords*
 68. *Subject Headings*
 69. *Notes*
 70. *Footnotes*
 71. *Endnotes*
 72. *References*
 73. *Appendix*
 74. *Index*
 75. *Table of Contents*
 76. *Summary*
 77. *Abstract*
 78. *Keywords*
 79. *Subject Headings*
 80. *Notes*
 81. *Footnotes*
 82. *Endnotes*
 83. *References*
 84. *Appendix*
 85. *Index*
 86. *Table of Contents*
 87. *Summary*
 88. *Abstract*
 89. *Keywords*
 90. *Subject Headings*
 91. *Notes*
 92. *Footnotes*
 93. *Endnotes*
 94. *References*
 95. *Appendix*
 96. *Index*
 97. *Table of Contents*
 98. *Summary*
 99. *Abstract*
 100. *Keywords*
 101. *Subject Headings*
 102. *Notes*
 103. *Footnotes*
 104. *Endnotes*
 105. *References*
 106. *Appendix*
 107. *Index*
 108. *Table of Contents*
 109. *Summary*
 110. *Abstract*
 111. *Keywords*
 112. *Subject Headings*
 113. *Notes*
 114. *Footnotes*
 115. *Endnotes*
 116. *References*
 117. *Appendix*
 118. *Index*
 119. *Table of Contents*
 120. *Summary*
 121. *Abstract*
 122. *Keywords*
 123. *Subject Headings*
 124. *Notes*
 125. *Footnotes*
 126. *Endnotes*
 127. *References*
 128. *Appendix*
 129. *Index*
 130. *Table of Contents*
 131. *Summary*
 132. *Abstract*
 133. *Keywords*
 134. *Subject Headings*
 135. *Notes*
 136. *Footnotes*
 137. *Endnotes*
 138. *References*
 139. *Appendix*
 140. *Index*
 141. *Table of Contents*
 142. *Summary*
 143. *Abstract*
 144. *Keywords*
 145. *Subject Headings*
 146. *Notes*
 147. *Footnotes*
 148. *Endnotes*
 149. *References*
 150. *Appendix*
 151. *Index*
 152. *Table of Contents*
 153. *Summary*
 154. *Abstract*
 155. *Keywords*
 156. *Subject Headings*
 157. *Notes*
 158. *Footnotes*
 159. *Endnotes*
 160. *References*
 161. *Appendix*
 162. *Index*
 163. *Table of Contents*
 164. *Summary*
 165. *Abstract*
 166. *Keywords*
 167. *Subject Headings*
 168. *Notes*
 169. *Footnotes*
 170. *Endnotes*
 171. *References*
 172. *Appendix*
 173. *Index*
 174. *Table of Contents*
 175. *Summary*
 176. *Abstract*
 177. *Keywords*
 178. *Subject Headings*
 179. *Notes*
 180. *Footnotes*
 181. *Endnotes*
 182. *References*
 183. *Appendix*
 184. *Index*
 185. *Table of Contents*
 186. *Summary*
 187. *Abstract*
 188. *Keywords*
 189. *Subject Headings*
 190. *Notes*
 191. *Footnotes*
 192. *Endnotes*
 193. *References*
 194. *Appendix*
 195. *Index*
 196. *Table of Contents*
 197. *Summary*
 198. *Abstract*
 199. *Keywords*
 200. *Subject Headings*
 201. *Notes*
 202. *Footnotes*
 203. *Endnotes*
 204. *References*
 205. *Appendix*
 206. *Index*
 207. *Table of Contents*
 208. *Summary*
 209. *Abstract*
 210. *Keywords*
 211. *Subject Headings*
 212. *Notes*
 213. *Footnotes*
 214. *Endnotes*
 215. *References*
 216. *Appendix*
 217. *Index*
 218. *Table of Contents*
 219. *Summary*
 220. *Abstract*
 221. *Keywords*
 222. *Subject Headings*
 223. *Notes*
 224. *Footnotes*
 225. *Endnotes*
 226. *References*
 227. *Appendix*
 228. *Index*
 229. *Table of Contents*
 230. *Summary*
 231. *Abstract*
 232. *Keywords*
 233. *Subject Headings*
 234. *Notes*
 235. *Footnotes*
 236. *Endnotes*
 237. *References*
 238. *Appendix*
 239. *Index*
 240. *Table of Contents*
 241. *Summary*
 242. *Abstract*
 243. *Keywords*
 244. *Subject Headings*
 245. *Notes*
 246. *Footnotes*
 247. *Endnotes*
 248. *References*
 249. *Appendix*
 250. *Index*
 251. *Table of Contents*
 252. *Summary*
 253. *Abstract</*

The first of these is the fact that the "moral" character of the individual is not the same as the "moral" character of the community. The individual's moral character is determined by his own actions, while the community's moral character is determined by the actions of its members.

The second of these is the fact that the "moral" character of the individual is not the same as the "moral" character of the community.

The third of these is the fact that the "moral" character of the individual is not the same as the "moral" character of the community.

The fourth of these is the fact that the "moral" character of the individual is not the same as the "moral" character of the community. The individual's moral character is determined by his own actions, while the community's moral character is determined by the actions of its members.

The fifth of these is the fact that the "moral" character of the individual is not the same as the "moral" character of the community.

The sixth of these is the fact that the "moral" character of the individual is not the same as the "moral" character of the community.

The seventh of these is the fact that the "moral" character of the individual is not the same as the "moral" character of the community. The individual's moral character is determined by his own actions, while the community's moral character is determined by the actions of its members.

1. Die erste Gruppe ist die Gruppe der "Kleinrentner", die aus den
 Rentnern mit einer monatlichen Rente von bis zu 100 Mark besteht.
 Diese Gruppe ist die größte Gruppe und umfasst ca. 70% der
 Rentner. Die zweite Gruppe ist die Gruppe der "Mittelrentner",
 die aus den Rentnern mit einer monatlichen Rente von 100 bis
 200 Mark besteht. Diese Gruppe umfasst ca. 20% der Rentner.
 Die dritte Gruppe ist die Gruppe der "Großrentner", die aus den
 Rentnern mit einer monatlichen Rente von über 200 Mark besteht.
 Diese Gruppe ist die kleinste Gruppe und umfasst ca. 10% der
 Rentner.

The first of these is the "National Council
 of the Arts" which is the national body
 for the arts. It is composed of
 representatives from the various
 arts organizations and the
 government. It is the highest
 authority in the field of the
 arts. It is responsible for
 the distribution of federal
 funds to the arts. It is also
 responsible for the creation of
 the National Endowment for
 the Arts.

The authors of the 1997 study of the impact of the 1994-1995 El Niño on the health of children in the United States found that the impact was significant in the United States. The authors found that the impact of the 1994-1995 El Niño was significant in the United States. The authors found that the impact of the 1994-1995 El Niño was significant in the United States.

[Faint, illegible handwritten text]

1. *Staphylococcus aureus* (Staphylococcus aureus) - a common pathogen causing skin infections, abscesses, and food poisoning.

1891. The following table shows the number of persons who were employed in the various occupations in the city of New York, in the year 1890. The total number of persons employed was 1,000,000. The number of persons employed in the various occupations was as follows:

The first of these is the fact that the
 system of the world is not a system of
 the world, but a system of the world.
 The second is the fact that the world
 is not a system of the world, but a system
 of the world. The third is the fact that
 the world is not a system of the world,
 but a system of the world. The fourth
 is the fact that the world is not a system
 of the world, but a system of the world.
 The fifth is the fact that the world is not
 a system of the world, but a system of
 the world. The sixth is the fact that the
 world is not a system of the world, but
 a system of the world. The seventh is
 the fact that the world is not a system
 of the world, but a system of the world.
 The eighth is the fact that the world is
 not a system of the world, but a system
 of the world. The ninth is the fact that
 the world is not a system of the world,
 but a system of the world. The tenth is
 the fact that the world is not a system
 of the world, but a system of the world.
 The eleventh is the fact that the world
 is not a system of the world, but a system
 of the world. The twelfth is the fact
 that the world is not a system of the
 world, but a system of the world. The
 thirteenth is the fact that the world is
 not a system of the world, but a system
 of the world. The fourteenth is the fact
 that the world is not a system of the
 world, but a system of the world. The
 fifteenth is the fact that the world is
 not a system of the world, but a system
 of the world. The sixteenth is the fact
 that the world is not a system of the
 world, but a system of the world. The
 seventeenth is the fact that the world is
 not a system of the world, but a system
 of the world. The eighteenth is the fact
 that the world is not a system of the
 world, but a system of the world. The
 nineteenth is the fact that the world is
 not a system of the world, but a system
 of the world. The twentieth is the fact
 that the world is not a system of the
 world, but a system of the world.

[illegible]

[View all posts by](#) [David J. Reardon](#)

180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 998. 999. 1000.

10. *Staphylococcus aureus* is a Gram-positive, spherical, facultative anaerobic bacterium that is commonly found on the skin and in the nose of humans.

Deinde

quod si in multis... deinde...
deinde...
deinde...
deinde...
deinde...
deinde...

deinde...
deinde...
deinde...
deinde...
deinde...
deinde...

und ich hab' dich so lieb, wie ich dich liebte
 und ich hab' dich so lieb, wie ich dich liebte

und ich hab' dich so lieb, wie ich dich liebte

und ich hab' dich so lieb, wie ich dich liebte

und ich hab' dich so lieb, wie ich dich liebte
 und ich hab' dich so lieb, wie ich dich liebte
 und ich hab' dich so lieb, wie ich dich liebte

und ich hab' dich so lieb, wie ich dich liebte

und ich hab' dich so lieb, wie ich dich liebte

und ich hab' dich so lieb, wie ich dich liebte
 und ich hab' dich so lieb, wie ich dich liebte
 und ich hab' dich so lieb, wie ich dich liebte

und ich hab' dich so lieb, wie ich dich liebte

und ich hab' dich so lieb, wie ich dich liebte

und ich hab' dich so lieb, wie ich dich liebte
 und ich hab' dich so lieb, wie ich dich liebte
 und ich hab' dich so lieb, wie ich dich liebte

und ich hab' dich so lieb, wie ich dich liebte

und ich hab' dich so lieb, wie ich dich liebte

und ich hab' dich so lieb, wie ich dich liebte
 und ich hab' dich so lieb, wie ich dich liebte

பெரிய அளவு பிழைப்புகளைத் தவிர்த்து, கட்டுரை எழுதினார். இதைப் படித்துக் கொண்டிருந்தபோது, அவர் மிகவும் ஆர்ப்பாட்டம் செய்து, "இந்த நூல் என்ன? இது ஒரு புத்தகம் அல்ல! இது ஒரு சுவடிகள் தொகுப்பு!" என்று கூறினார்.

1999, 2000, 2001, 2002, 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024, 2025, 2026, 2027, 2028, 2029, 2030, 2031, 2032, 2033, 2034, 2035, 2036, 2037, 2038, 2039, 2040, 2041, 2042, 2043, 2044, 2045, 2046, 2047, 2048, 2049, 2050, 2051, 2052, 2053, 2054, 2055, 2056, 2057, 2058, 2059, 2060, 2061, 2062, 2063, 2064, 2065, 2066, 2067, 2068, 2069, 2070, 2071, 2072, 2073, 2074, 2075, 2076, 2077, 2078, 2079, 2080, 2081, 2082, 2083, 2084, 2085, 2086, 2087, 2088, 2089, 2090, 2091, 2092, 2093, 2094, 2095, 2096, 2097, 2098, 2099, 2100, 2101, 2102, 2103, 2104, 2105, 2106, 2107, 2108, 2109, 2110, 2111, 2112, 2113, 2114, 2115, 2116, 2117, 2118, 2119, 2120, 2121, 2122, 2123, 2124, 2125, 2126, 2127, 2128, 2129, 2130, 2131, 2132, 2133, 2134, 2135, 2136, 2137, 2138, 2139, 2140, 2141, 2142, 2143, 2144, 2145, 2146, 2147, 2148, 2149, 2150, 2151, 2152, 2153, 2154, 2155, 2156, 2157, 2158, 2159, 2160, 2161, 2162, 2163, 2164, 2165, 2166, 2167, 2168, 2169, 2170, 2171, 2172, 2173, 2174, 2175, 2176, 2177, 2178, 2179, 2180, 2181, 2182, 2183, 2184, 2185, 2186, 2187, 2188, 2189, 2190, 2191, 2192, 2193, 2194, 2195, 2196, 2197, 2198, 2199, 2200, 2201, 2202, 2203, 2204, 2205, 2206, 2207, 2208, 2209, 2210, 2211, 2212, 2213, 2214, 2215, 2216, 2217, 2218, 2219, 2220, 2221, 2222, 2223, 2224, 2225, 2226, 2227, 2228, 2229, 2230, 2231, 2232, 2233, 2234, 2235, 2236, 2237, 2238, 2239, 2240, 2241, 2242, 2243, 2244, 2245, 2246, 2247, 2248, 2249, 2250, 2251, 2252, 2253, 2254, 2255, 2256, 2257, 2258, 2259, 2260, 2261, 2262, 2263, 2264, 2265, 2266, 2267, 2268, 2269, 2270, 2271, 2272, 2273, 2274, 2275, 2276, 2277, 2278, 2279, 2280, 2281, 2282, 2283, 2284, 2285, 2286, 2287, 2288, 2289, 2290, 2291, 2292, 2293, 2294, 2295, 2296, 2297, 2298, 2299, 2300, 2301, 2302, 2303, 2304, 2305, 2306, 2307, 2308, 2309, 2310, 2311, 2312, 2313, 2314, 2315, 2316, 2317, 2318, 2319, 2320, 2321, 2322, 2323, 2324, 2325, 2326, 2327, 2328, 2329, 2330, 2331, 2332, 2333, 2334, 2335, 2336, 2337, 2338, 2339, 2340, 2341, 2342, 2343, 2344, 2345, 2346, 2347, 2348, 2349, 2350, 2351, 2352, 2353, 2354, 2355, 2356, 2357, 2358, 2359, 2360, 2361, 2362, 2363, 2364, 2365, 2366, 2367, 2368, 2369, 2370, 2371, 2372, 2373, 2374, 2375, 2376, 2377, 2378, 2379, 2380, 2381, 2382, 2383, 2384, 2385, 2386, 2387, 2388, 2389, 2390, 2391, 2392, 2393, 2394, 2395, 2396, 2397, 2398, 2399, 2400, 2401, 2402, 2403, 2404, 2405, 2406, 2407, 2408, 2409, 2410, 2411, 2412, 2413, 2414, 2415, 2416, 2417, 2418, 2419, 2420, 2421, 2422, 2423, 2424, 2425, 2426, 2427, 2428, 2429, 2430, 2431, 2432, 2433, 2434, 2435, 2436, 2437, 2438, 2439, 2440, 2441, 2442, 2443, 2444, 2445, 2446, 2447, 2448, 2449, 2450, 2451, 2452, 2453, 2454, 2455, 2456, 2457, 2458, 2459, 2460, 2461, 2462, 2463, 2464, 2465, 2466, 2467, 2468, 2469, 2470, 2471, 2472, 2473, 2474, 2475, 2476, 2477, 2478, 2479, 2480, 2481, 2482, 2483, 2484, 2485, 2486, 2487, 2488, 2489, 2490, 2491, 2492, 2493, 2494, 2495, 2496, 2497, 2498, 2499, 2500, 2501, 2502, 2503, 2504, 2505, 2506, 2507, 2508, 2509, 2510, 2511, 2512, 2513, 2514, 2515, 2516, 2517, 2518, 2519, 2520, 2521, 2522, 2523, 2524, 2525, 2526, 2527, 2528, 2529, 2530, 2531, 2532, 2533, 2534, 2535, 2536, 2537, 2538, 2539, 2540, 2541, 2542, 2543, 2544, 2545, 2546, 2547, 2548, 2549, 2550, 2551, 2552, 2553, 2554, 2555, 2556, 2557, 2558, 2559, 2560, 2561, 2562, 2563, 2564, 2565, 2566, 2567, 2568, 2569, 2570, 2571, 2572, 2573, 2574, 2575, 2576, 2577, 2578, 2579, 2580, 2581, 2582, 2583, 2584, 2585, 2586, 2587, 2588, 2589, 2590, 2591, 2592, 2593, 2594, 2595, 2596, 2597, 2598, 2599, 2600, 2601, 2602, 2603, 2604, 2605, 2606, 2607, 2608, 2609, 2610, 2611, 2612, 2613, 2614, 2615, 2616, 2617, 2618, 2619, 2620, 2621, 2622, 2623, 2624, 2625, 2626, 2627, 2628, 2629, 2630, 2631, 2632, 2633, 2634, 2635, 2636, 2637, 2638, 2639, 2640, 2641, 2642, 2643, 2644, 2645, 2646, 2647, 2648, 2649, 2650, 2651, 2652, 2653, 2654, 2655, 2656, 2657, 2658, 2659, 2660, 2661, 2662, 2663, 2664, 2665, 2666, 2667, 2668, 2669, 2670, 2671, 2672, 2673, 2674, 2675, 2676, 2677, 2678, 2679, 2680, 26

12. *How do you think the government should deal with the problem of the environment?*

